

Uvodnik

Igor Gregori

Ob Dnevu državnosti

Dan državnosti rojaki v matični domovini obeležujejo 25. junija, na dan, ko je pred 22 leti slovenska Skupščina sprejela temeljno Ustavno listino, Ustavni zakon in Deklaracijo o neodvisnosti Republike Slovenije. V tej jasno piše, da so se na podlagi svoje pravice do samoodločbe in mednarodnega prava, na podlagi ustave dotedanje SFRJ ter ustave Republike Slovenije Slovenci na plebiscitu dne 23. decembra 1990 z absolutno večino odločili, da si za prihodnje oblikujejo samostojno in neodvisno državo.

V skladu s to odločitvijo je Skupščina Republike Slovenije na sejah vseh zborov dne 25. junija 1991 na podlagi soglasnega predloga vseh parlamentarnih strank in poslanskih skupin sprejela ustavni akt o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, piše v deklaraciji.

Republika Slovenija se je tako razglasila za samostojno in neodvisno državo in si želela, kot mednarodnopravni subjekt v polnem pomenu besede ter v skladu z načeli združevanja suverenih držav v Evropi, povezovanja z drugimi državami in postati član mednarodnih organizacij: samostojnost in neodvisnost Republike Slovenije sta bili namreč pogoj za vstop v nove integracije v sklopu tedanje Jugoslavije in evropskih okvirov. Ob spoštovanju mednarodnih listin, konvencij in drugih aktov so očetje države poudarjali, da vzpostavitev samostojne in neodvisne države Republike Slovenije na podlagi pravice do samoodločbe ni uperjena zoper nikogar v Jugoslaviji ali zunaj nje. Enako pravico priznava Slovenija tudi drugim republikam ter narodom in narodnostim dosedanje Jugoslavije. Svojo pravico do suverene države in povezovanja z drugimi suverenimi državami želi uresničiti sporazumno, na miren način, s pogajanjem, in dogovarjanjem, ker soglašajo z zahtevami mednarodne skupnosti, da je treba prihodnja razmerja na območju dosedanje Jugoslavije vzpostaviti na demokratičen način in pri tem spoštovati nedotakljivost obstoječih zunanjih in notranjih meja.

O tem pojmu neodvisnosti je razmišljal generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Dimitrij Rupel, ko je s priložnostnimi besedami nagovoril številne goste, predstavnike javnih in vojaških institucij ter predstavnike manjšinskih organizacij na sprejemu ob Dnevu državnosti, ki je bil v prostorih Kulturnega doma na Petroniovi ulici v ponedeljek, 25. junija. Izhajajoč iz Deklaracije, je poudaril, da neodvisnost ni to, da države živijo neodvisne druga od druge ali druga ob drugi. Prej obratno. Neodvisnost državnega osebka predpostavlja nenehno tkanje vezi s sosedi, po zgledu, ki sta mu naša matična domovina in sosednja Italija bili sposobni slediti v teh 22 letih. "Sicer v tem razmerju ni bilo vse lahko, zlasti na začetku ne", je dejal Rupel in se spomnil nezaupanja, ki ga je bila naša komaj rojena država deležna pri tedanjem italijanskem zunanjem ministru De Michelisu. V času je Slovenija izpolnjevala svoje dolžnosti do mednarodnih partnerjev, vstopala v mednarodne organizacije in postala dejavni člen evropskih integracijskih procesov. Kot posledica vseh teh premikov se je tudi položaj naše slovenske narodne skupnosti v Italiji polagoma izboljševal. Rupel pa je seveda vzel v pretres tudi današnji čas in ni prikrival dejstva, da bodisi Slovenija bodisi Italija in ostale evropske partnerice doživljajo težaven trenutek. Verjame sicer, da se bo položaj v prihodnje izboljšal.

Vsakoletni sprejem Generalnega konzulata RS v Trstu

Foto Slomedia

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE Napoved prihodnje abonmajske ponudbe Sledi srca na odrskih deskah

Slovensko stalno gledališče je letos prvič v svoji zgodovini predstavilo oris prihodnje sezone pred poletnim premorom. Napoved prihodnje abonmajske ponudbe v tem obdobju predstavlja hkrati snovanje vezi gledališča z območjem tudi v prihodnjih mesecih: "Abonma, ki ga predstavljamo, je namreč spojitev vrhunskih estetskih razmišljanj in nenehnega dialoga s ciljnim področjem, kateremu SSG pripada". Predsednica SSG Maja Lapornik na srečanju z mediji, ki je bilo v ponedeljek, 24. junija, v pritličnih prostorih Kulturnega doma na Petroniovi ulici. Predsednica se je obenem zaustavila tudi ob zgovornem gestu, ki bo abonente spremljal v prihodnji sezoni. Prstni odtis se na papirju razneži v podobo rdečega srca. Sledi srca - to je dejanski moto - potrebuje mo tudi v medsebojnih odnosih, je pristavila Lapornikova.

In program uprizoritev SSG bo v prihodnji sezoni osredotočen na ljubezen, "ki nam daje moč za ust-

varjalnost in plemenitost, ki v nas krepi zavest o lastnem človeškem dostojanstvu in vrednosti do-

Diana Koloini, Maja Lapornik in Alessandro Malcagni (foto IG)

stojanstva drugih", je predstavnikom medijem povedala umetniška vodja SSG Diana Koloini, ki je

nato podrobneje razčlenila ponudbo. Ta je poleg osnovnega programa ravno tako kot lani razvrščena v različne barvne sklope, modrega, zelenega in rdečega.

Osnovni program bo abonentom SSG ponudil vpogled v sodobno in klasično gledališko literaturo. Na velikem odru bo novembra letos doživela premiero drama mlade angleške avtorice Nine Raine Plemenca. V njeni družinski drami se prepletata duhovitost in problemska zaostrenost: junaki iščejo ljubezen v družini sami in izven nje, niso pa sposobni oblikovati osebnega življenja. Igro bo režiral Matjaž Latin. Na malem odru bodo januarja prihodnje leto uprizorili dve enodejanki italijanskega, točneje sicilskega dramatika Spira Scimoneja, in sicer *Dol in koli*. Dramatika je prvič v Sloveniji predstavil režiser Marko Sosič, ki bo režiral tudi postavitev v SSG. Marca pa bo na velikem odru na vrsti klasična drama Čehova *Striček Vanja*. Kot je dejala Koloinijeva, je ta igra izziv za vsako gledališče, bodisi za igralce bodisi za gledalce. Režiser predstave bo Ivica Buljan, ki je v zadnji sezoni režiral igro *Še vedno vihar*. Abonent

ti SSG bodo maja 2014 zrl v paradoksalen in očarljiv svet japonskega dramatika Yukia Mishimaja. Na malem odru se bo v režiji Mateje Kolečnik zvrstilo *Pet modernih no dram*. Vodstvo SSG je prepričano, da bo orientalski svet gotovo privabil tudi naše občinstvo.

Poleg osrednjega abonmaja se bo v Kulturnem domu zvrstilo še štirinajst različnih gledaliških dogodkov, ki jih je SSG zasnovalo v sodelovanju z ostalimi krajevnimi in slovenskimi kulturnimi dejavniki (npr. z Glasbeno matico, združenjem Druga Muzika in združenjem Artisti Associati). Junija prihodnje leto si bo na primer mogoče ogledati opero *Gorenjski slavček*, na ogled katere bodo abonente v ljubljansko operno hišo peljali z avtobusom; pri tem projektu je sodelovala Glasbena matica. Gostujoče predstave v abonmaju bodo *Nevihla* Aleksandra Nikolajeviča Ostrovskega v produkciji Mestnega gledališča ljubljanskega in Mlakarjev *Sljehernik* v koprodukciji SNG Nova Gorica in Gledališča Koper.

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
Konferenca za Italijo

22. OBLETNICA OSAMOSVOJITVE SLOVENIJE

Slavnostni govornik
IGOR GABROVEC
Podpredsednik Deželnega sveta FJK

Kulturni program MePZ "F.B. Sedej"
Zborovodja Aleksandra Pertot

Petek, 28. junija 2013, ob 20.30
Pod lipo - Klanec 14 - Števerjan

Sodelujejo:
Krožek Anton Gregorčič, Veterani vojne za Slovenijo, Zdr. za vrednote slovenske osamosvojitve, Svet slovenskih organizacij

Svet slovenskih organizacij / Zasedanje Izvršnega odbora

Pozitivna ocena rimskega srečanja Bratušek – Letta

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je v sredo, 19. junija 2013, zasedal v Gorici. Na redni mesečni seji je predsednik SSO Drago Štoka poročal o delovanju krovne organizacije, o aktualnih vprašanjih, ki so se pojavila, in izvršnemu odboru predlagal v obravnavo in odobritev stališča in posege, ki so bili v ospredju delovanja v zadnjem času.

Svet slovenskih organizacij je osvojil zamisel za ustanovitev pravne službe, ki so jo predsednikoma obeh krovnih organizacij orisali predstavniki Agrarne skupnosti. Vprašanje, ki zadevajo uveljavljanje zaščite na ozemlju, je precej in zahtevajo strokovno pravno obravnavo in posledično primerno odvetniško posredovanje. Zamisel o pravni službi sicer ni novost in se je vselej zaustavila ob vprašanju finančnega kritja. Večkrat so to oviro premostili slovenski odvetniki iz Trsta in Gorice, ki so ponudili brezplačno pravno posredovanje. SSO se tem zahvaljuje, obenem pa trdi, da bi bilo potrebno finančno plat rešiti v dogovoru s Slovenijo, pri čemer bi, ob Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu in ob Ministrstvu za zunanje zadeve, lahko sodelovalo tudi Ministrstvo za pravosodje.

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je potrdil pozitivno mnenje, ki ga je predsednik Štoka izrekel glede srečanja obeh krovnih organizacij s predsednico vlade Republike Slovenije Alenko Bratušek in glede udeležbe na medvladnem srečanju v Rimu, kjer je bilo prisotno tudi predstavništvo italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem. Ob temah slovenskega šolstva in predstavništva Slovencev v italijanskem parlamentu, ki ga predvideva zaščitni zakon 38/01, je pričakovati, da bo italijanska vlada čim prej imenovala

la novega predsednika vladnega omizja, tako da se bo nadaljevalo delo nadaljevalo. Predsednik vlade Enrico Letta je to obljubil in SSO pričakuje čimprejšnje delovanje skupnega omizja. Obisk pri predsednici Bratuškovi in rimsko medvladno srečanje pa sta pokazala, da je še vedno odprto vprašanje skupnega predstavništva slovenske manjšine v Italiji. SSO je mnenja, da bi bilo treba to čim prej urediti, tako da so razmerja primerno uravnotežena in bi veljalo tako za od-

Drago Štoka

nose s Slovenijo kot tudi z Italijo. Izvršni odbor se je nadalje podrobneje seznanil s potekom evropskega projekta Jezik/Lingua. Ocenjeno je bilo, da projekt uspešno poteka, zanimanje za slovenščino raste in treba je že sedaj razmišljati o novem programskem obdobju 2014-2020. V ta namen želi SSO, da bi čim več članic razmišlilo, da svojo društveno strukturo prilagodijo in se usposobijo za sodelovanje na evroprojekti, ki predstavljajo vedno bolj pomemben vir črpanja sredstev za delovanje.

Izvršni odbor SSO je izrazil zadovoljstvo ob posvetitvi novega

duhonika g. Klemen Zalarja v tržaški škofiji. Predvsem pa je dobrodošla želja, ki jo je izrazil novomašnik, da bi se čim bolj posvetil mladini, skavtom in verskemu življenju v mestnem središču samem.

Predsednik SSO za Videmsko Giorgio Banchig je poročal o nadaljevanju prizadevanj za špetersko dvojezično šolo, ki je bila deležna obiska pristojne deželne odbornice Loredane Panariti. Novost zadeva pismo staršev, v katerem predlagajo, da se šola

dokončno preseli v kolegij, ki so ga zgradile ZDA po potresu leta 1976. SSO je predlog pozitivno ocenil, saj so prostori kolegija sodobnejši in tudi prostornost, pri tem pa je treba biti pozorni, da se celoten postopek ne zavleče ali celo ustavi. Izvršni odbor je sprejel v vednost tudi spremembo v društvu Marij Černet, kjer je bil za novega predsednika imenovan Anton Sivec, kateremu gre do voščila za dobro in uspešno delo v dobrobit slovenskega življa v Kanalski dolini.

Predsednik za Goriško Walter Bandelj je poročal o obnovi projekta Posoška kronika s Pokrajino Gorica, kjer sodelujeta še SKGZ in

Furlansko filološko društvo. Goriški SSO je več pozornosti namenil razpisom za kraško področje, ki jih objavlja Las Kras. SSO je v zadnjih tednih pozornost spremenil na problematiko goriške Katoliške knjigarnice, Tržaške knjigarnice in članskih športnih ekip, ki nastopajo v državnih ligah. Gotovo gre za devjane, ki pričajo o prisotnosti Slovencev v celotni krajevni in deželni stvarnosti. Glede na nove razmere, ki so se pokazale z današnjo ekonomsko krizo, pa je potrebno, da vsak projekt objektivno odgovarja potrebam in razmeram sedanjih kriznih časov.

Pomen združništva Za izboljšanje območij manjšin

Pospeševati inovativno vez med združništvom in zgodovinsko-jezikovnimi manjšinami za izboljšanje kom-

furlanski jezik Arlef in ga urešničujejo v sodelovanju z Evropsko akademijo (Eurac) iz Bocrna (na sliki). S pomočjo izved-

petitivnosti območij, ki jih te naseljujejo: gre za cilj projekta Interreg IV Italija-Avstrija, ki so si ga omislili pri deželni agenciji za

be pilotnih projektov v novih ali že obstoječih zadrugah namera vajo organizatorji preveriti, ali manjšine lahko izkoristijo za-

družniškega duha kot ekonomski in kulturni vir s tem, da se zgledujejo po novih uspešnih oblikah socialnih podjetij. Projekt ID-Coop (Istovetnost in združništvo na območjih, ki jih naseljujejo zgodovinsko-jezikovne manjšine-prev. ur.) se urešničuje od leta 2012 na območju pokrajin Belluno, Bocrn, Videm in Gorica ter v okrožjih Beljak, Celovec in Velikovec: na tem ozemlju živi 1,5 milijona prebivalcev, od katerih je približno 800 tisoč pripadnikov furlanske, slovenske in ladinske manjšine. Z akademijo Eurac, ki vodi projekt, sodelujejo štirje partnerji: Arlef in Občina Tržič za Furlanijo Julijsko krajino, Slovenska gospodarska zveza za Koroško v Avstriji ter Pokrajina Belluno iz Veneta. Arlef, ki prvič sodeluje pri izvedbi tako kompleksnega evropskega projekta, je v preteklih tednih nudila bocenski akademiji politične, teritorialne, pravno-institucionalne in socio-lingvistične podatke o občinah videmske pokrajine, v katerih živijo Furlani in Slovenci. Agencija nudi ta čas svojo pomoč pri zbiranju vprašalnika, ki je bil odposlan 135 občinskim upravam.

S 1. strani Ob Dnevu ...

Upati gre, da se bo razvil pozitiven trend tudi v naši nadvse politično polarizirani in idelološko še vedno razdvojeni matični domovini. Dejstvo je, da se je občutek zgodovinskega podviga izpred dvaindvajsetih let v marsičem razvojenel. Kot je v nedavnem intervjuju za Poglede, si dejal filozof Edi Kovač, je današnji čas "trenutek nezaupanja, nedialoščnosti, pa tudi odsotnosti velikih idej, velikih idealov. Slovenci smo se ponovno začeli prezirati takoj, ko so bile naše zadnje velike zgodbe končane. Ustanovitev države, vstop v Evropsko skupnost in druge pomembne mednarodne institucije ... Takrat smo bili skupaj". Po

Dimitrij Rupel (foto IG)

njegovem menju se sedaj obnašamo, kot da velikih slovenskih zgodb ni več. "A to ne drži. Velika zgodba je vsekakor ohranjanje slo-

venske države. Ljubosumno čuvanje njene neodvisnosti. Vsak je poklican k njenemu uresničevanju. Noben političen pol ni dovolj močan, da bi jo lahko uresničil sam". To je bilo jasno že na začetku: nihče ni bil dovolj močan, da bi lahko sam vzpostavil slovensko državo. "Če hočemo ohraniti slovensko državnost, ni dovolj ena sama politična opcija. Ko bo to vstopilo v zavest ljudi, bomo vsi zahtevali dialog, spoštovanje in bomo tudi politike prilagodili k skupnemu nastopu".

S 1. strani Sledi srca ...

Vse predstave osrednjega sklopa in izbirnega programa bodo opremljene z nadnapisi. Modri program bo decembra ponudil igro Dvom Johna Patricka Shanleyja, februarja prihodnje leto pa bo na vrsti produkcija eVolution Dance Theatre Electric City. Marca bodo na velikem odru uprizorili delo Choderlosa de Laclosa in Christopherja Hamptona Nevarna razmerja. Zeleni program ponuja v prihodnji sezoni bogat niz pevske glasbenih in plesnih predstav. Novembra bodo na velikem odru nastopali rimski plesalci s predstavo Contemporary tango; mesec zatem bo na vrsti slavn Magnifico, ki bo nastopil s "Srpskim vojnim orkestrjem Stanislav Binički". Meseca februarja pa bodo tržaški gledalci deležni produkcije Prešernovega gledališča Kranj Sen avtorja Enrica Luttmanna. Shakespearov Hamlet v produkciji SNG Drama Ljubljana pa bo aprila sklenil ponudbo ze-

lenega programa. Rdeči program se bo prihodnje leto v celoti zvrstil na malem odru. Januarja bodo uprizorili delo Parole, parole ali Ni bila peta, bila je deveta Alda Nicolaja (produkcija Gledališče Koper), februarja pa delo Andreja Rozmana Roze Passion de Presheren (koprodukcija Rozintea-ter in KUD France Prešeren). Lik

bila peta, bila je deveta Alda Nicolaja (produkcija Gledališče Koper), februarja pa delo Andreja Rozmana Roze Passion de Presheren (koprodukcija Rozintea-ter in KUD France Prešeren). Lik

slovite Marlene Dietrich bo zaživel meseca marca v delu Nebojša Pop-Tasić (koprodukcija Prešernovo gledališče Kranj, SKUC gledališče, zavod Imaginarni). Sklepna predstava rdečega programa

bo Krizantema na klavirju Svetlane Makarovič v produkciji Slovenskega mladinskega gledališča in na glasbeno gledališki projekt Janje Majzelj.

Na tiskovnem srečanju je spregovoril tudi podpredsednik SSG Alessandro Maccagnini, ki je prav tako kot predsednica Lapornikova izrazil zadovoljstvo, da je teater lahko javnosti predstavil program prihodnje sezone že v predpoletnem obdobju.

Obenem je napovedal, da bo dosednji odgovorni za stike z javnostmi Rossani Paliagi ponovno ponujena pogodba, saj se njena odsotnost še kako občuti. Maja Lapornik je na vprašanje pokrajinskega predsednika SKGZ Marina Marsiča poudarila, da bo prihodnja abonmajska sezona SSG kot navadno prisotna tudi v Gorici in videmski pokrajini. Kader SSG je obenem napovedal, da bo dokončni abon-

ma predstavil javnosti 10. septembra: od takrat dalje bo mogoč vpis abonmajev. Abonmajska kampanja bo trajala tako dva meseca, vse do prve premiere 8. novembra.

Povejmo na glas

Osamosvojena Slovenija vse bolj nepomirjena

V teh dneh, ko se spominjamo velikega osamosvojitvenega dejanja, hočeš nočeš ugotavljamo, da v Sloveniji ni prišlo do prave notranje pomiritve, in to dejstvo upravičeno zaskrblja. Zdi se, kot da je pred dobrima dvema desetletjema zunanja nevarnost sicer celovito povežala vse različne slovenske politične in življenjske izkušnje, vendar to ni bilo dovolj, da bi tovrstna enotnost obstala. Obremenjujoča dediščina druge svetovne vojne, ko se je nasprotje med dvema temeljnima smerema slovenskega nazorskega prepričanja stopnjevalo preko skrajnosti tja do krvavega obračunavanja, je po osamosvojitvi kmalu pokazala zobe in jih pravzaprav kaže še danes. Ne pride in ne pride do prepotrebne pomiritve, čeprav je bilo mogoče v začetku upati, da bo demokracija tista, ki bo velike notranje razdalje prelomno zmanjšala ali jih celo popolnoma odpravila. Demokracija, ki s svobodnimi volitvami vzpostavlja skupno omizje, je po osamosvojitvi so prisotni predstavniki vseh, ki jim je na ta način zaupana naloga, da skrbijo za interes vseh državljanov in ne samo tistih svojih. Toda bremena preteklosti so bila očitno premočna, da bi Slovenci začutili nujno skupnosti vseh svojih rojakov in vsi skupaj resnično skrbeli za dobrobit vseh ne glede na sovražnost in rane prejšnjih obdobj. Osamosvojitve je bila zgodovinska priložnost, da bi v imenu prihodnje Slovenije potegnili črto in pričeli šteti leta od uveljavljene samostojnosti naprej. Kadar koli kateri koli

narod ne more potegniti črte, ne zmore ali noče pozabiti zamer, za vsako ceno hoče, da mu nasprotna stran plača račun za vse prestano gorje, tedaj se spopadi preteklosti nadaljujejo. Nadaljujejo se in se lahko nikoli ne končajo, če ne prevlada skupen občutek, ko se šele vzpostavi možnost za izgrajevanje boljše sedanjosti in s tem tudi prihodnosti. In tako je Slovenija po več kot dvajsetih letih samostojnosti v bistvu na slabšem, kot je bila v tistem enkratnem času - spopadanje dveh temeljnih političnih izkušenj kljub grozeči ekonomski krizi še traja, ena stran kot da še vedno ne prizna druge, razklanost naroda golta vse več energij in država je na ta način vse šibkejša in vse bolj obrnjena sama vase in s tem brez širokega pogleda. To pa pomeni mržnjo in sovraštvo znotraj istega naroda, kar je najhujše možno sovraštvo, od vseh najbolj slepo in predvsem najbolj uničevalno in maščevalno. In v imenu tega splošno znanega prepričanja bi bilo še kako koristno in seveda naravnost nujno, da bi se Slovenija odmaknila od te najhujše nevarnosti oziroma ukinila neizrečeno prepričanje, da naj bi obstajali dve večni nepomirljivi Sloveniji in bi imeli Slovenci še naprej dve zgodovini: tisto, v kateri se prepoznava ena, in drugo, v kateri se prepoznava druga stran. V resnici pa je narodova in s tem slovenska zgodovina ena sama, sicer kruta, a skupna: dokler ne bomo tega sprejeli, bo naša prihodnost podobna tragični preteklosti.

Janez Povše

POGOVOR Chiara Bertolini

Kraj, kjer ljudje brezplačno najdejo mnogo več kot samo hrano

Ljubezen je očitno res ustvarjalna sila! Neverjetno je, kaj vse je možno narediti iz čiste ljubezni do bližnjega, še zlasti do tistega, ki je v hudih težavah. Te misli so mi rojile po glavi, ko sem nedavno obiskal enega izmed najbolj uspešnih projektov goriške Karitas, t. i. emporij solidarnosti v ul. Faiti v Gorici. O njegovem nastanku, delovanju, številnih težavah in še več zadoščenjih je za naše bralce veliko zanimivega povedala njegova upraviteljica Chiara Bertolini, ki se ji iskreno zahvaljujemo za razpoložljivost in prijaznost.

Emporij deluje že dve leti. Kakšne vtise imate, ko pogledate na prehojeno pot?

Vtisi so brez dvoma pozitivni. V tem okolju, ki je zelo posebno in vsekakor živahno, se srečujejo ljudje v stiski in pa prostovoljci. Prvi prihajajo na začetku v zadregi in morda tudi v strahu; mi skušamo z vsemi vzpostavitvi sprejemajoče in družinsko vzdruške, tako da počasi postanemo dobri znanjci, tudi prijatelji, saj se srečujemo dokaj redno. Nekateri nas na začetku res gledajo "po strani", s časom se bolje spoznamo, pa tudi oni navezujejo stike med sabo in si pomagajo. Kolikor moremo, jih skušamo tudi "vzgajati" in usmerjati k smotrnemu nakupovanju. Vsakdo ima na razpolago določeno število točk, na neki način upravlja določeno vrednost: z njo vzame to, kar potrebuje. Imamo proizvode, za katere velja omejena možnost nakupa, da bi si kdo ne delal prevelikih zalog in bi mi ostali brez izdelkov. Marsikdo res teži po tem, da bi imel doma večje zaloge, mi pa si tega ne moremo privoščiti. Na čim boljši način moramo razdeliti, kar imamo, in se truditi, da prejme vsakdo to, kar potrebuje. Nakup "usmerjamo" tudi tako, da ljudi vabimo, naj raje pridejo večkrat iskat hrano. Poleg tega, kar je najnujnejše in z dolгим rokom trajanja, kot npr. testenine, riž, olje ipd., imamo pa tudi možnost nakupa sveže hrane. Različni marketi nam darujejo izdelke, ki so tik pred zapadlostjo roka trajanja in jih je treba čim prej porabiti. In prav tu lahko ljudje nakupujejo na posebno ugoden način, saj imajo tisti izdelki nižjo ceno, veljajo manj točk; kdor pride pogosteje, lahko odnese domov veliko hrane. Nekateri pravijo, da nimajo časa, po mojem pa je zraven morda malce lenobe, saj se čas lahko vedno najde, če kdo to res potrebuje.

Kar se tiče prostovoljcev in sodelavcev, se tu pletejo vezi s številnimi osebami, ki so nam na razpolago in nam pomagajo. V glavnem se vrstijo, prihajajo ob različnih dnevih v tednu. Med temi so nekateri starejši, pa tudi mlajši, kar nas posebno veseli. Mladi nam npr. veliko pomagajo ob letni nabirki. V zadnje nabiralno akcijo je bilo vključenih približno 100 oseb v enem samem dnevu!

Kdo so ti sodelavci?

Komu se je sploh porodila zamisel za ta emporij? Idejo je imel g. Paolo Zuttion, ravnatelj goriške Karitas. On je namreč pred nekaj leti videl emporij v Rimu, nato je izvedel, da je še eden v Pratu. V tistem času je na Goriškem imel težave z župnijskimi Karitas, ki niso

Med temi so upokoenci iz različnih goriških župnij, pomagali so nam italijanski in slovenski skavti, podpirajo pa nas še Civilna zaščita, društvo La Misericordia, skupina Comunion e Liberazione, skupina Franciškovega svetnega reda... Vprašali smo mnoge, ker je bilo dela res veliko.

"Svet" zase so darovalci: med temi so podjetja, ki nas že poznajo; če imajo kakšne presežke, nas kličejo ali pa nam jih prinesejo kar sami. To delajo tudi nekateri zasebniki in to je zelo lepo! Naš sosed v ul. Faiti je npr. imel v vrtu solato v izobilju, pa nam je prinesel več zabožkov. Mlajša gospa nam je rekla, da bi rada redno kaj darovala za naš emporij; sprašuje nas, kaj potrebujemo, pa nam prinese tudi do 50 kg sladkorja in moka. Tudi pri nabirki smo z veseljem videli, da je bilo pripravljeno pomagati res veliko trgovin. Spraševali smo to, kar smo najbolj potrebovali, npr. olje, moko, sladkor, tunino ipd. Lepo je bilo, da se kljub krizi prav nihče ni odtegnil pomoči. Vsakdo da, kolikor more, morda tudi malo. Toda ljudi je bilo toliko, da smo v dveh dneh nabrali 90 kvintalov blaga.

Posebno pomembno je nabiranje sveže hrane, in to predvsem poleti; v tem času zberemo tudi tona sveže hrane na teden! In vse to gre takoj naprej. Dve kmetiji nam darujeta na kvintale svežega sadja in zelenjave, ki predstavljajo presežek ali pa niso prve kakovosti. V letu dejavnosti smo "prodali" blaga za približno štiristo tisoč evrov, sami pa smo ga kupili za dvanajst tisoč, toliko, kolikor nam je darovala občinska uprava. Tudi kruh prejemamo v dar, to je kruh z dneva prej.

Koliko vas je na sedežu v ul. Faiti in kako ste organizirani?

Tu sva s polovičnim urnikom jaz in kolegica Cinzia. Za stranke smo odprti štiri dni na teden po pol dneva; dela, ki ga opravljamo tudi v drugih dneh, pa je seveda več. Imamo prostovoljne sodelavce, ki se vrstijo in nam pomagajo; dva sta vedno na razpolago.

Kakšne urnike imate?

Emporij je odprt ob torkih in petkih popoldne med 16. in 19. uro, ob sredah in sobotah pa med 9.30 in 12.30. Ob torkih in petkih zjutraj dobivamo sveže blago, ki ga nato čim prej delimo.

Komu se je sploh porodila zamisel za ta emporij?

Idejo je imel g. Paolo Zuttion, ravnatelj goriške Karitas. On je namreč pred nekaj leti videl emporij v Rimu, nato je izvedel, da je še eden v Pratu. V tistem času je na Goriškem imel težave z župnijskimi Karitas, ki niso

Foto DPO

več zmogle biti sprejemni in posvetovalni centri ter hkrati centri za konkretno pomoč ljudem v stiski. Zato je rekel, da bi lahko po zgledu Rima in Prata postavili na noge eno samo središče, kjer bi delili blago potrebnim. To smo sicer naredili na drugačen način, ki pa je zelo primeren, saj imajo ljudje občutek, da res nakupujejo in izbirajo to, kar hočejo. Na tak način imajo v sprejemnih središčih več časa poslušati ljudi in jim stati ob strani na drugačen način.

Mi smo povezani z različnimi takimi središči, kot so škofijska in župnijske Karitas, Vincencijeva konferenca, Vincencijevi prostovoljci, Rdeči križ, skupnost Arcobaleno in občinska socialna služba. K vsem tem lahko gredo posamezniki ali družine v stiski; tam jim pomagajo izpolniti papirje, s katerimi ugotovijo njihovo realno stanje. Kdor ima pravico prejeti izkaznico, jo nato dobi. Dodeli se mu določeno število točk, to pa je še najbolj odvisno od števila družinskih članov. Izkaznica je osebna, veljavna je tri mesece, po potrebi se seveda lahko obnovi. Sprejemna središča ohranjajo stik z ljudmi; ko se ti vračajo, da bi obnovili izkaznico, se lahko v pogovoru preveri, kako je z njimi, ali se da - predvsem mlajšim in družinam - pomagati, da bi bolje živeli.

Koliko ljudi spremljate na tak način?

Do zdaj je bilo izdanih okrog 630 izkaznic, to pomeni, da povprečno skrbimo za okrog dva tisoč oseb. Dejavnih je približno 400-450 lastnikov izkaznic; nekateri je k sreči ne potrebujejo več, drugi nimajo več pravice do nje ali pa so se izse-

lili.

V začetku je bila med našimi gosti večina tujcev, saj so to bili glavni "uporabniki" sprejemnih središč, ki so jih nato pošiljala k nam. Do nedavnega je bila približno polovica tujcev, druga polovica pa italijanskih državljanov. Pred nekaj meseci pa so Italijani prehiteli tujce... Temu sistemu nakupovanja se približuje vedno več naših družin, saj je vedno več ljudi v stiski. Predvsem gre tu za primere ljudi, ki so izgubili službo. Vedno več je brezposelnih, takih, ki so naenkrat ostali na cesti. Upamo, da to ne bo trajalo... Včasih se zgodi, da kakšen uporabnik slabo reagira; morda ima težave, zato stresa jezo in slabo voljo na nas. Tu nismo nikdar sami, vedno sva vsaj dva. Ponavadi obiskuje emporij tudi veliko otrok, ki prihajajo nakupovat z mamicami. Vzdruške je res živahno!

Prvi emporij je v Rimu nastal prav z namenom, da bi pomagal v prvi vrsti družinam, takim, katerih prihodki ne zadostajo za preživetje. So ljudje, ki imajo službo, a to še ni dovolj za žive stroške družine. Vsak emporij v Italiji je sicer drugačen, vsak se prilagaja okolju, v katerem deluje.

Na omizju o revščini na Goriškem, kjer so se pred dvema letoma zbrali zastopniki različnih mestnih ustanov, so takoj podprli naš projekt in ga še naprej spodbujali. Zmenjeni smo, da k nam prihajajo ne le družine, pač pa vsi, ki kaj potrebujejo, tudi upokoenci v stiski.

So med vašimi uporabniki tudi družine z več otroki?

Ja, čeprav je številčnih družin več med tujci. K nam prihajajo tudi posamezniki, ljudje, ki so ostali sami, potem ko so se loči-

li. Tudi to je nova oblika revščine.

So to Goričani?

Ja. Teh, ki prihajajo od zunaj, je zelo malo.

Vaš emporij je torej eden izmed prvih v Italiji?

Ko smo ga odprli, nas je bilo v Italiji menda pet ali šest. V Severni Italiji smo bili prvi. Zadnje čase se ta pojav močno širi in takih emporijev je vedno več. V Rimu so ustanovili koordinacijo takih izkušenj, kjer se občasno srečujemo in soočamo. Trst je odprl pred tremi meseci, pred Vidmom bo ta korak morda prej naredil Pordenon; nekaj se giblje tudi v Tržiču, kjer si občinska uprava prizadeva, da bi prišlo do takega objekta. Goriški emporij so ustanovili škofijska Karitas, goriška občina, provinca in Fundacija Goriške hranilnice. Vas ti še vedno podpirajo?

To so začetni ustanovitelji in pobudniki. Z njimi smo podpisali še tretji protokol o namembnosti. Letos se je kot pobudnik pridružil še Rdeči križ, ki je sicer že sodeloval; z njim imamo poseben dogovor: vsakih nekaj mesecev deli našim strankam higienske izdelke za osebno nego in čiščenje prostorov.

Kaj pa je društvo La Ginestra?

La Ginestra je združenje družin, ki je dejansko nastalo skupaj z emporijem. To je v bistvu ustanova, ki ga upravlja; eden izmed njenih ciljev je tudi privabiti k sodelovanju družine in uresničevati še druge načrte. Letos je npr. nastal projekt Nonsolodoposcuola za otroke nekaterih župnij; osnovnošolci in srednješolci so nekaj dni v tednu lahko zastopali obiskovali popoldanski pouk, ki so ga vzdrževali prostovoljci, med njimi nekdanji šolniki, pa tudi študentje. Na razpolago sta bili tudi gledališka in fotografska delavnica.

Kdo so glavni dobavitelji blaga?

Glavni donator in dobavitelj je gotovo fundacija Banco alimentare, ki daje od tega, kar sama nabere, pa tudi od ustanove Gea; ta deli hrano, ki ni namenjena trgovinam, je pa pod evropskim nadzorom. Ta evropski projekt pa se s tem letom končuje, kar bo predstavljalo tudi za nas veliko težavo. Po vsej celini je namreč doslej delila osnovne izdelke, kot npr. pašto, riž, mleko, piškote, olje, izdelke za dojenčke, konzerve itd. To so zelo pomembni izdelki, alternativnih dobaviteljev nimamo. Ko bodo prenehali deliti to blago, bo res problem, kje ga najti. Glede tega smo v veliki negotovosti.

Enkrat letno - ponavadi spomladi - nam uspe organizirati

našo veliko nabirko, seveda - v času - čim bolj oddaljeno od splošne nabirke, ki jo organizira Banco alimentare. Občasno zbirajo blago za nas tudi posamezne župnije; te nabirke so "usmerjene", saj jim mi sporočimo, kaj potrebujemo. Nekateri župnije to delajo v postu in adventu.

Med darovalci so nato še razna podjetja in zasebniki. "Zgodovinski" darovalec svežih pridelkov je Ipercoop; Coop Nordest je najprej darovala skupnost Arcobaleno prek projekta "Grdi, a dobri". Arcobaleno, ki je podprl naš emporij, je to blago "obrnili" nam. Tudi Ipercoop iz Tržiča, ki je del velike trgovske verige, nam daruje sveže pridelke, in to po dogovoru z emporiji iz Rima. Eurospar iz Ločnika nam daruje prek fundacije Banco alimentare.

Kot sem že povedala, prejemo veliko pomoči, ob tem pa se močno trudimo, da bi imeli čim manj stroškov. Na to smo zelo pozorni. Glavni stroški so gorivo za furgon (ki nam ga je podaril Rotary club), elektrika za hladilnike in res malo drugega. Vse smo zredcirali na minimum. Omare in drugo pohištvo so seveda stari in nato obnovljeni. Za ureditev prostorov smo porabili zelo malo in tudi s tem smo zadovoljni.

Zraven vašega emporija so tudi prostori, kjer delijo obleke in zdravila...

To središče, ki ga upravlja Karitas, je nastalo pred emporijem. Delijo oblačila in, v zadnjih letih, imajo na razpolago tudi nekaj zdravnikov-prostovoljcev.

Izhajša iz znanega družinskega podjetja, ki je več desetletij uspešno vodilo veliko trgovino jestvin na Goriškem. To izkušnjo si "unovčila" v povsem drugačnem objektu in okolju. Na neki način - zate osebno - pa je morda le šlo za korak naprej...

Zelo sem srečna, da sem lahko dala na razpolago svojo izkušnjo. Krasnó je bilo srečanje z g. Paolom. On je imel v glavi projekt, ni pa imel primerne osebe, da bi ga udeležil. Jaz sem želela nekaj narediti, nisem pa vedela, kaj bi. In sva se srečala... To je pot, ki jo sedaj zame vodi Gospod. V tisočih stvareh vsak dan vidimo, kako nas stalno spremlja in nam pomaga.

Zame je bilo lepo popolnoma zamenjati okolje. Prešla sem od mrzlega sveta trgovine, interesa in zaslužka do povsem drugačnega sveta: tu denar ne kroži in to je čudovito! Imamo opraviti s prostovoljci, ki tu brezplačno pomagajo, in z ljudmi v stiski, s katerimi sicer ni vedno lahko; tako življenje pa te bogati.

Velikokrat postajamo posvetovalno središče tudi mi: mnogo oseb potrebuje predvsem nekoga, ki bi jih poslušal, ko pripovedujejo svoje nemogoče zgodbe. Včasih se ti res stisne srce... To, kar nam zaupajo, je za nas posebno dragoceno.

Danijel Devetak

KAMPANJA 8 TISOČINK Pogovor z goriškim misijonarjem g. Michelejem Stevanatom

"Do sprave in kolikor toliko normalnega življenja je še dolga pot!"

Finančna sredstva iz sklada 8 tisočink? Leto 2002 so ta sredstva preprečila humanitarno katastrofo na Slonokoščeni obali! Tako nam je brez nepotrebnih ovinkov povedal g. Michele Stevanato, ko smo ga poklicali po telefonu in mu povedali razlog za ta pogovor. G. Michele Stevanato je duhovnik Fidei Donum goriške Cerkve, že več kot 30 let misijonar na Slonokoščeni obali, najprej je služboval v kraju Bouake', nekaj več kot 3 leta pa vodi krščansko skupnost v nastajanju v predmestju mesta Belleville. Prisotnost goriške Cerkve v tej afriški državi traja že 40 let, v mestu Morofe' pa deluje sedaj tudi g. Flavio Zanetti.

Čeprav je bilo v tej afriški državi veliko političnih kriz in tudi državljanska vojna, misijon, ki ga vodi g. Michele, počasi raste; toda, kot sam pravi, "težave so velikianske in delo je neznansko", toda tam v državi, ki se skuša postaviti na noge, g. Michele zatrjuje, da se še lahko najde "resnična Afrika: ne toliko v revščini ali pa v načinu življenja, za katerega nekateri mislijo, da je zastalo, ampak tisto, ki temelji na solidarnosti. In to mi je všeč, me bogati in me tudi vzpodbuja, da delam naprej".

Kako se uporabljajo denarna sredstva iz sklada 8 tisočink? In kako tista sredstva, ki prihajajo z Inštituta za vzdrževanje duhovnikov?

Na samem začetku vojne leta 2002 so prav sredstva iz sklada 8 tisočink preprečila humanitarno katastrofo v Bouake'ju. Šlo je za točno določene pomoči, ki so bile zelo hitre: kdor je živel tisti hudi čas (velika večina ni bila kristjanov), ne prenaša, da se govori slabo o katoliški Cerkvi, in še danes se veliko ljudi, ki niso kristjani, obrača na pomoč k nam, saj vedo, da bodo pri nas našli pomoč in dobro besedo. Če se le da, pomagamo. Denar iz sklada 8 tisočink je šel tudi za financiranje izjemno pomembnih projektov, ki so jih izvedle sestre Božje Previdnosti. Inštitut za vzdrževanje duhovnikov mi daje tudi določeno vsoto, ki ni velika, a je zelo dragocena, ker mi omogoča, da imam tisti minimum, ki je v Italiji, ko se vrnem, potreben, da živim dostojno in da lahko tudi sam pomagam v malem.

G. Michele, nam lahko poveš, kakšno je stanje danes v Bouake'ju?

Kar se tiče družbenopolitičnega stanja, lahko povem, da sedaj poteka proces sprave, ki pa napreduje izjemno počasi. Ustanovljena je bila komisija za dialog, resnico in spravo po krizi po nedavnih volitvah, a dela je neznansko veliko! Podporniki nekdanjega predsednika Laurenta Gbagboja se čutijo oškodovane in trdijo, da se z njimi grdo dela, govorijo, da samo nje zapirajo in pošiljajo na sodne procese, medtem ko se podporniki sedanjega predsednika Alassaneja Quat-

tara n jihče ne dotika; so pa tudi drugi, ki pravijo, da gre pravica svojo pot in da bodo obsojeni vsi krivci. Res je, da skuša pravica dobro delati, a je tudi res, da se predvsem obsojajo (resnični ali domnevni) krivci velike krize iz leta 2010 in da tudi za zdaj žrtve upora iz leta 2002 niso prejele nobene odškodnine. Tako lahko razumemo občutja nelagodja, jeze in sovraštva, ki so še kako pri-

na pleča poleg svoje družine tudi t. i. "razširjeno družino".

Kako potekajo dela v Bellevilleju? Povejte nam nekaj več o vaši nastajajoči skupnosti, o cerkvi, ki ste jo pravkar dogradili, in o drugih dejavnostih v vaši župniji.

Dela v novi cerkvi, ki smo jo začeli graditi leta 1992, ko so župljani sami darovali prispevke zanj, napredujejo, a žal zelo

in tako smo primorani iskati prostor v senci pod kakim drevesom ali blizu kakega zida.

Starejšim osebam ponujamo Zvezo krščanskih družin, Zvezo žena katoliške Cerkve, Marijine družbe, Klub prijateljev svetega zakramenta, Službo sprejemanja in reda, Družbo svetega Jožefa, ki je namenjena moškim, navedel bi še zborovsko delovanje, prav vsi pa sodelujejo pri ekonomskem, materialnem in cloveškem delu v župniji po svojih zmožnostih.

Za mlade imamo več gibanj in združenj, Komisijo za mlade, zvezo Študentska mladina, tu so še skavti, mladinski pevski zbor, Komisija za duhovne poklice, ukvarjamo se tudi s strežniki in z mladimi dekleti, ki plešejo in so zadržane za karitativno nabiranje sredstev.

V naši župniji smo začeli tudi gradnjo župnijske stavbe. Duhovniki, ki so službovali pred menoj, so že zaprosili za sredstva ustanovo Misijonska papeška dela, ki se je pritrdilno odzvala, in s prejetim zneskom smo dokončali polovico gradbenih del. Sedaj so dela ustavljena. Ponovno smo zaprosili za pomoč in čakamo na odgovor. Neki prijazen zdravnik nam je dovolil, da smo se naselili v stavbi med vojno izropane klinike in da jo rabimo kot župnišče.

Vaša župnija pa ni omejena samo na mesto?

Točno tako, tu je še 24 vasi, ki so tudi potrebne dušnega pastirstva. Žal moram povedati, da so bile zaradi pomanjkanja učiteljev verouka in duhovnikov zane-marjene vasi. Ko sem prišel pred tremi leti, sem ugotovil, da je v šest vasi šel duhovnik samo enkrat ali dvakrat na leto; sedaj hodim tja vsaj enkrat na mesec. Za vse te vasi imamo sedem učiteljev verouka, a samo dva od teh imata resnično formacijo. Odkar sem prišel, imamo tudi posebne tečaje za veroučitelje, in to enkrat na mesec, a na nesrečo sem lansko leto lahko krstil samo dva na sto katehumenov. S svojim pomočnikom sem se dogovoril, da bomo veliko večjo pozornost namenili vasem, najprej moramo seveda obiskati vse vasi župnije. V nekaterih vaseh ni nobene krščanske prisotnosti, v drugih živijo sicer ljudje, ki zase trdijo, da so kristjani, a niso dobili nobene krščanske vzgoje in ni nihče od njih niti krščen. Z novo evangelizacijo v teh vaseh upamo v sadove. Prav v teh dneh opravljam krste v teh podeželskih vaseh. Žal se ne morem še veseliti, saj še trinajst vasi čaka na duhovnika ali veroučitelja. Prihodnje leto bomo te vasi razdelili na tri pastoralne enote, v katere bodo hodili veroučitelji, ki bodo poučevali več prebivalcev iz več vasi skupaj, prav tako bo z nedeljsko mašo in s katehumenatom. Vse to v pričakovanju, da bomo nekega dne imeli več kristjanov in več veroučiteljev.

pripravila Selina Trevisan prev. JUP

sozna v srcih prebivalcev Slonokoščene obale. Zares si lahko samo želimo, da bi državna pravica obsodila vse storilce zločinov, ne glede na to, kdo jih je zakrivil.

Na gospodarskem področju gredo stvari v dobrem in slabem naprej. Ekonomski indikatorji ne govorijo več o rdečih številkah in tuji vlagatelji ter ekonomski operaterji gledajo na Slonokoščeno obalo z zaupanjem. Veliko se je tudi postorilo glede reform na gospodarskem področju, a dejstvo je, da za zdaj prebivalci tega ne občutijo v vsakdanjem življenju: cene jestvin dosega zvezde, cene vode in električne energije se višajo, velika večina študiranih ljudi je brez službe. Kriminalne združbe in korupcija so se spet nevarno pojavile v družbi in onemogočajo napore sedanje vlade. Kar se tiče varnosti, lahko povem, da sedanja vlada počasi prevzema kontrolo nad družbo, a vendar je pojav banditizma še kako velik.

Po velikem kaosu z volitvami torej danes lahko kaj več poveste o življenju preprostih ljudi in vaših župljanov?

Tako prebivalci kot moji župljani so preživeli različna krizna obdobja, ki so prizadela Slonokoščeno obalo. Veliko ljudi je izgubilo svoje drage, imovino, ali pa so preživeli dramatična obdobja, po katerih jim ni nihče psihološko pomagal. Nekateri so še danes prizadeti zaradi tatvin, izdaj, zaradi lažnih ovadb. Zopet drugi so tu, ki niso mogli pokopati brata, prijatelja ali pa bližnjega, ki so ga umorili ali pa se je za njim izgubila vsaka sled. Zopet drugi so tu, ki še vedno sovražijo in se ne morejo izviti iz tega sovraštva, ki še danes označuje tako različne etnične in druge skupnosti. Jasno je, da vse to ovira zavedanje skupnosti, edinosti. Uboštvo, v katerem so nekateri, jih dela mrzle in oddaljene, ko se v cerkvi ali pa v kakih drugih skupnosti govori o denarju. Vedite, da si mora vsakdo, ki ima pri nas zaposlitev, pa naj gre za državno službo ali za poklic, z zasluženim denarjem naložiti

Kratke

Škofijska karitas Koper / Akcija Otroci nas potrebujejo

Karitas po Sloveniji vabi vse ljudi dobre volje k solidarnosti in pomoči otrokom iz socialno ogroženih družin. Akcija nosi naslov Otroci nas potrebujejo, v Škofijski karitas Koper že več let dodajajo

podnaslov: Da bo korak v šolo vesel. V lanskem letu je pomoč Karitas v Sloveniji prejelo več kot 10.000 šolarjev, na Primorskem je bilo te pomoči deležnih 2.212 šolarjev. Letos potrebe niso nič manjše.

Pri Škofijski karitas Koper so že nabavili in sodelavcem Karitas na terenu razdelili 12.000 zvezkov in za 22.000 evrov bonov. Delitev pomoči poteka v

Centrih karitas po vsej Primorski. Poleg tega se končuje akcija Pokloni zvezek po osnovnih šolah in vrtcih, kjer otroci izražajo solidarnost z vrstniki tako, da jim napišejo dobro misel in podarijo zvezek. Tudi dekanije in župnijske Karitas bodo na svojem območju skušale zbrati dodatna sredstva, vse z namenom, da bo jeseni 'korak šolarjev v šolo bolj vesel'.

Poleg pomoči s šolskimi potrebščinami pomaga Karitas družinam tudi s hrano, letos so na Primorskem že razdelili preko 150 ton hrane, prav v teh dneh so iz intervencijskih zalog hrane EU prejeli 41.000 litrov mleka. V poletnih mesecih bodo za družine in otroke letovanja in tabori v Portorožu in Soči. V tem tednu bodo z zgibanko Otroci nas potrebujejo nagovorjeni tudi bralci Primorskih novic s prošnjo, da po priloženi položnici nakažejo svoj dar. Več o sami akciji in zgodbe družin s šoloobveznimi otroki, ki potrebujejo našo pomoč, si lahko preberete na spletni strani Slovenske karitas www.karitas.si.

Višarski dnevi mladih

Rafaelova družba vabi mlade iz domovine, zamejstva in izseljenstva na višarske dneve, ki bodo potekali **od četrta, 1., do nedelje, 4. avgusta 2013.**

Program:

- srečanje z mladimi porabskimi Slovenci
 - porabski glasbeno-literarni večer
 - izlet in spoznavanje Porabja (Monošter, Gornji Senik itd.)
 - srečanje z goriškim Slovincem Frančkom Bertolinijem v Mariboru
 - obisk štajerskih Slovencev (ogled Pavlove hiše v Potni itd.)
 - vzpon na Svete Višarje
 - vključitev v romanje treh Slovenij
 - druženje, prepevanje, duhovna obogatitev
- Odhod iz Ljubljane bo v četrtek, 1. avgusta, ok. 16. ure s skupnim prevozom (avtobus), vračanje v nedeljo proti večeru. Prijave in informacije: Rafaelova družba, tel. 01 438 30 50 ali rafaelova.druzba@siol.net

25. Romanje Treh Slovenij na Svete Višarje 4. avgusta 2013

Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov prireja vsakoletno romanje Treh Slovenij na Svete Višarje, in sicer 4. avgusta 2013. Romanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Prvo nedeljo v avgustu so zato Slovenci z vseh vetrov pristočno vabljeni na Svete Višarje, kjer se bodo že 25. leto zapored srečale tri Slovenije: matična, zamejska in izseljenska.

Pešpot se bo začela ob 7.30 na parkirišču ob koncu avtomobilske poti (asfalta). Parkiranje priporočajo ob spodnji postaji žičnice. Ob premišljevanju križevega pota se bodo skupaj povzpeli k Višarski Mariji. Za vzpon je na voljo tudi žičnica.

Ob 10.30 bo predavanje prof. Tomaža Simčiča z naslovom "Slovenstvo, krščanstvo, demokracija": včeraj - danes - jutri. Ob 12.00 bo slovesna sv. maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi duhovniki daroval kardinal dr. Franc Rode.

Ob 13.00 bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program. Pri kulturnem programu in pri sv. maši bo prepeval Mešani pevski zbor iz Sel na Koroškem.

Ameriški Slovenci v Fairfieldu

Proslavili so 100. obletnico fare Sv. Križa

Ameriški Slovenci iz zvezne države Connecticut so v nedeljo, 9. junija 2013, v Fairfieldu svečano proslavili 100. obletnico ustanovitve fare Sv. Križa, pred tem

pa so se srečali z namestnico veleposlanika Slovenije v ZDA Ondino Blokar.

Slovesno mašo, h kateri so prišli predstavniki ameriških Slovencev iz več zveznih držav, kot so New York, Massachusetts, Illinois in Kansas, sta vodila salezijanec in profesor ljubljanskega semenišča Bogdan Kolar ter duhovnik Alfred Pečarič. Po maši so pripravili svečano kosilo.

Pred proslavo so se predstavniki fare Sv. Križa in drugih slovenskih organizacij v ZDA sestali z Blokarjevo, ki se je osredotočila na predstavitev Slovenije kot zanimive države za naložbe ameriških podjetij. Na srečanju je bil tudi podpredsednik prodaje in marketinga podjetja za proizvodnjo helikopterjev Sikorsky Robert Kokorda, ki se je posebej zanimal za navezavo stikov s slovenskim Pipistrelom. Faro Sv. Križa so pred stotimi leti slo-

venski priseljenci iz vzhodnega dela države, ki je bila takrat del avstro-ogrske monarhije, ustanovili sicer v sosednjem Bridgeportu. Kot je dejal vodja društva Sv. Jožefa, ki deluje pod okriljem najstarejše slovenske organizacije v ZDA Kranjsko slovenske katoliške jednote (KSKJ), Anton Malenšek, je bilo Slovincem v ZDA dovolj avstro-ogrske prevlade in so si v nekdanjem jeklarskem centru ZDA Bridgeportu

postavili lastno cerkev.

Faro je ustanovil duhovnik Michael Golob, sledili pa so mu slovaški duhovnik Stephen Vitka, MariBORČAN Andrew Farkaš ter Aloysius Hribšek. Danes jo vodi duhovnik Alfred Pečarič. Leta 1972 se je cerkev preselila iz Bridgeporta v Fairfield, kjer deluje še danes. Malenšek je še povedal, da fara danes šteje okoli 230 ljudi, med katerimi jih je večina že druga, tretja in četrta generacija potomcev slovenskih priseljencev v ZDA.

“Duhovnik Farkaš je po drugi svetovni vojni utrdil faro s tem, ko je na prireditve povabil vse pripadnike narodov nekdanje Jugoslavije in smo bili dobra povezava”, je dejal Malenšek, ki se je v ZDA priselil leta 1962. Fara dobro sodeluje tudi s KSKJ, ki letos praznuje 119. obletnico ustanovitve.

Razstava v cerkvi Marije Device v Polju na Bovškem

Skozi umetnost do poglobljene duhovnosti

V organizaciji Društva ARS Bovec razstavlja v cerkvi Device Marije v polju svoje ikone Gregor Otmar Rettinger. Doslej je razstavljal v trinajstih galerijah in po raznih ustanovah po Sloveniji in tudi na Koroškem, kjer se je tudi začela njegova pot pisanja ikon. Leta 1989 se je namreč v Domu Sodalitas v Tinjah vpisal na prvi tečaj pisanja ikon v tamkajšnji koloniji, ki jo je vodila znana

prof. Anica Vrečar iz Kot-mare vasi, katere družina je pomembno pripomogla h kulturni in izobraževalni dejavnosti slovenskih rojakov. Svoje mojstrstvo si je oblikoval skozi deset zaporednih tovrstnih kolonij v tem žarišču slovenske duhovnosti, umetnosti in karitativnosti, ki pomembno sega v mednarodni prostor Evrope in izven nje. Od leta 1995 je tečaj potekal pod vodstvom mag. Ljubča Deskoskega in mag. Silve Božinove, sedaj pa jih ustvarja tudi sam, brez mentorjev, v lastnem ateljeju, ki ga je poimenoval “kujavnik”.

Napisal je čez sto sedemdeset ikon. Od leta 1994 razstavlja samostojno. Njegove podobe visijo tudi na stenah po Ameriki, Italiji, Avstriji, Franciji, Češki, Hrvaški in Srbiji. G. O. Rettinger je rojen v Celju, za strojna tehnika se je izšolal v Ljubljani, v

pokoju pa živi in deluje v Domžalah. Preden je postal pisec ikon, ga je umetniška ustvarjalnost spremljala skozi vse življenje, pri čemer se je preizkušal v raznih izraznih oblikah. V mladosti je rad oblikoval različne podobe iz kovine, potem ga je izzivalo olje na platnu, pa linorezi in odtiskavanje ter risanje cvetja, bilk, rastlinskih listov, raznih elementov iz podob, ki jih je videl v naravi. Poseben izziv

Ob odprtju razstave v Bovcu

je bila zanj kaligrafija, h kateri se še vrača. Ob tem pa si je srce zaželelo še drugih ljubezni, kot je glasba, in ob kakšni posebni priložnosti sede tudi za klavir ... Tako že več kot dvajset let igra na lovski rog, saj je že 30 let vnet lovec, ljubitelj gozda, hribov, gora, kjer se duša naučuje tišine, ko sedi na preži, opazuje živali, sploh naravo okoli sebe, in v tem doživi Božje stvarstvo ... Marsikaj od tega je v mladosti doživljal tudi na Bovškem, kjer je bil v planinski enoti pri vojaki in je suknja olivne barve izgubila težo in neprilagojenost “postavi” takratnega vojaka.

MM

Papež o Janezu Krstniku

Cerkev je tako kot sv. Janez Krstnik poklicana oznanjati Božjo besedo vse do mučeništva, je povedal papež Frančišek na praznik rojstva Janeza Krstnika. Lika Janeza Krstnika ni lahko razumeti, je dejal papež med pridigo. Ko pomislimo na njegovo življenje, je prerok; človek, ki je bil tako velik, a je nato končal kot siromak. On sam nam je povedal, kdo je: Sem glas, glas v puščavi. A je glas brez Besede, kajti Beseda ni on, je nekdo drug. In to je skrivnost Janeza Krstnika: nikoli se ne polasti Besede. Janez je tisti, ki kaže, ki usmerja. Smisel Janezovega življenja je to, da kaže na drugega. Papež Frančišek je opozoril na zanimivost, da je Cerkev za praznik Janeza Krstnika izbrala obdobje, ko so dnevi najdaljši v letu, ko je največ svetlobe. In zares je bil človek luči, prinašal je luč, a ni bil on sam luč, bil je odsev luči. Janez je kot luna, je dejal papež, in ko Jezus začne pridigati, se Janezova luč začne manjšati in pojema. Bil je glas, a ne Beseda, bil je luč, a ni imel lastne luči. “Zdi se, da Janez ni bil nič. To je bila Janezova poklicanost: ponižati se. Ko motrimo življenje tega človeka, tako velikega, tako mogočnega – vsi so namreč mislili, da je on Mesija –, ko motrimo to življenje, kako se poniža do teme v ječi, motrimo veliko skrivnost”, je dejal papež Frančišek in nadaljeval, da ne vemo natanko, kakšni so bili zadnji Janezovi dnevi. Vemo samo, da so ga ubili, vemo o njegovi glavi na pladnju, ki je bila poklon plesalke pokvarjeni ženi. Po papeževih besedah večje ponižanje ni mogoče in tako je končal Janez Krstnik. Frančišek je nadaljeval, da je Janezova skrivnost v tem, da si ni nikoli lastil resnice: “Ni hotel biti ideolog. Bil je človek, ki je zanikal samega sebe, da bi na vrh prišla Beseda. In mi kot Cerkev lahko danes prosimo za milost, da ne bi postali ideologizirana Cerkev”.

Ko ne bi bilo duhovnikov ob strani mnogih, kdo bi bil?

WWW.INSIEMEAIASACERDOTI.IT

CERKEV SV. IVANA V GORICI Praznovanje zavetnika

Slovesnost v čast sv. Janezu Krstniku

Veselo so v ponedeljek, 24. junija 2013, na godovni dan sv. Janeza Krstnika, pozvali zvonovi in vabili v cerkev sv. Ivana v Gorici, v kateri je sedež Slovenskega pastoralnega središča. Kot vsako leto so verniki lepo počastili zavetnika Janeza

ne bi bili nikoli brez dela. Te pomenljive besede nekdanjega nadškofa bi morali resno in trezno premisliti.

Slovesno bogoslužje v čast zavetnika slovenske duhovnije so na koru z ubranim petjem in premišljeno izbranimi pesmimi (do

Foto Niko Klanjšček

Krstnika, na dan, ko je noč najkrajša in ko omamne vonjave polnijo večerno ozračje. Lepo število ljudi se je udeležilo sv. maše, ki je bila letos še posebno slovesna, saj jo je v slovenščini vodil nekdanji goriški nadškof Dino De Antoni, ob somaševanju msgr. Cvetka Zbogorja in župnega upravitelja Marijana Markežiča. Msgr. De Antoni je v pridigi, ki jo je podal v italijanščini, orisal življenjsko zgodbo sv. Janeza Krstnika in njegovo poslanstvo. Že v materinem telesu se je razveselil božje bližine, ko je noseča Marija prišla na obisk k Elizabeti. Pri obujanju življenjske poti velikega svetnika je poudaril to, da je sv. Janez brez pomišljanja sprejel božji klic in sledil poslanstvu, ki ga je zaznal v sebi: iti oznanjat Jezusov prihod. V današnjem svetu, nasičenem z različnimi poklici, je dejal msgr. De Antoni, krščanska družba potrebuje duhovnikov, zato bi, predvsem v slovenski narodni skupnosti, v kateri je zelo občuteno pomanjkanje duhovnikov, morali mladi razmišljati tudi o duhovniškem in redovniškem poklicu, pri katerem

srca je še posebno segla Marijina Sonce že zahaja) obogatili pevci mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž iz Gorice pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja in orgelski spremljavi Mirjam Furlan. Po maši so mladi igralci gledališke skupine O'Klapa, ki deluje v SD Sončnica, zvalili udeležence slovesnosti v Močnikov dom, kjer so jim spet postregli z domišljeno in spretno pripravljeno lutkovno predstavo *Štirje fantje muzikantje*, v dovršeni režiji Franka Žerjale. Igro je v verzih spletel Miroslav Košuta. Pridnim nastopajočim lutkarjem, ki so v rokah sukali izrazite lutke, izdelane pod mentorstvom Brede Varl, so gledalci pristočno zaploskali, nato pa so se vsi v mirnem večeru pomaknili na travnik za cerkvijo in se tam povseli ob kresu, ki ga je tudi letos – strogo pod nadzorom, na posebnem podstavku – pripravil iznajdljivi g. Marijan Markežič. Delovni "farani" in seveda gospe zlatih rok so poskrbeli za prigrizek in domačo kapljico, tako da se je sproščeno druženje ob pesmi zavleklo pozno v noč.

IK

Na posebni tiskovni konferenci so števerjanski organizatorji minuli ponedeljek predstavili že 43. Festival narodne-zabavne glasbe v Števerjanu. Slovensko katoliško prosvetno društvo F. B. Sedej iz Števerjana prireja festival, ki bo v Števerjanu 5., 6., in 7. julija 2013 med Borovci. Na tiskovni konferenci so spregovorili županja Franka Padovan, tajnica društva Katja Dorni in predsednik društva Filip Hlede. Več o festivalu v prihodnji številki!

Prejeli smo

O novinarski neotesanosti

Samo nekaj vrstic bi rada nudila v premislek!

V sobotnem Primorskem dnevniku (22. junija) me je kar šokiral naslov članka: "Obdobje suhih krav tudi za slovensko versko skupnost".

Meganaslov v debelo tiskanih črkah, katerim je sledil članek o pomanjkanju duhovnikov in seveda kot posledica tega odmiranje slovenskih bogoslužij. To je, žal, vse res; vendar, cenjeni novinar, jaz dvomim o vašem znanju in poznavanju novinarske etike in estetike.

Na koga ste mislili ob teh suhih kravah... morda na naše, redke in požrtvovalne duhovnike, ki se trudijo za naše slovenske vernike in žalostno gledajo na prazne klopi pri nedeljskih mašah? Ali pa naj bi bile te, tako imenovane krave, cerkveni obredi?

O levičarsko prosvetnih, suhih kravah, ki jih res ne manjka, pa nihče ne piše!

Znani italijanski pisatelj Carlo Levi je že pred pol stoletja napisal takole: "Le parole sono pietre"... (Besede so kamni...) Zato ne bodimo objektivni in v člankih bodimo vsaj obzirni - krave pa pustimo v hlevu in po možnosti ne suhe, ampak lepo rejene!

I. B.

SCGV E. KOMEL Snovanja 2013

Čaroben glasbeni večer Solo&Orkester

Prvič se je pred občinstvom, ki je v ponedeljek, 24. junija 2013, na zadnjem koncertu letošnjega uspešnega in odmevnega niza Snovanja 2013 zelo dobro zasedlo Avditorij furlanske kulture v ul. Roma v Gorici, predstavil orkester Arsatelier z novim imenom Arsatelier Orkester Silvan Kerševan. Odslej bo nosil namreč ime svojega ustanovitelja in prvega predsednika Arsatelierja, Mednarodnega centra za glasbo in umetnost, ki združuje glasbenike raznih narodnosti in je tako odraz našega prostora, v katerem se od nekdanj prepletajo različni kulturni tokovi in se oplajajo med seboj. Prav ta raznolikost je navdihnila Silvana Kerševana, da si je zamislil tak mednarodni orkestrski sestav. Le ta bo sedaj tudi v logotipu imel portret Silvana Kerševana, začetnika in prvega ravnatelja Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici. Prof. Kerševan je vse do prezgodnje smrti v lanskem maju navdušenje in življenjske moči ter

lo&Orkester, za realizacijo katerega ima kot vselej velike zasluge Fundacija Goriške hranilnice. Na koncertu se je ravnateljica SCGV Emil Komel Alessandra Schettino zahvalila vodstvu Fundacije, ki vselej finančno podpira Arsatelier pri njegovih zamislih. Fundacija sta na večeru predstavljala predsednik Gianluigi Chiozza in član odbora dr. Franco Loru (na tiskovni konferenci je zahvala šla tudi novogoriškemu Kulturnemu domu in Zvezi kulturnih društev iz Nove Gorice za brezplačno uporabo prostorov za vaje). Projekt Solo&Orkester ima svoje korenine v razpisu štipendij za mlade glasbenike, rojene, bivajoče ali glasbeno delujoče v goriški, tržaški in videmski pokrajini ter v širšem primorskem prostoru v Sloveniji. Na večeru v goriškem avditoriju so slovesno podelili štirinajst štipendij za orkestraše, ki jih poudarja Fundacija, in tako nagradili 14 obetavnih mladih glasbenikov. Nagrade so prejeli Mat-

rolimetto (trobenta, Gorica), Stefano Brusini in Francesco Veronese (rog, Videm). Štipendija je tem mladim nudila možnost udeležbe na orkestrskih vajah pod vodstvom dirigenta Marca

Violinist Črtomir Šiškovič (foto K. Brešan)

Pianist Giuseppe Guarrera (foto K. Brešan)

predanost daroval svoji veliki ljubezni, glasbi, in zanj navdušil mlade ter z ustanovitvijo orkestra z glasbeniki različnih narodnosti spodbujal v njih duha sožitja in medsebojnega bogatenja. Prav spominu na prof. Kerševana, ki si je vselej prizadeval za odkrivanje mladih talentov, je bil posvečen čudovit ponedeljkov glasbeni večer, ki je idealno sklenil glasbeno sezono in seveda tudi četrti projekt So-

teo Ghione in Emanuela Colagrossi (violina, Trst), Noemi Cristiani (violina, Gorica), Aleš Lavrenčič (violina, Doberdob), Tina Grego (violina, Tolmin), Barbara Grahor (viola, Ajdovščina), Marcello Casese (violončelo, Gorica), Carla Scandura (violončelo, Škocjan ob Soči), Francesco Pinosa (violončelo, Videm), Polona Soban (violončelo, Lokavec) Ana Leban (oboa, Tolmin), Elisa Ge-

Feruglia, predsednika Arsatelierja. Didaktični projekt s pripravo koncertnega programa je dosegel višek v javni izvedbi v koncertni dvorani.

Ponedeljkov koncert v spomin na dragega Silvana Kerševana je bil posebno darilo za vse, ki so prijateljevali z njim in cenili njegova prizadevanja za mlade glasbenike in za to, da bi v tem našem malem prostoru zavel neki nov kulturni veter. To blagodejno ozračje je brez dvoma napolnilo goriški avditorij, ko sta ob spremljavi Arsatelier Orkestra Silvan Kerševan kot solista nastopila mednarodno priznani violinist Črtomir Šiškovič, po rodu Tržačan in velik Silvanov prijatelj, ter mladi pianist Giuseppe Guarrera, rojen v Enni l. 1991. Črtomir Šiškovič ima za seboj bleščečo glasbeno pot, saj se je po izpolnjevanju na tečajih s priznamimi mojstri uveljavil kot solist v različnih orkestrih v nešteti krajih tudi izven evropskega prostora pod taktirko znanih dirigentov. Tudi snemal je za različne založbe in televizijske hiše.

Goriški publiki je del svojega virtuoznega muziciranja podaril z

vrhunsko izvedbo Koncerta v g molu op. 26 za violino solo in orkester M. Brucha (1838-1920). Ploskanje navdušene publike, ki jo je povsem očaral z vsem razumljivo mojstrsko izraženo glasbeno govorico, kar ni hotelo prenehati.

Zelo toplega sprejema je bil deležen tudi mladi pianist Giuseppe Guarrera, ki je že kot otrok začel študij klavirja. Po končanem šolanju na Zavodu za visoko glasbeno izobrazbo V. Bellini v Catanii se je izkazal na mnogih državnih in mednarodnih tek-

movanjih. L. 2007 je bil dobitnik nagrade Danzuso v organizaciji Società' Catanese Amici della Musica kot najboljši izvajalec leta. Prav tisto leto se je vpisal na SCGV Emil Komel v razred prof. Sijavuša Gadjeva. Očetovsko mu je vseskozi stal ob strani prof. Silvan Kerševan, čigar bolezen in smrt sta hudo prizadeli mladega Giuseppeja. Guarrera je l. 2009 z odliko in pohvalo diplomiral na konservatoriju G. Tartini v Trstu. Pred nedavnim je koncertiral v Verdijevem gledališču v Trstu in zmagal prestižno nagrado Premio Venezia v gledališču La Fenice v Benetkah. Vedno bolj se uveljavlja tudi na mednarodni ravni, saj je eden izmed letošnjih finalistov nagrade Busoni, ki bo avgusta v Bocnu.

Da mu izvajalskega talenta res ne manjka, je z brezhibno intepretacijo pokazal tudi na ponedeljkovem koncertnem večeru, na katerem je mestoma prav mehko in nežno v sanjavi odmaknjenosti izvajal Chopinov Koncert za klavir in orkester v e molu op. 11 št. 1. Ob vztrajnem ploskanju je podaril še dodatek, Chopinovo študijo, in hvaležno občinstvo mu je spet namenilo dolgotrajno ploskanje.

IK

Prireditve v vrtcu Mavrica

Živali iz savane so se po prepiru spoprijateljile

Otroci otroškega vrtca Mavrica iz Bračana so v sredo, 29.5.2013, popestrili dan svojih staršev in sorodnikov. Vsi skupaj so se zbrali v šolski telovadnici, toda glavno besedo so imeli prav najmlajši, ki so zaigrali simpatičen prizorček z naslovom *Kaj se lahko zgodi, ko banan ni*.

Igrica je nastala kot sklepna enota celoletnega projekta, katerega glavna povezovalna nit je bila človeško telo. Z izvedbo raznovrstnih dejavnosti in igrice so se otroci naučili veliko novih izrazov in osvojili nove pojme. Odkrili so, da se osebe med seboj zelo razlikujemo. Prav zabavno je bilo se meriti in se tehtati. Ja, človeško telo je super stroj, je čudež narave. To jim je postalo takoj jasno, ko so jim vzgojiteljice malo obrazložile, čemu služijo posamezni deli telesa in kaj sploh se dogaja zno-

traj nas.

Zelo jih je veselilo tiskanje z rokami in stopali. Veliko so telovadili, peli ob gibih in se pripravljali na nastop. Vzgojiteljica Anita in Ksenija sta namreč za končno priredi-

tev izbrali zgodbo, v kateri nastopajo raznovrstne živali z različnimi fizičnimi značilnostmi. Komedijska se je pričela z nesrečnimi opicami, ki so bile slabe volje, ker niso našle banan. Spravile so se na krokodile in jim lučale kamne. Krokodili so godrnjali in bili nanje zelo jezni. Vik in krik je prebudil slone, pojavili so se tudi pingvini, ker se jim je tresel led pod nogami. Nazadnje so dospеле še kamele, ker so bile radovedne. Slednjič so vse živali skupaj

razmislile o nastali situaciji in sklenile, da bi bilo bolj modro se o tem mirno pogovoriti brez kreganja in kričanja. Zapeli so pesem *Čip čiri bum!*, ki pravi: "Da, tako se pa ne sme! Hitro obrnimo svet spet na noge"! Opice so se krokodilom opravičile in zopet se je med njimi vzpostavilo prijateljstvo. Na odru so se zbrale "vse živalice" in skupaj zaplesale zabaven ples *Od glave do pete*. Vzgojiteljice in otroci so se poslovlili z veselimi petjem pesmic *Mi se imamo radi* in *Ko si srečen*.

Otroci so bili na odru povsem sproščeni, saj je bilo razvidno, da so vloge dobro obvladali in se zelo vživeli v zgodbo. Tekst je bil preprost, primeren za to starostno stopnjo otrok, predvsem pa zabaven in marsikdo se je zares iskreno nasmejal. Pridni vzgojiteljici sta sami s pomočjo otrok poskrbeli za scenografijo in kostume. Skupaj z malčki sta narisali velikanski lepak s savano. Glave živalic so bile izdelane iz škatel za čevlje, brezrokavniki pa iz papirnatega vreča za kruh. Tako vzgojiteljicam kot otrokom iskreno čestitamo in jim želimo lepe, sončne počitnice.

SG

Nazdravimo poletju: enogastronomski dogodek in koncert skupine Perpetuum Jazzile

Nepozaben dogodek v središču Gorice

Na dan, ko se s poletnim solsticijem začenja kole-darsko poletje in ko se v številnih državah sveta proslavlja praznik glasbe, so najpomembnejše slovenske ustanove v Gorici - Kulturni center Lojze Bratuž in Kulturni dom Gorica, SCGV Emil Komel, Glasbena matica in Arsatelier, ZSKP in ZSKD, krovni organizaciji SSO in SKGZ v sodelovanju s Kulturnim domom Nova Gorica in SNG ter z dragoceno podporo Fundacije Villa Coronini Cromberg onlus, skupino krajevnih vinarjev in gostincev - organizirale v parku vile Coronini, v središču Gorice, nepozaben dogodek z naslovom Nazdravimo poletju.

Najprej so svoje enogastronomске dobrote ponudili člani Združenja proizvajalcev rebule z Oslavja (kmetije Dario Princic, Primosic, La Castellada, Radikon, Fiegl in Il Carpino), gostilne Devetak z Vrha, Alla Luna in Rosenbar iz Gorice ter slaščičarna Pasticceria Centrale. Nato je na travniku ob vili nastopil vrhunski "vokalni orkester" Perpetuum Jazzile. Dogodek je navdušil v prvi vrsti okrog štiristo udeležencev, ki so v čudovitem poletnem večeru uživali ob eksploziji zvokov in vitalnosti "XL vokalne skupine", pa tudi same prireditelje, ki so bili zelo zadovoljni z organizacijo prireditve: vsaka iz-

med ustanov je v skupni projekt vložila veliko dobre volje in energij ter z razmeroma skromnim doprinosom omogočila izvedbo imenitnega večera, ki je želel biti - in je tudi bil - dar vsemu mestu.

Za nastop vokalne skupine je vladalo veliko pričakovanje, saj gre za sestav, ki v zadnjih letih neprestano kakovostno in umetniško raste, žanje uspehe na turnejah po vsem svetu, sploh pa je sposoben vedno

prevzel švedski skladatelj in dirigent Peder Karlsson, ki je skupini s svojo energijo že dal svoj pečat. Njen repertoar obsega pisano pahljačo jazzovskih stilov, bossa novo, swing, funk, gospel, pop in še bi lahko naštevali v nedogled. Kdor jo prvič sliši, skoraj ne verjame, da pevci vso glasbo

nadaljevali z venčkom najlepših pesmi skupine Abba. Vedno lepa je uspešnica rock skupine Toto Africa (na youtubeu ima videoposnetek skoraj petnajst milijonov ogledov!), pred katero so s tleskanjem, ploskanjem in skoki na odru uprizorili pravo dramaturgijo dežja in groma. Na

in Lady Gage (Telephone). Koncert so uvedli z znanim hitom Glorie Estefan in Miami Sound Machine iz leta 1985 Conga,

Foto DPD

Foto DPD

izvajajo a cappella; spremlja jih sicer nepogrešljivi Sašo Vrabič, ki je s svojim posebnim talentom in obvladovanjem neverjetne raznolikosti stilov pravi mojster vokalnih tolkal (beatbox). Tudi v Gorici, kot je že njegova navada, je v krajšem intermezzu predstavil potpourri svojih zvočnih zmogljivosti in pozabaval občinstvo. Za vse to gre seveda posebno pohvala tudi odličnim tonskim mojstrom, ki gotovo imajo s takim sestavom posebno zahtevno nalogo.

Pevke in pevci so v svoji predanosti glasbi, mladostni dinamiki in svežini prava paša za oči, saj se med petjem gibljejo, z rokami in nogami pa tudi dodajajo zvočne učinke. Tudi tokrat so pod vodstvom Sandre Feketijske, asistentke umetniškega vodje, navdušili več rodov ljubiteljev glasbe, saj so peli domiselne priredbe starih in dobrih popevk od Beatlesov (Ticket to ride) do Davida Guette (Titanium)

briljanten način so spojili Gallusov motet Ecce quomodo moritur s hitom Michaela Jacksona Will you be there. "Prosto po Beethovnu" in z raperskim vložkom so med drugimi izvedli še priredbo Ode radosti Joyful iz filma Sister act 2, nato južnoafriško himno, čudovito hrvaško popevko Umirem 100 puta dnevno Tonyja Cetinskega, energično Jump skupine Van Halen v genialni Kozlevčarjevi priredbi. Za dodatek so občinstvu darovali še krasno Avenikovo priredbo in pesem, ki jo je napisal Karlsson in za katero je našel navdih v neokrnjeni naravi Ferskih otokov.

Skratka: sijajen večer! Kdor se ga je udeležil, morda že pričakuje naslednji 21. junij. Kako naj slovenska združenja z Goriškega ob koncu kulturne sezone lepše nazdravimo poletju, če ne na tak način?

DD

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v nedeljo, 4. avgusta, piknik, povezan z izletom v Tolmin. V jutranjih urah si bodo udeleženci ogledali muzej, v katerem je letos na ogled razstava ob 300-letnici Tolminskega upora. Popoldne bo druženje v Brjah (Dobravljeh). Vpisovanje bo potekalo od začetka julija dalje.

Jesensko romanje z Novim glasom v Sveto deželo in Palestino - ko je huda vročina že mimo in je puščava čudovita. Romanje bo od 22. do 30. septembra 2013 pod vodstvom mag. Renata Podbersiča ml. in p. Petra Lavriha. Vpisovanje se začne takoj, sicer najkasneje do 1.8.2013. Program in vpisovanja na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu. "Poletnosti 2013": 26. avgusta - 6. septembra pripravi na začetek pouka Sola za šalo za osnovnošolce in Srednja na štartu za srednješolce; 2. - 6. septembra tečaj Vstop v srednjo šolo, za petoporošolce. Informacije in vpisnina tel. 334 1243766, 328 3155040, 0481 546549/ 536455 ali po e-pošti mladinskidom@libero.it.

Skupnost družin Sončnica in Slovensko pastoralno središče v Gorici prireja od 21. do 24. avgusta štiridnevni izlet z avtobusom na Bavarsko. Program predvideva postanek v Salzburgu, ogled dvorca bavarskega kralja Ludvika II. na otoku Herren (Kimsko jezero), postanek v Altöttingu (največjem romarskem kraju v Nemčiji), ogled Münchna, benediktinskega samostana v Ettalu, romarskega središča Wies in pravljicega gradu Neuschwanstein. Za informacije in prijave: Mirjam B. (tel. 0481 550365) ali Katerina F. (tel. 0481 536807) najkasneje do 30.6.2013.

Po potrebi vam pridem čistit šipe, likat, pazit otroke ali starejšo osebo. Tel. 003865-3001328.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren.

Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Potrebujete pomoč pri čiščenju ali likanju? Sem mlajša gospa z izkušnjami. Kličite zvečer na tel. 00386 70777505.

Gospa išče delo za likanje in čiščenje na območju Gorice tel. +386 31 449311.

Iščem delo za čiščenje, likanje ali za varstvo otrok ali starejših oseb na območju Gorice. Tel. 0038631449311.

Darovi

Za Katoliško knjigarno daruje P. K. M. T. 50 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 28.6.2013 do 4.7.2013)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 28. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 30. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijskem narečju.

Ponedeljek, 1. julija (v studiu Andrej Baucon): V poletje s polkami, valčki in turbo dance glasbo - Zanimivosti iz naših krajev - Humor.

Torek, 2. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 3. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kamnolomi v Kraškem Dolu I. del - Izbor melodij.

Četrtek, 4. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletna lahka glasba: hiti iz 80. in 90. let ter današnjega časa - Zanimivosti iz življenja slavni v filmskem in glasbenem svetu - Humor.

V spomin na našo zvesto bralko

Mirno je za vedno odšla gospa Marija Rejec Kogoj

Prvega marca 2013 je gospa Marija Rejec Kogoj v krogu domačih praznovala stoti rojstni dan, 14. junija pa je spokojno zaspala v Gospodu, kateremu je zvesto služila vse svoje dolgo življenje. Od drage mame, none in pranone so se trije sino-

vi, Lucijan, Franko in Joško z družinami, ter ostali sorodniki poslovili v ponedeljek, 17. junija, pri dvojezični pogrebni maši, ki je bila v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Mašno daritev je vodil upravitelj Slovenskega pastoralnega središča, g. Marijan Markežič, z njim so so-

maševali msgr. Cvetko Žbogar, dekan Karel Bolčina in g. Renato Podbersič. Na koro so bogoslužje obogatili v glavnem pevcu štandreškega cerkvenega zbora pod vodstvom Tiziane Zavadlav in ob orgelski spremljavi Davida Bandlja. V homiliji je Marijan Markežič poudaril globoko vero, ki jo je v sebi nosila pokojna gospa Marija, tudi kot predana častilka Božje Matere. Dokler so ji življenjske moči dopuščale, je zelo rada zahajala na Sv. Goro, kamor jo je radovoljno spremljal sin Franko,

ki je še posebno v zadnjih letih ljubeče in predano skrbel zanj. Markežič je opozoril, da kakršno je naše življenje, takšna je tudi naša smrt. Gospa Marija je kljub preizkušnjam v hudih časih vedno zaupala v Božjo previdnost in vse svoje življenje položila v Božje roke, zato je po prejeti sveti popotnici mirno odšla na nebeške poljane, kjer jo gotovo čaka bogato plačilo, saj je bila velikušna in je svoje darove večkrat namenjala misijonom. Ljubljeni mami in noni sta prisrčno zahvalo za vse prejete do-

brote, predvsem za dar vere, namenila vidno ganjeni sin Lucijan in vnuk Alessio. Gospa Marija sedaj počiva in čaka vstajenja na goriškem pokopališču ob svojem možu Viktorju, ki je odšel v večnost že pred kakimi štirimi desetletji. Sinovom in ostalim svojem izrekamo tudi mi iz uredništva in uprave Novega glasa iskreno sožalje, saj je bila pokojnica naša dolgoletna bralka in naročnica. Bog naj ji poplača za vse!

IK

In memoriam

Anica Terčič por. Crassini

Anica Terčič, poročena Crassini, s števerjanske domačije pri Mižuljevih na Bukovju, bo v soboto, 29. junija, ob 18. uri s sv. mašo v števerjanski cerkvi in pokopom spet dobila svoj dom v briški vasi nad Gorico. Povojne razmere so jo leta 1950 prisilile, da je skupaj z možem Riccardom Crassinijem in sinom Borisom zapustila domačo zemljo in se preselila v Avstralijo. Tam sta se

jima rodila še hčerki Lucy in Rosemarie. Gospod življenja jo je k sebi poklical 8. oktobra 2012, njena zadnja želja pa je bila, da bi počivala v domači, briški grudi. Anica Terčič se je rodila 20. septembra 1925 v Števerjanu. Bila je tretja od sedmih otrok Frančiške in Alojza Terčiča. Otroštvo je preživljala na domači kmetiji, v mladostnih letih pa se je soočila s krutostjo

druge svetovne vojne, ki je pobrala mlajšo sestro Katico. Takoj po končani vojni se je Anica za-

poslila pri zavezniški upravi na Dobrovem in v Trstu, kar ji je povzročilo tudi neprijetne težave.

Z Riccardom Crassinijem sta se poročila 28. novembra 1946 in nekaj let živela v Gorici, nato sta se odločila, da si poiščeta boljše pogoje v daljni Avstraliji, kamor sta prispela 1. avgusta 1950. Za izseljenstvo se je odločila tudi njena sestra Klara, ki pa je izbrala ZDA.

Zakonca Crassini sta se najprej nastanila v zbirnem centru Greta v Hunter Valley, nato pa so jih preselili v drugo središče pri mestu Cairns, kjer so gradili namakal-

ne sisteme. V kratkem so si v Cairnsu kupili stanovanje, kjer so preživeli naslednjih 15 let. Riccardo je opravljal poklic mehanika, Anica pa je bila kuharica v tovarni konzerv. Zaradi zdravstvenih težav moža, ki je utrpel hudo nesrečo na delu in zbolel za tuberkulozo, so se morali preseliti v Brisbane in Anica je morala sama skrbeti za celo družino. Tudi v Brisbane se je zaposlila kot kuharica.

Leta 1976 jo je zapustil mož Riccard, pred smrtjo mu je uspelo, da je videl prvega od številnih vnukov Crassini, ki danes živijo po vsej Avstraliji. Moževe posmrtno ostanke je Anica uspelo prepeljati na števerjan-

sko pokopališče.

V zadnjih letih je tudi Anica zbolela za neozdravljivo boleznijo, ki jo je prisilila, da se je nastanila v domu, kjer je dočakala Gospodov klic. Sin in hčerki so ji bili v tej preizkušnji vedno blizu, še posebno se ji je posvečala hčerka Lucy. Njen starejši sin Boris je o njej takole napisal: "Bila je aktivna, pogumna, energična, navdušena, nestrpna, živahna, občutljiva, z močnim smislom za pravičnost, predvsem pa je bila velikušna in ljubeča žena, mati, babica in prababica v avstralski veji družine Crassini". In tako se je želimo spominjati tudi vsi sorodniki z Goriškega.

JČ

SNG Nova Gorica / Predstavitev sezone 2013/14

Različno pravično

Na nedavni tiskovni konferenci je vodstvo Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica predstavilo program nove gledališke sezone 2013/14, ki se bo vila pod naslovom Različno pravično. V. d. umetniškega vodje Martina Mrhar je v programski knjižici napisala: "Vprašanje pravice in pravičnosti v sodobni družbi, na ravni javnega angažmaja in v intimnem življenju posameznika, se znova in znova postavlja kot ena ključnih dilem. Gledališče se na krizo duha človečnosti odziva z uprizorjanjem dram (ali anti-dram) o različnih izbirah posameznika, ki bodisi sifzovsko vztraja, po svojih močeh poskuša urediti svet, ali pa se zateka v samoto, sanje, norost, sovraštvo, ljubezen. Na novogoriškem odru bomo tako v novi sezoni razprostrli galerijo različnih vznemirnih karakterjev, tragičnih, komičnih, grotesknh, absurdnih, ki bodo prikazovali, kako je pravično moč pojmovati zelo različno".

Prihodno sezono, ki bo slavno-stno zaznamovana s kar dvema pomembnima obletnicama, z 20-letnico odprtja novogoriške gledališke stavbe in 10-letnico statusa narodnega gledališča, bo na vprašanje, kaj je pravično? skušalo najti odgovor osem premiernih predstav v domači produkciji. Štiri bodo zaživele na velikem, štiri pa na malem odru pod taktirko umetniških ustvarjalcev različnih generacij in poetik. Kar nekaj jih bo doživelo slovensko praižvedbo. Na velikem odru bo septembra uvedla v novo sezono uprizoritev klasičnega dela Williama Shakespeara in Thomasa Middletona *Timon Atenski*. To tragedijo o denarju - kako človekoljub postane ljudomrznik - bo režiral Janez Pipan, ki je bil pred dvajsetimi leti režiser Šmoletovega Krsta pri Savici, prve predstave v novozgrajenem novogoriškem gledališču. Na velikem odru bo v decembru zablestela v slovenščini prvič

uprizorjena komedija *Kraja* sodobnega angleškega komedio-grafa in pisca scenarijev za televizijske komedije Erica Chappella. Ta komični triller bo režiral Jaša Jamnik. Tretja premiera v veliki dvorani bo v marcu krstna uprizoritev pesniško filozofske igre *Križ* mladega slovenskega dramatika Matjaža Briškega, ki je za to delo l. 2005 na Tednu slovenske drame prejel Grumovo nagrado. Pesniške dialoge, prepletene z absurdom in ironijo, bo režijsko vodil Samo M. Strelec. Ob koncu sezone, v juniju, bo na velikem odru oživila komedija o ljubezni in norosti *Norci iz Valencije* španskega baročnega komedio-grafa Lopeja de Vege, ki bo prvič odigrana v slovenščini, in sicer pod taktirko Nenni

Delmestre, prvič gostje v novogoriškem gledališču. Na malem odru se bodo zvrstila štiri novejša gledališka dela, ki ponujajo "eksperimentalni" pristop k odskri postavitvi in intimnejše vzdušje. Najprej bo v oktobru na vrsti prva slovenska upri-

stra absurda Eugena Ionesca, v režiji mladega Marka Čeha. V novembru bo pod režijskim vodstvom Primoža Beblerja uprizorjena intimna igra *Srečanje* mlade hrvaške dramatičarke Nine Mitrovič, tudi avtorice dela *Ta postelja je prekratka*, ki jo je pred

slikarja Reneja Magritta, bo režirala Ajda Valcl.

Ob domačih odskih stvaritvah bo tudi v prihodnji sezoni SNG Nova Gorica svojim abonementom postreglo s šestimi različnimi gostujočimi predstavami, ki si jih bodo lahko ogledali v treh posebnih abonmajski sklopih: abonma Veliki oder, abonma Mali oder in abonma Nedelja popoldan. Pravilnični čar gledališča bodo otroci kot vselej doživljali ob gledaliških ponudbah Goriškega vrtiljaka in v Gledaliških igralnicah, najstniki pa bodo odkrivali gledališke zakonitosti in skrivnosti pri Amaterskem mladinskem odru. Novi abonenti, ki jih SNG Nova Gorica vabi na predstave nove sezone

zoritev dela *Morilec* - od praviljice k absurdu, s prepletanjem različnih žanrov - slavnega moj-

leti odigral novogoriški ansam-bel. V gledališču bodo predvsem mladim namenili avtorski projekt Andreja Jusa in Neja Valentija *Srečko Kosovel*, "eksperimentalno naravnana in glasbeno obarvana uprizoritev", bo v januarju 2014 poklon 110-letnici rojstva pesnika s Krasa. Režiser bo Andrej Jus, ki je pred tremi leti uspešno zrežiral *Grenke sadeže pravice*. Dodatne informacije o vpisu lahko dobite na tel. št. 05 (003865) 3352247 (blagajna) in 05 3352251 (informacije) ali po elektronski pošti blagajna.sng@siol.net in info@sng-ng.si.

z geslom "skupaj naprej gradimo naše gledališče", lahko vpišejo abonma od 23. junija do 12. julija in od 1. do 29. septembra 2013, dijaki in študenti od 1. septembra do 20. oktobra, in sicer pri blagajni SNG Nova Gorica vsak delavnik od 10.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 10.00 do 13.00 in uro pred začetkom predstav. Dodatne informacije o vpisu lahko dobite na tel. št. 05 (003865) 3352247 (blagajna) in 05 3352251 (informacije) ali po elektronski pošti blagajna.sng@siol.net in info@sng-ng.si. **IK**

Dunajski Slovenci so počastili pristop Hrvaške k EU
Predstavitev štirih hrvaških pesniških zbirk Leva Detele

Dne 20. junija sta Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju in tamkajšnji Hrvatski centar v sodelovanju z avstrijskimi gradiščanskimi Hrvati pripravila posebno slovesnost ob pristopu Hrvaške k Evropski uniji. Po kratkem nagovoru direktorja Slovenskega znanstvenega inštituta dr. Vincenca Rajšpa, ki je zaželel s slovenske strani dobrodošlico Hrvaški ob njenem pristopu k Evropski uniji, je svoje zadovoljstvo ob tem dejstvu posebej poudarila tudi odposlanica republike Hrvaške v Avstriji, svetnica na hrvaškem veleposlaništvu na Dunaju dr.

Zdenka Weber. Posebej je pozdravila na Dunaju živečega pisatelja Leva Detele in izrazila veselje, da je kot uveljavljeni

Grške pesmi in *Nočni koncert s Trdoglavom in z Marjeto* v izbranih hrvaških prevodih Ksenije Premur. Izdajo

dvojezični avtor vedno bolj znan tudi med Hrvati, saj so mu pri zagrebški založbi Lara pred kratkim izdali kar štiri pesniške zbirke *Svetloba na škrlatni obali*, *Zvezde zanke*,

Detelovih pesniških zbirk pri hrvaški založbi je finančno podprlo avstrijsko zvezno ministrstvo za šolstvo, umetnost in kulturo na Dunaju.

Po pozdravnem nagovoru svetnice na slovenskem veleposlaništvu na Dunaju in voditeljice slovenskega dunajskega kulturno-informativnega centra S. K. I. C. A. Ane Novak je Lev Detele prebral niz pesmi v slovenščini in v lastnih nemških variantah, medtem ko je iste pesmi v hrvaških prevodih Ksenije Premur doživeto interpretirala Anamarija Manestar. Kljub izredno vročemu večeru so poslušalci med drugim pozorno prisluhnili Grškim pesmim o Oljki ali filozofskem Mačku na sredozemski travi ter družbenokritičnim verzom o Ribici v aspiku in šovinističnem Dunajskem reakcionarju. Za glasbeno spremljavo sta na dobro obiskani prireditvi s hrvaškimi in avstrijskimi gosti poskrbela Hanzl na keyboardu in basist Ludvik.

III. Gregorčičevi dnevi

Goriški literarni klub Govorica v sodelovanju z Goriško knjižnico Franceta Bevka in KS Gradišče vladno vabi na III. Gregorčičeve dneve Ti meni svetlo sonce 28. junija 2013 v Novi Gorici in 5. julija 2013 v Gradišču nad Prvačino. V petek, 28. junija, 19.30 poklon pesniku ob spomeniku na Erjavčevi ulici v Novi Gorici; ob 20. uri osrednja slovesnost v atriju Goriške knjižnice Franceta Bevka; po prireditvi sledi odprtje razstave in ogled Gregorčičevih knjižnih izdaj iz zasebne zbirke Melanije Kerševan; v petek, 5. julija, ob 20. uri Spominski park Simona Gregorčiča in Josipa Tomina pred Kulturnim domom pozdravni nagovori; predstavili se bosta tudi besedni ustvarjalci Marija Mercina in Nataša Konc Lorenzutti. Z gostom Markom Kravosom se bo pogovarjal Radivoj Pahor. Program bodo obogatile glasbene točke. Svoje videnje Gregorčiča bodo predstavile amaterske slikarke iz Renč in okolice, ki delujejo pod mentorstvom Jane Dolenc.

SSG / Hozana tekočemu računu
Denar je sveta vladar!

Kako sodobna in kruta ren-snica se izraža v tem ljudskem pregovoru! Vanj bi lahko strnili bistvo zadnje letošnje premierne uprizoritve, ki je kot domača produkcija sklenila sezono 2012/13 Slovenskega stalnega gledališča Trst. Odrska postavitev avtorskega dela *Hozana tekočemu računu* Igorja Pisona, ki se je po končanem študiju germanistike na Filozofski fakulteti v Trstu usmeril na akademijo Augusta Everdinga v Münchnu, kjer je letos diplomiral kot operni in dramski režiser, je krstno zaživila v gledališču Franco in Franca Basaglia v Trstu, 31. maja 2013, v Kulturnem centru Lojze Bratuž pa je bila njena ponovitev za goriške abonente v ponedeljek, 10. junija. Pison si je že v dijaških letih nabral nekaj izkušenj v našem gledališču kot igralec, lani pa se je prvič vrnil vanj kot režiser predstave in avtor odskri predbe besedila Claudia Magrisa *Saj razumete*. Tokrat so njegov avtorski "projekt" navdihnili songi velikega nemškega dramatika Bertolta Brechta (1898-1956), nenadkriljivega

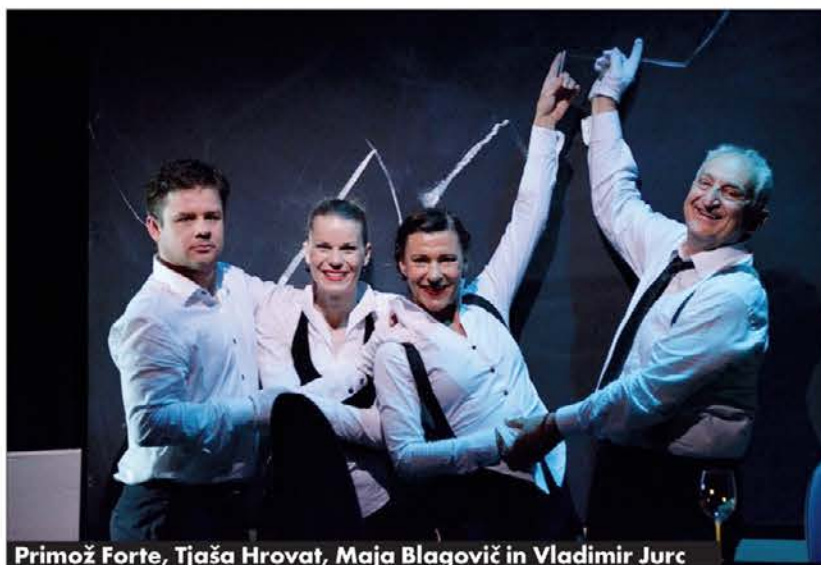
mojstra tega gledališkega izražanja in začetnika "epskega" gledališča z značilnim potujitvenim efektom, ki sili gledalca h kritičnemu, racionalnemu razmišljanju gledanega. Pisonova predstava, sestavljena iz fragmentarnih prizorov s pravzaprav malo besedila, se spleta okrog songov iz treh Brechtovih tekstov, in sicer *Mahagony* (1927, prav s tem naslovom je bila predstava napovedana v programu), *Opera za tri groše* (1928), in *Happy End* (1929), na avtorsko glasbo Kurta Weilla (1900-1950). Pison je v teh Brechtovih songih, polnih trpkih misli, napisanih v negotovih časih začetka dvajsetega stoletja, našel kar nekaj vzporednic z današnjo globalno krizo, ki postavlja pod vprašaj vse, kar je bilo do sedaj "gotovega in trdnega" v družbenogospodarskem sistemu. Iz Pisonovih odskri raztresenih drobcev, ki jih je dramaturško obdelala Simona Hamer in ki bolj kot z besedo nago-

varjajo s situacijami, se izrisujejo podobe iz poslovnega življenja oz. bančništva, npr. seje upravnih odborov, ob katerih se na velikem grafikonu razkrivajo finančna nihanja, neskončna mednarodna zasedanja poslovnežev z obveznimi kosili in obiski zanimivosti kraja, v katerem poteka srečanje ... Med te "re-

nem stroju in njegovo sušenje na sušilni vrvi. Mimo teh duhovitih komičnih prebliskov preveva predstava z jasno sporočilnostjo zelo grenak priokus: v svetu je pomemben le denar, to je današnji bog, katerega se oklepajo še posebno tisti, ki ga imajo v izobilju in jim pri tem še na misel ne pade, da bi z njim na

hladnostjo. Njihovo delovanje je usmerjeno le v lastno korist. Da je splošna kriza zamajala tudi temelje "idealne skupne Evrope", razbirmo med drugim iz prizora z več kot ironičnim deziluzijskim prizvokom, ko se evropska zastava mlahavo opleta na majaven drogu, ki noče stati pokonci. Kljub tem jedkim vsebinam, s katerimi se žal vsak dan soočamo, predstava, v kateri - resnici na ljubo - mestoma kot preblisk pride na misel asociacija z nekaterimi drugimi že vidnimi uprizoritvami - ne deluje mrakobno, prav obratno, morda se skoro še preveč "lahkotno" loteva teh tem in situacij, ki so že marsikoga spravile v obup. Subtilno bančno organiziranost, zadržito lastno mogočnost, je mogoče razbirati iz celovite igre štirih elegantno, v črno-belo oblečenih, orokavičenih igralcev (kostumi Silva Gregorčič), Maje Blagovič, Tjaše Hrovat, Primoža Forteja in Vladimira Jurca, ki uporabljajo nešte-to mimičnih odtenkov, gibov in nasploh zelo povedne nianse telesne govornice pri razvijanju te iz okruškov sestavljene predstave,

uokvirjene v linearne scenske elemente scenografa Petra Furlana. Igralcem, ki na oder v začetku pridejo s treh strani dvorane in pomenljivo kar nekajkrat motrijo občinstvo, je bil dragocen "opornik" - tudi v duhovitih trenutkih - Igor Zobin, znani tržaški koncertant, skladatelj, pedagog, ki je ob klavirju v živo spremljal to odskro "lepljenko", pri kateri so sicer Brechtovi songi pevsko zbledeli - interpretacije legendarne izvajalke Brechtovih mojstrov, Milve, pa tudi ni primereno kar tako "ukalupiti" v neko ceneno psevdo "ironično parodijo"! Ob goriški ponovitvi predstave *Hozana tekočemu računu* moramo spet pripisati, da si jo je ogledalo le kakih trideset gledalcev. Žal, kar se goriških abonementov tiče, se želje vodstva SSG "biti gledališče vseh Slovencev v naši deželi", niso uresničile. Tudi letošnja SSG v goriški sezoni, ki je tudi tokrat zabeležila kar nekaj premorov, ni zmoglo razširiti kroga gledalcev. Žalostno je, da zanimanje za predstave SSG v Gorici neustavljivo usiha. Morda bi vendarle bilo treba trezno premisliti o vzrokih tega umiranja na obroke.

Primož Forte, Tjaša Hrovat, Maja Blagovič in Vladimir Jurc

snejše" situacije se kot nekakšni "spami" vrivajo "oglas" ali nepredvidene situacije, kot npr. smeh vzbujajoča "dobesedna" razlaga "pranja denarja" v pral-

kakršenkoli način pomagali revnim; človek pri tem pride v poštev le kot nekritičen nakupovalni stroj, ki mu sicer življenje kroji banko s preračunljivo

Razmišljanje

Konservativnost in revolucija

Kadar koli sem se srečal z besedo revolucija, me je vedno navdal neki strah. Pa ne zaradi polpreteklih političnih revolucij, ki smo jim bili priče, pač pa zato, ker ima vsaka revolucija – na katerem koli področju že – svoje posledice. Po političnih revolucijah občutimo takšne in drugačne posledice, ob kulturni je za njimi velikokrat ostal le kup pepela, kaj pa je z duhovno revolucijo, se včasih upravičeno sprašujemo? Prav na to sem pomislil ob izjavi enega od zamejskih časnika, ko je komentiral branost naših zamejskih slovenskih časopisov. Ko se sprašuje, koga naši zamejski slovenski časopisi nagovarjajo, pravi: "Trenutno se obračamo na starejše bralce, ki so razmeroma konservativni". Ugotovitev ni rožnata, je pa žal resnična! Lahko začnemo pri lektoriranju. Nobena skrivnost ni, da so nekateri članki v naših zamejskih časopisih, tudi v kakšni brošuri – lektorirani tako, kot se je pisalo pred tridesetimi leti. Velikokrat imam občutek, da nekateri naši slavisti sploh ne jemljejo v roke slovarja slovenskega knjižnega jezika, zato tudi besede, ki niso "tipično primorske" velikokrat popačijo, ali pa jih po svoje priroji, ker se enostavno ne potrudijo, da bi se z njimi seznanili. O bralcih? – Za vedno so šli časi, ko so imeli posamezniki naročen časopis predvsem zato, da so ga podpirali. Tega danes skoraj ni več! Isto velja tudi za založbe, ki izdajajo zbirko knjig s kole-

darjem. Res pa je, da je v naših časopisih preveč informativnih člankov, pa tudi zapisov dogodkov, ki so sicer pomembni, saj kažejo na našo živost, še zlasti dogodki v posameznih krajih, je pa premalo člankov, ki bi bralca tudi oblikovali, ne samo ideološko in kulturno, ampak tudi duhovno. Zopet ne smemo mimo člankov, ki so dejansko pisani v stilu polpreteklega časa, še zlasti ko gre za politiko, pa tudi za del naše polpretekle zgodovine. Žalostna je ugotovitev, da nekateri naši zgodovinarji izbrskajo iz zgodovinskih arhivov samo tisto, kar je njim koristno, ali preprosto, "kar njim paše". Informacije, ki bi nam, ki to prebiramo, lahko marsikateri dogodek osvetlile drugače, pa ne pridejo v javnost. Vsi ti primeri res kažejo na neki konservativizem in celo potrjujejo ugotovitev, ki jo je povedal zamejski častnikar. Tu ne gre samo za bralce, ampak tudi za konservativne poglede pri posameznikih, ki jih je čas že davno odpisal. Samo po sebi je umevno, da mladi po takšnih časopisih ne bodo segali. Čeprav priznam, ko vsaj deset let spremljam zapise naših mladih v javnost, zapažam, da so vse preveč okorno napisani, nekako tako, kot bi pisali šolsko nalogo, pa še to na hitro, za dober šest! – Je to odraz časa, uporaba interneta, ali pa morda tudi posledica jezikovne vzgoje in pomanjkanja osebnega branja? O tem razmislite sami.

Ambrož Kodolja

Novo mesto / Galerija Krka

Razstava Klementine Golija in Klavdija Tutte

V Galeriji Krka v Novem mestu so odprli razstavo slikarskih del Klementine Golija in Klavdija Tutte. Njuno skupno razstavo lahko obiskovalec razume kot dvojezično pripoved o harmoniji sobivanja različnih umetniških medijev, pristopov, značajev, estetike in poetike, je zapisala likovna kritičarka Monika Ivančič Fajfar.

Po besedah Ivančič Fajfarjeve se Golijeva v Krkini galeriji predstavlja z deli iz svojih zadnjih dveh nizov oziroma ciklusa *Vmesni prostor*, ki se vsebinsko in likovno navezuje na svojega predhodnika *Uvid - Ok (n) o v dušo*.

Pri tem okno oziroma oko predstavlja vmesni prostor med notranjim in zunanjim ter med fizičnim in duhovnim, to dvopolnost pa avtorica poudarja s pripovednimi detajli, ki imajo izrazit simbolični pomen, dodaja kritičarka.

Tutta pa po njeni oceni ostaja zvest svoji osebni mitologiji, estetiki in duhu Sredozemlja, kar

dokazuje tudi naslov njegovega najnovejšega likovnega niza *Mediteranski svetilniki*.

Njegov ciklus tako imenovanih skulptoslik nastaja sočasno z njegovimi slikarskimi deli in je z njimi neločljivo povezan, zasnova njegovega novega niza pa je v primerjavi z njegovimi starejšimi deli čistejša in bolj odprta. Avtor hkrati potencira zanj značilno močno paletu toplih barv, je med drugim zapisala Ivančič Fajferjeva.

Klementina Golija se je rodila leta 1966, slikarstvo je študirala v Milanu, magistrska študija grafike in slikarstva pa končala na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani.

Študijsko se je izpopolnjevala v Bostonu, New Yorku in Parizu. Doslej je skoraj stokrat razstavljala samostojno, udeležila pa se je več kot 200 skupinskih razstav v Sloveniji in tujini.

Klavdij Tutta se je rodil leta 1958, na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pa je diplomiral iz slikarstva in opravljal podiplomski študij grafike. Samostojno je razstavljaval več kot 200-krat, hkrati pa se udeležil več kot 300 skupinskih razstav v Sloveniji in na tujem.

Golijeva in Tutta skupaj živita v Kranju, razstava njunih del pa bo v Novem mestu na ogled do 27. avgusta.

Klementina Golija, iz cikla *Vmesni prostor*, 100 x 150 cm, 2013, platno

Mednarodni likovni simpozij Slovenija, odprta za umetnost 2013

Od 24. do 29. junija 2013

V lanskem letu je Mednarodna likovna delavnica *Slovenija, odprta za umetnost* imela pomemben jubilej. Minilo je namreč dvajset let od njenega nastanka. Leta 1993 je akademski slikar in magister umetnosti Klavdij Tutta uresničil prvo mednarodno likovno delavnico, ki je postala tradicionalna in vse bolj pomembna tako v domačem kot v mednarodnem prostoru. V primerjavi s sorodnimi delovnimi srečanji likovnih ustvarjalcev je imela kar nekaj specifik, ki so odločilno pripomogle k njeni kakovosti in prepoznavnosti. Selektorji iz različnih držav so skrbeli za zanimive, uveljavljene in svojstvene avtorje, razstave v različnih galerijah po Sloveniji in tujini so omogočile širši javnosti spoznati delček aktualnega likovnega dogajanja, nova razmišljanja in ustvarjalna obzorja pa so odpirala tudi zanimiva predavanja na simpozijem delu, ki je delavnico spremljala v zadnjih petih letih. Dokumentiranje in ovrednotenje likovnih del sta bili uresničeni z izdajo vsakoletnega kataloga, v lanskem, jubilejnem letu pa tudi z izdajo zbornika. V njem je zapisanih preko 500 imen likovnih ustvarjalcev, ki so svojo likovno poetiko zaznamovali sinjevrška srečanja dveh desetletij.

Udeleženci jubilejne delavnice (Sinji Vrh - Gora nad Ajdovščino, Turistična domačija "Sinji Vrh", družina Vidmar) so bili izbrani s preteklih srečanj, avtorji, ki so na poseben način zaznamovali delovno družjenje in poneli njegov sloves v svet. V novo desetletje pa stopa kolonija s povsem novim naborom likovnih ustvarjalcev. Tako na 21. mednarodnem likovnem sim-

poziju *Slovenija, odprta za umetnost*, ki poteka med 24. in 29. junijem 2013, ustvarja kar 27 avtorjev.

Med domačimi likovnimi ustvarjalci so: 1. Bojan Gorenc (častni gost), 2. Milan Erič, 3. Klementina Golija, 4. Andreja Eržen, 5. Barbara Jurkovič, 6. Nina Koželj, 7. Andrej Brumen Čop, 8. Aleš Sedmak, 9. Črtomir Frelih, 10. Beatriz Tomšič Čerkez, 11. David Ličen, 12. Polona Kunaver Ličen, 13. Boštjan Novak, 14. Borut Grce - Brut, 15. Mario Palli (Italija), častni gost, 16. Jasna Merku' (ITALIJA), 17. Ron Weijers (Nizozemska), 18. Walter Köstenbauer (Avstrija), 19. Gernot Schmerlaib (Avstrija), 20. Katarzyna Ziolkowicz (Poljska), 21. Malgorzata Bielecka (Poljska), 22. David Blanco Aristin (Španija), 23. Ramiro Marrodán (Španija), 24. Serhiy Savchenko (Ukrajina), 25. Eduard Belsky (Ukrajina), 26. Zdravko Milić (Hrvaška), 27. Cheng Young (Kitajska).

Udeleženci se v ateljejskih prostorih in v idili narave prepuščajo ustvarjalnemu miru in novim navdihom. Svoje likovne pripovedi in izpovedi izražajo v različnih slikarskih tehnikah: akrilnih, oljnih in mešanih, kot tudi v kiparstvu, fotografiji oz. v različnih multimedialnih pristopih.

Simpozij del vsebuje predavanje dr. Beatrice Tomšič Čerkez z naslovom *Diskurz prostora*, v katerem bo razmišljala o vplivu novega, drugačnega okolja na ustvarjalnost posameznika. Te-

ma bo tako dodatno osmislila odhod avtorjev iz intime ateljejskega prostora.

Predavanje bo v četrtek, 27. junija, ob 16. uri na Sinjem Vrhu.

mata predstavljena v galeriji Lična hiša v Ajdovščini, in sicer v četrtek, 27. junija 2013, ob 19.00 uri.

Konec srečanja bo spremljal dan odprtih vrat, ki bo v petek, 28. junija 2013, s pričetkom ob 18.00 uri. Ob kulturnem programu bo osrednja pozornost namenjena umetnikom in njihovim novonastalim delom, ki bodo to popoldne že postavljena na ogled.

Sledila bo nadaljnja razstavna promocija. Pri njej organizatorji sodelujejo z galerijo Kosovelovega doma v Sežani, z razstaviščem Nikolaja Pirnata v Idriji (Mestni muzej Idrija) ter s Šivčovo hišo v Radovljici, že tri leta pa tudi z Galerijo A. Kosič iz Gorice.

Prav v spremljajoči razstavni dejavnosti in obsežni kataloški publikaciji sta bogastvo in drugačnost sinjevrškega srečanja. Na omenjenih razstavah se častna gosta (po en avtor iz tujine in en iz Slovenije) predstavita z obsežnejšim izborom del in tako dodatno obogatita sinjevrške dneviške zapise. Nedvomno je Mednarodni likovni simpozij *Slovenija, odprta za umetnost* zanimiv in kakovosten likovni dogodek, zato organizatorji vabijo vse, da se jim pridružite v petek, 28. junija 2013, ob 18. uri na danu odprtih vrat oz. kadarkoli v času trajanja delavnice oz. simpozija.

Gostitelj Hieronim Vidmar

Prisluhnili mu bodo udeleženci delavnice, povabljeni pa so tudi vsi, ki jih zanimajo likovna umetnost in ustvarjalni izzivi novega okolja.

Letošnji, 21. mednarodni likovni simpozij *Slovenija, odprta za umetnost*, ima tujega in domačega častnega gosta. To sta **Bojan Gorenc** (Slovenija) in **Mario Palli** (Italija). Oba se bosta na razstavah, ki sledijo delovnemu druženju, predstavila z obsežnejšim opusom. Tudi v katalogu bosta omenjena avtorja širše predstavljena.

Že v času trajanja simpozija bodo novonastala dela malega for-

V Pokrajinskih muzejih na Goriškem gradu

Razstava o zgodovini goriško-gradiščanske grofije

Razstava z naslovom *Pokrajina Gorice in Gradišča: Avtonomija in upravljanje 1861/1914 Interpretacije nekega ozemlja*, (prev. av.), ki je odprta do novembra v goriškem gradskem naselju, omogoča obiskovalcem, da spoznajo zgodovino regije, ki je zaradi svojega obmejnega in večnarodnega značaja v marsikaterem pogledu evropska.

Organizatorji pravijo, da pobuda ni povezana z načrtovano ukinitvijo pokrajine, saj začetek raziskovalnega projekta sega v čas, ko o tem vprašanju niso še govorili. Glavni cilj razstave (spremlja jo publikacija z zgodovinskimi esei avtorjev, ki jo je uredila Loredana Panariti) je pripomoči k razmisleku o za italijanske razmere edinstveni preteklosti pokrajine. Goriška grofija, ozemlje katere je segalo tudi v Vipavsko in Soško dolino ter na območje med Alpami in Jadrantom, je po-

stala avstrijska dedna dežela leta 1500. V času Marije Terezije so njeno ozemlje združili z grofijo Gradišče. Dežela je do 18. stoletja ohranila svojo institucionalno individualnost, jo pozneje za določen čas izgubila in jo leta 1861, med upravno preureditvijo cesarstva, vnovično pridobila. Po mnenju organizatorjev širša jav-

sredovali institucionalno in zgodovinsko identitete grofije, na razstavi najprej prikažejo njen izvor in kako se je v času dejansko izoblikovala. V prvi sobi muzeja si lahko ogledamo razne dokumente in po-

menljiv slovensko-italijanski zemljevid grofije, ki ga je deželni zbor objavil v 70. letih 19. stoletja. Druga soba je namenjena ustanovitvi in delovanju deželnega zboru. Prikazani so portreti štirih deželnih glavarjev (Pace, Coronini, Pajer in Faidutti), ki so vladali v obdobju 1861-1914, številni italijanski in slovenski dokumenti ter načrti sedeža deželnega zbora (današnja goriška kvestura). Omeniti velja, da je bila v le-tem od ustanovitve dalje zagotovljena raba slovenščine. Velik del prebivalstva grofije so sestavljali namreč Slovenci, čeprav, kot znano, takratni volilni zakon

ni bil demokratičen, kar se je vedelo odražalo pri zastopnosti. Poudarka vredno je, da so v prvem obdobju delovanja grofije, dokler ni nacionalno vprašanje preraslo v konflikt, slovenski in italijanski politični predstavniki pošiljali centralnim oblastem skupne zahteve za ustanovitev šol s slovenskim in italijanskim učnim jezikom. V tretji sobi je razstavljeno gradivo o izvedbi najrazličnejših javnih del, ki so jih v tistem času uresničili v grofiji. Poleg zakonodajne oblasti na davčnem, delovnem, policijskem in volilnem področju je dežela bila pristojna za kmetijstvo, trgovino, industrijo, javna dela, ceste, ureditev rečnih voda, skrbstvo, zdravstvo in krajevne uprave. Z ogledom načrtov obiskovalec spozna pomen raznih objektov in prometnic. Veliko večino letih je prva vojna uničila. Iz dokumentov je razvidno, da so bile takrat občinske uprave naklonjene prihodu železniških prog na njihovo ozemlje, saj so te zagotavljale razvoj. Zanimivost predstavljajo projekti o železnici prek Soške doline do Beljaka. V Gorici so v tistih letih tudi zgradili bolnišnico, zavod za gluhohe in umobolnico. V mestu je delovala kmetijska šola, ki je imela italijansko in slovensko sekcijo: v prvi so poučevali enologijo, ki je bila razvita v nižinskem delu, drugi sirarstvo, s katerim so se ukvarjali v hribih. Razstava se končuje z grafičnim orisom spremembe upravnih meja, ki jih je v preteklem stoletju doživela goriška pokrajina: leta 1923 je v njej živelo 319 tisoč prebivalcev, pred tremi leti 143 tisoč.

Kratke

Msgr. Franc Vončina – zlatomašnik

V nedeljo, 30. junija, bo rojanski in barkovljanski dušni pastir msgr. Franc Vončina praznoval zlato mašo – 50 let mašniškega posvečenja. Zlatomašnik, ki je po rodu Rojančan, je pred pol stoletjem daroval novo mašo prav v Rojanu, zato želijo rojanski verniki slovesno obeležiti tudi ta praznik. Zlata sv. maša bo ob 9. uri, ob 18. uri pa bo v rojanskem Marijinem domu srečanje in druženje s slavljencom.

Tri obalne občine proti uplinjevalniku v Žavljah

Podjetju Gas Natural Rigassificazione Italia je kljub odločnemu nasprotovanju prebivalstva uspelo uvrstiti projekt uplinjevalnika v Žavljah na evropsko prednostno listo projektov skupnega pomena. Prav zato so župan Pirana Peter Bossman, Izole Igor Kolenc in podžupan Kopra Danijel Cep demonstrativno podpisali Peticijo proti potrditvi umestitve projekta plinskega terminala na ta seznam, s čimer so še enkrat potrdili, da si prebivalci ob severnem Jadranu ne želijo terminalov. Svoje stališče je jasno izrazil Danijel Cep, po čigar mnenju je "uvrstitev na prednostno listo dokaz, da je kapital močnejši od volje ljudi, ki živijo na tem območju". Koprski podžupan je tudi mnenja, da predstavniki podjetja Gas Natural na skrivaj vodijo postopke dalje. S tem svojim dejanjem se vse tri obalne občine postavljajo na stran organizacije Alpe Adria Green, ki se že vrsto let bori proti uresničitvi zloglasnih energetskih načrtov.

Proces, ki je pospešil "slovensko pomlad"

Ob 25-letnici procesa proti Janezu Janši, Ivanu Borštnerju, Davidu Tasiču in Franciju Zavrlu (JBTZ) je nekdanji član vodstva Odbora za varstvo človekovih pravic Igor Omerza (na sliki), ki se je v zadnjih letih uveljavil kot izredno prodoren raziskovalec

naše polpreteklosti in poznavalec arhivov povojnega enoumnega režima, napisal knjigo JBTZ, Čas poprej in dnevi pozneje.

Gre za natančno predstavitev takratnega dogajanja in njegovih akterjev, ki temelji na arhivskih virih in razčiščuje marsikatero vprašanje, ki je bilo doslej brez pravega odgovora. Tako je zdaj bolj jasno, katere so bile takratne odgovornosti slovenskega in

jugoslovankega političnega vodstva, tajne politične in pa vojaške policije.

Knjigo, ki jo je založila Karantanija, so prvič predstavili v Ljubljani 31. maja nekaj po odkritju spominske plošče na stavbi na Roški, kjer so sodili četverci. Besedilo na 285 straneh je priložena še zgoščenka s preslikavo vseh 109.804 individualnih in 1.153 kolektivnih podpisov, s katerimi so Slovenci doma in v zamejstvu izražali podporo obtožencem ter se včlanjevali v Odbor za varstvo človekovih pravic. Množično gibanje je močno pospešilo razvoj "slovenske pomladi" in pripravilo pot demokratičnim spremembam.

Na zgoščenki najdemo posamezne podpise in solidarnostna pisma ter brzojavke nekaterih ustanov tudi iz naših krajev, a tudi pole s 1.010 podpisi, ki jih je v deželi zbrala Mladinska sekcija Slovenske skupnosti, solidarnostno pismo z 20 podpisov članov uredništva Primorskega dnevnika, 143 podpisov udeležencev proslave ob 40-letnici klasične gimnazije v Trstu in drugo že zgodovinsko gradivo.

Srečanje z Igorjem Omerzo in predstavitev njegove najnovejše knjige bosta v prireditvi Društva slovenskih izobražencev in Knjižnice Dušana Černeta v ponedeljek, 1. julija, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu.

Ad formandum / Šola poletnega obrezovanja

Po velikem uspehu, ki ga je doživela Šola obrezovanja v zimskem obdobju, prireja Ad formandum v juliju Šolo poletnega obrezovanja.

Rez sadnega drevja je zelo pomembno opravilo. Z rezjo drevesa ohranjamo "mladostna", spodbujamo njihovo rodnost in ohranjamo vzgojitveno obliko. Preden se seveda lotimo kakršnegakoli dela, moramo poznati rodni les in osnovne zakonitosti rasti, da ne bi z našimi posegi v sadovnjakih naredili več škode kot koristi. Čas obrezovanja sadnih dreves zelo vpliva na rast. Zgodnja rez pospeši rast, zato drevesa hitreje odganjajo, kar lahko predstavlja problem pri spomladanskih pozebah. S pozno zimsko rezjo pa nekoliko omilimo bujno rast novih poganjkov.

Pravilno obrezovanje je še posebej pomembno pri mladem drevju, saj s primerno vzgojo oblikujemo ogrodne veje z rodnim lesom.

Šola poletnega obrezovanja traja 6 ur, tečaj je razdeljen na dva dela: 2 uri v razredu, v katerih bo potekal uvod v tehnike obrezovanja, in 4 ure na polju - praktični del tečaja z obrezovanjem v živo sadnih dreves. **Prvo srečanje bo 1. julija 2013 ob 18.00.** Tečaj vodi Natascia Riggi.

Prijave zbira na sedežu Ad formanduma v Trstu (ul. Ginnastica 72, tel. 040.566360, ts@adformandum.org). Tečaj bodo izvedli ob zadostnem številu prijav. Več informacij na www.adformandum.org in na socialnih omrežjih Facebook in Twitter.

Uspela prireditev za promocijo kraškega vina in območja

Mare morje vitovska 7

Tržaško nabrežje je bilo konec minulega tedna prizorišče 7. izvedbe razstave vin avtohtone kraške sorte vitovske, prireditev pa je potekala pod geslom *Mare morje vitovska*. Glavno prizorišče je bila nekdanja tržaška ribarnica – sedanja dvorana za dražbe, saj so v njej pripravili razstavo vina in gostinskih dobrot, uvod v petek, 21. junija, pa je bil v dvorani Imperatore Hotela Savoia Excelsior na tržaškem nabrežju.

Društvu vinogradnikov s Krasa v sodelovanju z združenjem deželnih someljejev AIS in v soorganizaciji z občino Trst je uspel pomemben podvig. Že tradicionalno prireditev Vitovska in morje, ki je bila prejšnja leta na devinskem gradu, so tokrat priredili v Trstu. Kot je uvodoma povedal predsednik Društva vinogradnikov s Krasa Edi Kante, je bila to priložnost, da se vinogradniki približajo mestu in istočasno podčrtajo vlogo območja in tega, kar to območje nudi za širšo turistično promocijo tržaške pokrajine, obenem pa je bila to priložnost, da so nagovorili tudi institucije in jim predlagali določene poti za možni razvoj kmetijstva.

V smislu ovrednotenja območja sta se v pozdravnih posegih izrekla tudi predsednica pokrajinske uprave Maria Teresa Bassa Poropat in tržaški župan Cosolinni. Deželni podpredsednik in odgovorni za produkcijske dejavnosti Bolzonello je pa izjavil, da bo dežela FJK pomagala kmetijstvu na Tržaškem, saj gre za stvarnost, ki stremi po odlični kakovosti, in to ob spoštovanju okolja. Pomemben je bil nastop generalnega direktorja italijanskega ministrstva za kmetijstvo Vaccarija, ki je ugotavljal, da je

Kras s svojimi malimi vinogradniškimi posestvi edinstvena stvarnost in da bo ministrstvo pomagalo z ovrednotenjem te izredne območne identitete tudi s podpiranjem čezmejnih projektov ob oblikovanju skupnih zaščitnih znamk.

Dragoceno je bilo predavanje Fulvia Colomba, ki je podal strnjeno zgodovino tržaškega vinogradništva od antike do danes ter

Povedal je, da so v sodelovanju s samimi proizvajalci ugotovili izhod iz tega stanja, tako da bi ustvarili privilegiran postopek za poklicne kmete, da bi lažje dosegli potrebna dovoljenja. To bi dosegli s tem, da bi najprej občinske uprave v sodelovanju s samim nadzorništvom opravile natančen popis namembnosti območja, kar bi omogočilo, da bi ugotovili tiste površine, ki so na-

Foto Kroma

podčrtal pomembno ločnico, da so zlasti v preteklosti slovela tržaška in brežanska vina, se pravi vina, ki so bila pridelana na flišu, medtem ko je novega zagona vinogradništva na Tržaškem konec minulega stoletja dal Kras s svojimi odličnimi vini.

Stvarnost je za naše vinogradnike in kmete na sploh omejujoča zaradi številnih vinkulacij, ki so v veljavi na celotnem območju, vendar se oblasti zavedajo, da je treba ta problem premakniti z mrtve točke tudi zaradi obvez, ki so bile sprejete ob podpisu protokola o prosekariju. Tako je direktor kmetijskega nadzornišтва za tržaško in goriško pokrajino Aldo Cavani nakazal nekaj možnosti za izhod iz sedanjih zavostojev, ki jih doživlja kmetijstvo.

bolj primerne za kmetijsko dejavnost. Ob sodelovanju vseh institucionalnih teles, ki so odgovorna za nadzor nad posameznimi vidiki ozemlja, bi nato ugotovili sprejemljivo in hitrejšo pot. Ustanovili naj bi nekakšen enotni urad, ki bi omogočil poenostavljeno pridobivanje okoljskih ocen oz. ocen o vplivu posegov na območje ali tudi za ostale dokumente, ki naj bi jih pripravili sami pristojni uradi. Direktor Cavani je še povedal, da je to izvedljivo, ker obstajajo predpisi, ki jasno pravijo, da je tudi obdelan svet pomemben dejavnik pri ohranjanju biotske raznolikosti. To pomeni, da je mogoče na osnovi sedanje zakonodaje in predpisov dobiti način, kako omogočiti kmetom, da se lahko

lotijo obdelave novih površin. Tudi pri prireditvi *Mare morje vitovska* sodelujejo številni dejavniki čezmejnega projekta za razvoj Krasa in ovrednotenje kraških pridelkov Agrotour. Tako je v imenu tržaške univerze in delovne skupine, ki vodi raziskave o zdravilnih učinkih polifenolov, ki so v barvilu jagod kraških maceriranih vin, spregovoril mladi raziskovalec tržaške univerze Stefano Fornasaro, ki je osvetlil cilje, ki si jih Agrotur postavlja na področju vinogradništva, in povedal, da tržaška univerza vodi poglobljene raziskave o zdravilnih, protioksidacijskih učinkih vina na zdravje in počutje ljudi.

Predsednik društva vinogradnikov Kante je tudi poudaril izredno lepo sodelovanje med vinogradniki in gostinci; tudi letos je društvo podelilo posebni priznanji dvema zaslužnima delavcema na področju promocije kraškega vina. To sta 92-letni Mario Vidich, ki je med prvimi v Trstu odprl enoteko, in znani gostinec Guido Braico, ki je 45 let vodil restavracijo Nastro Azzurro.

Razstavni prostor v nekdanji ribarnici so krasili lepi črni bori, speljan pa je bil tako, da so se ob vinogradnikih (skupno je razstavljalo 28 vinograd-

nikov, od tega 18 iz tržaške pokrajine) vrstili gostinci in ponudniki mlekarstvih in suhomesnih dobrot. Na ogled so bile tudi strokovne publikacije o vinu in Krasu in lepi fotografski posnetki kraških kleti in vinarjev.

Vsa prireditve pomeni nedvomno velik uspeh za naše vinogradnike in kmetijstvo nasploh, saj tudi na ta način potrjujejo svojo identiteto in izrazito osebnost svojih odličnih vin. Mogoče bi vse to še jasneje zabeležilo, ko bi nekaj več pozornosti namenili tudi slovenski besedi, ki ima v Trstu tudi po zaslugi vinogradnikov, ki so s svojim delom v minulih stoletjih ustvarjali blagostanje tega kraja, svoje povsem zaslužno mesto.

M. T.

OPČINE V Finžgarjevem domu

12. Mala gledališka šola Matejke Peterlin

Od 10. do 14. junija je v Finžgarjevem domu na Opčinah potekala 12. Mala gledališka šola Matejke Peterlin. 53 otrok, starih od sedem do dvanajst let, je pod vodstvom režiserke Manice Maver in "duše šole" Lučke Susić pridobilo osnovne gledališke nastopanje. Zaradi visokega števila udeležencev so otroci bili razdeljeni v dve skupini.

V ponedeljek so s pomočjo igre spoznali svoje učitelje in mlajše animatorje, nato jim je režiserka razdelila posamezne vloge iz igrice *Volk in sedem kozličkov*, ki jo je napisala Lučka Susić. To ni navadna pravljica, temveč prirejena in posodobljena, saj se dogaja v današnjem času. Že v prvem prizoru volčiči Lili, Kili in Vili gledajo televizijo in si zaželi-jo kozličjih in prašičjih krokotov iz reklame. Čeprav na začetku mama volkulja le nemočno zmajuje z glavo, se naposled, ko oče volk prinese z lova staro srno, ki je volčiči ne marajo, odloči, da se bodo naslednji dan odpravili na veliki semenji v vas, kjer bodo lahko poiskali tvoj krokote, a tega ne povejo očetu volku. Tako si nadenejo ovrtnice in se preoblečejo v pse, kar pa sproži veržno reakcijo. Da bi

oče volk zvedel, kje so njegovi otroci, se obrne tudi na vedeževalko, na koncu pa ga volčiči prepričajo o tem, naj ugrabi kozličke. Ker se volčičem zdijo presuhi, jih zaklenejo v klet, a niti to se ne obnese.

V igrici nastopajo poleg že naštetih glavnih likov še napovedovalec, kuharčka, prodajalka, kraljica gozda, vila Lijana, njene spremljevalke, rumena, rožnata, zelena in modra vila, mati koza in sedem kozličkov, lovec, policaj in ptičji zbor lastovke, siničke, kukavice in srake pod vodstvom maestra Škrjanca.

Malo gledališko šolo Matejke Peterlin sta priredila Slovenska prosveta in Radijski oder. Režiserka Manica Maver, ki se je izpopolnjevala na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, na smeri Oblikovanje govornih besedil, nam je zaupala, da je bila to za

otroke čudovita izkušnja: "Vsak je imel lepo vlogo, vsi so se lahko na odru pokazali kot nekaj posebnega, na primer nastopili so v videu in se pomerili v nevsakdanjih vlogah. V petih dneh so se veliko naučili. Obenem smo odkrili, da imamo zelo dobre mlade pomočnike oziroma animatorje, ki so pridni in iznajdljivi".

Režiserki je za koreografijo priskočila na pomoč Kim Furlan. Tako so zaplesali kozlič-

ko so prve dni otroci skrbno prebirali vlogo in vadili pravilno izgovorjavo, so naposled stopili na oder in z režiserko določili premike, gibe in pravšnjo glasnost. Po kosilu so se navadno sproščali na dvorišču in igrali za Finžgarjevim domom, popoldan pa je bil namenjen piljenju koreografije s Kim Furlan in pevskim vajam z Aljošo Saksido.

V petek popoldne je ob sedemnajstih nastopila prva izmena

ki, volčiči, vile in kuharčka vsak na svojo melodijo, na koncu pa še vsi nastopajoči skupaj. Pesmi je uglasbil Aljoša Saksida, video je posnel Damjan Košuta, Samuel Kralj je bil lučkar, za sceno pa je poskrbel Niko Tren-to. Vaje so potekale vsak dan od devetih do šestnajstih. Medtem

otrok, ob devetnajstih pa še druga. Dvorana je bila prepolna občinstva, na koncu igrice pa so vse nastopajoče nagradili z dolgim aplavzom. Predstavo bodo ponovili zadnjo nedeljo v septembru v abonmajski sezoni Gledališkega vrtljaka.

Metka Šinigoj

SKLAD TONČIČ Zlato zrno 2013

Letošnja prejemnica je hornistka Jasna Komar

Najlepše, kar je bilo slišati na podelitvi letošnje nagrade Zlato zrno, je nad vse pozitiven odnos, ki ga kandidati imajo do svojega poklica in do življenja. Polni so energije in volje do dela. Zlasti pa jih nenehno mika soočenje z neslovenskim, italijanskim ali širše evropskim okoljem. Predsednik Tončičevega sklada Marko Kravos je ob podelitvi priznanja, ki je bilo v Narodnem domu, v sredo, 19. junija, primerjal umetnike ladjam, ki s svojim dragocenim tovorom plujejo po širokem morju. Te mlade odlikujejo pogum, znanje, prožnost duha, sposobnost največje koncentracije, pa tudi velikodušna odgovornost za človeško okolje, za rodna tla, za zgodovinsko dediščino, za jutrišnji dan in za pogoj preživetja za prihodnje rodove. "A za ladje so potrebni privezi, pomoli, pristaniške storitve", je posvaril pesnik in podal žalosten pregled kriznega položaja našega zamejskega kulturnega miljeja: "Gledališče, knjižnica, knjigarna, arhivsko zgodovinska oskrba, koncertna in galerijska dejavnost nimajo ne prostorskih ne finančnih pogojev, še manj pa osebja, us-

posobljenega za kulturniški management in uveljavitev, da bi zastavili svoje delo v oporo ustvarjalcem, umetnikom". Ti so po njegovem mnenju reprezentančna konicica manjšine, "vrh, s katerega imamo razgled v širši

trico v pameti, spretnjakoviči z denarnimi balončki, ki jim sproti pokajo v rokah". Prav ti osebkci jemljejo mero umetnosti, "ki je najbolj živ odraz etične občutljivosti in življenjske moči kake skupnosti; ki je tudi nevid-

Foto IG

prostor...". Sicer trdno zasidrani v našem okolju, da bi se še naprej razvijali kot skupnost. Manjšina si namreč ne sme privoščiti, da bi zdrknila v provincializem in obrobje, kamor jo potiskata birokracija vseh zunanjih in notranjih centrov moči ter kriza, ki globoko zarezuje v naše tkivo, v naše dobrine. Te "upravljajo samooklicani knjigovodje, gospodarniki s političantsko ma-

na medgeneracijska vez in komunikacijski kanal, s katerim nagovarjamo veliki svet"! Umetnost in druga področja ustvarjalnosti so najbolj vidna izpostava naše identitete. "Rabijo pa moderna oporišča, moderne pristope, sodobno opremljenost, tehnologijo, ki omogoča gospodarno izrazbo talentov in potencialov ter načrtovanje razvoja. Ne pa krčenje, varčevanje na vseh koncih",

je posvaril Kravos.

Kot dokazuje izbor nominirancev za letošnje Zlato zrno (sestavljali so ga igralec Jure Kopušar, igralka Lara Komar in filmski režiser Martin Turk, sicer prejemnik prve nagrade Zlato zrno leta 2008), je kljub splošni krizi naša narodna skupnost še vedno sposobna ponuditi nekaj posameznikov, ki "se suvereno prebijajo v ospredje umetniške ustvarjalnosti Italije in Slovenije, prav tako pa prispevajo opazen umetniški naboj tudi v evropski prostor. Kljubujejo krizi – in morda tudi nakazujejo, da sami sodelujejo pri evropskih integracijah in preseganju vzrokov vsestranske krize evropske skupnosti", je v imenu Sklada Tončič dejala prof. Barbara Zlobec. Nedvomno gre poudariti izredno uspešno pot, ki jo je letošnja nagrajenka, mlada hornistka Jasna Komar, bila sposobna doslej prehoditi. Žal na slovesni podelitvi ni bila prisotna (nagrada je v njenem imenu sprejela mama), je pa kot nominiranka poslala

pisno sporočilo, v katerem je prišla jasno do izraza njena ljubezen do glasbe in življenja. Zaradi podiplomskega študija v Stuttgartu se počuti "najbolj srečen človek na Zemlji". Učenje inštrumenta, ki ga je po zaslugi in prizadevanju staršev kot otrok s težavo usklajevala z življenjem, je danes v polnem razcvetu. Jasno poučuje namreč eden izmed najboljših profesorjev roga v Evropi, hornistka pa je v kakovostnem okolju, v državi, "ki goji in ceni kulturo". Po mnenju Jasne Komar nas glasba spremlja v vsakodnevnem življenju, "čisto preprosto je del nas in zato ne moremo brez nje", je zapisala. In prav glasba je uvedla v tokratni slavnostni dogodek, ko je Neri Švab povabila v konferenčno dvorano Narodnega doma pevke DVS Bodeča neža, ki jo vodi Mateja Černic. Zborovodkinja je Zlato zrno prejela pred dvema letoma: sklad Tončič se je nato odločil, da bo nagrade podeljeval z dvoletno frekvenco. Naslednika oziroma naslednico Jasne Komar bo treba počakati tako do leta 2015.

IG

Obvestila

Župnija Bazovica organizira romarski izlet na Sv. Višarje v nedeljo, 30. junija. Odhod avtobusa izpred cerkve v Bazovici ob 7.30. Prispevek 50 evrov vključuje avtobus, dobro kosilo in ceno za žičnico. Vabljeni!

Rojanska župnijska skupnost vabi v nedeljo, 30. junija, ob 18. uri na srečanje in druženje z zlatomašnikom Francem Vončino. Srečanje bo v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli 29).

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta vabita v ponedeljek, 1. julija, na srečanje s prodornim

raziskovalcem naše polpreteklosti Igorjem Omerzo, ki je ob 25-letnici procesa proti Janezu Janši, Ivanu Borštnerju, Davidu Tasiču in Franciju Zavrlu napisal knjigo JBTZ, Čas poprej in dnevi pozneje. Začetek ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu.

Jesensko romanje z Novim glasom v Sveto deželo in Palestino - ko je huda vročina že mimo in je puščava čudovita. Romanje bo od 22. do 30. septembra 2013 pod vodstvom mag. Renata Podbersiča ml. in p. Petra Lavriha. Vpisovanje se začne takoj, sicer najkasneje do 01.08.2013. Program in vpisovanja na sedežih Novega glasa v Gorici in v Trstu.

OPČINE V cerkvi sv. Jerneja

Šmarnični koncert in konec pevske sezone

Dnevi in hladni majski letošnji Šmarnični koncert na Opčinah v skoraj zimske vtise, glasba pa je kot vsako leto prinašala milino pomladanskega češčenja Marijinega meseca, ki diši po cvetju in nežnih čustvih. Župnija in mešani cerkveni zbor Sv. Jerneja sta priredila tradicionalni koncert, ki "zapečati" pobožnosti s peto molitvijo in poudarja bogastvo openskega pevskega zaklada. Od osnovnošolcev do odraslih pevcev: vsi so zapeli po maši na koncertu, ki je zvestim

va pesem Barbanskih romarjev, ki spominja na tradicijo romanja s čolni iz svetega Križa do otoka, kjer letos praznujejo 150-letnico uradnega priznanja Marijinega svetišča. Tudi tokrat so primerno izbrane, vsečne pesmi ovrednotile potencial zboru, ki je bil deležen dolgega aplavza. Namesto priložnostne misli je koncert dopolnila pesniška beseda z branjem pesmi iz opusov dveh zamejskih avtorjev, ljubke Šorli in Alberta Miklavca. Vezna nit verzov, ki sta jih podala birmanca Tina Busan in Danijel Stefani, je bila v soglasju

obiskovalcem predstavil dve novosti, in sicer priložnostni združitev pevske skupine, ki sta obogatili program z novimi zvočnimi vtisi. Prvi so nastopili člani otroškega zbora Vesela pomlad s skupino prvoobhajancev, ki so pod mentorstvom gospoda Franca Pohajača pripravili splet pesmi in jih izvedli z nastopom pogumnih solistov. Uglášena mladinska dekliska skupina Vesela pomlad je nato podarila koncertu ubrano noto skrbno naštudiranega programa, katerega vezna nit je bila prijetna spevnost skladb, ki jih je izbrala in vodila zborovodkinja Andreja Štucin. Živ, bogat zvok moškega zbora Sv. Jerneja je prepičal z občuteno izvedbo dveh skladb pod vodstvom tankočutnega Mirka Ferlana, ki je tudi prevzel vodstvo priložnostne mešane skupine, v kateri so člani moškega zbora sodelovali z žensko skupino pri izvedbi krajšega programa, ki je obsegal tudi Foersterjevo Ave Marijo.

Zborovodja Janko Ban je neusahljiv vir programskih zamisli, ki vrednotijo slovensko in deželno literaturo: tokrat je za openski mešani cerkveni zbor sestavil spored romarskih pesmi, med katerimi sta bila priljubljen Vodopivčev spev iz leta 1933, katerega besedilo se spreminja glede na kraj izvedbe, in Vrabče-

s programskimi izbirami cerkvenega zbora, saj so vse pesmi opevale Marijine božje poti iz petih romarskih krajev: Lurd, Svete Višarje, Stara Gora, Barbana in Repentabor. Openski župnik je ob koncu pozdravil vse obiskovalce in pevce z besedami in razmišljanjem o pomenu cerkvenega petja na osnovi intervjuja, ki ga je dolgoletna članica in koordinatorka openskega mešanega zbora Berta Vremec imela z novinarjem Igorjem Gregorijem. Koncert ni bil konec pevskega leta za pevce cerkvenega mešanega zbora, ki imajo navado, da se pred poletnim premorom odpravijo na celodnevni pevski izlet, ki je imel letos posebno prazničen značaj. Zbor je tokrat prekoračil domače meje, saj je bil povabljen k oblikovanju glasbene spremljave na poročnem slavu v cerkvi na Svetih Višarjah. Novoporočenca, Slovenka iz Žabnic in njen francoski zaročenec, sta si namreč izrecno zaželela petje zbora Sv. Jerneja, ki je obogatil slovesno trojezično mašo z vrsto Marijinih skladb v slovenščini, latinščini in francoščini ter z izvedbo Slavnostne maše Damjana Močnika pod vodstvom zborovodje Janka Bana in s sodelovanjem organista Vinka Škerlavaja ter trobentačice Žive Komar.

PAL

Jasna Komar

Jasna Komar, rojena 1989, je svojo briljantno glasbeno pot začela kar v domačem pihalnem orkestru Ricmanje. Nadaljevala je študije na konservatoriju Tartini ter na Akademiji za glasbo v Ljubljani; že kot študentka je postala solo hornistka v italijanskem mladinskem orkestru, kar je ob izredno močni konkurenci potrdilo odlike njenega muziciranja. Leta 2010 je bila sprejeta v Stuttgartu, kjer je pridobila naslov akademske glasbenice hornistke in profesorice roga. Na avdiciji za članstvo v Junge Deutsche Philharmonie je osvojila prvo mesto med 41 tekmovalci, od maja 2013 pa je članica profesionalnega orkestra v Göttingenu. Kljub mladim letom je Komarjeva prepoznavno ime v evropskem prostoru. Izkazala se je kot zrela, profesionalno neoporečna, a tudi umetniško kreativna glasbenica.

DSI Predstavili so zadnjo knjigo Pavleta Merkuja

Dragocen vpogled v tržaško preteklost

Pred nekaj meseci je založba društva *Deputazione di Storia e Patria per la Venezia Giulia* izdala knjigo izšolanega arhivista Pavleta Merkuja *Nomi di persone e luoghi nei registri medievali del Capitolo di San Giusto di Trieste*, ki je v analizo vzel kodekse tržaške škofije od leta 1307 do 1406, to je celo stoletje. Delo je trajalo kar štirideset let, gnala pa ga je le neskončna radovednost. V analizo je vzel kodekse iz škofijskih arhivov, za katere je znano, da so težko dostopni. Pri študiju imen mu je veliko pomagal msgr. Luigi Parentini, ki je prišel v Trst eno leto pred koncem vojne. "Pričujoča knjiga ni samo osnovni pripomoček, temveč detaljna študija imen in lokacij", je dejala prof. Dragica Čeč, docentka z Univerze na Pri-

morskem, "ki vključuje analizo socialne strukture od poklicev pa do zanimivih drobcev, kot so oznaka ljudi, primeri banditov in pomembnih ljudi, od mestnih sodnikov in notarjev do podestajev. Enako dragocena kot pravne listine je tudi knjiga, v katerih so zabeležene dotacije posameznikov". Prof. Čeč je prisotne spomnila tudi na drobno Merkujevo knjižico, ki pa ima velik pomen za nas Slovence. To so plemiška pisma dveh družin, v katerih je babica pisala vnukinji v slovenščini. V sedemdesetih letih so obtožili avtorja, da ni mogoče, da so plemiči pisali v slovenskem jeziku, danes pa imamo dokaze, ki se kažejo v zelo živahnih in nestereotipnih povezavah tržaške škofije z zaledjem.

Avtor knjige je obrazložil, da je

v preučevanem stoletju Trst bilo malo mesto z obzidjem, ki je šlo pet tisoč prebivalcev. Ime na so bila v glavnem furlanska, nato slovenska in v manjši meri italijanska. To je Merku' hotel poudariti, ne da bi stopil komu na prste. V bistvu je Trst bil takrat furlansko mesto. Kar se priimkov tiče, so se začeli uveljavljati v 15. stoletju, Trst pa je bilo prvo mesto v slovenskem obsegu, ki jih je imel že v 14. stoletju, ker je bil pod vplivom Benetk. Tam je priimek kot uradni pojav, torej za beleženje davčnih obveznosti umrlih ljudi, nastal v 12. stoletju. Stoletni arhiv, ki se ga je posluževal Merku', so pisali zelo različni duhovniki. Pri tem se točno vidi, kdo je znal slovensko in kdo ne, ker je na papir zapisoval slovenska imena. Kot je opozorila prof. Čeč, v preučevanem času še veliko ljudi nima priimkov, saj jih je srednjeveška družba v plemstvu šele odkrivala. Na 5.000 prebivalcev jih je priimke imelo le 1.500. Avtor je upošteval tudi poklicna imena, drugače bi bila knjiga pomanjkljiva, saj

so priimki izvirali prav iz poklicnega imena. Malokatero mesto ima tako zanimivo gradivo kot Trst, to pa je zasluga benediktincev, brez katerih bi ne imeli tako dobrega vina, je šaljivo pripomnil avtor knjige. Docentka zgodovine Univerze na Primorskem je še dejala, da "je bil skrajni čas, da je Trst dobil čudovito spričevalo svoje nacionalnosti, saj so priimki živo telo". Kritika obravnavane knjige bo objavljena v rimski ugledni reviji *Rivista italiana di onomastica*. Pavle Merku' je v bistvu predstavil svoje življenjsko delo. Dejal je, da ima doma še ogromno materiala, ki pa ga sedaj meče proč, ker ni dokončno. Najprej se je ukvarjal z družino, nato z glasbo in komaj potem s temi malenkostmi, kot so imena in priimki. Marsikaj je že podaril muzejem, še posebej tržaškemu muzeju Schmidl. Sam je bil v dvom, ali podariti dokumente Sloveniji ali Trstu, na koncu se je odločil za Trst, ker jih bodo vsaj brali tako v slovenščini kot v italijanščini.

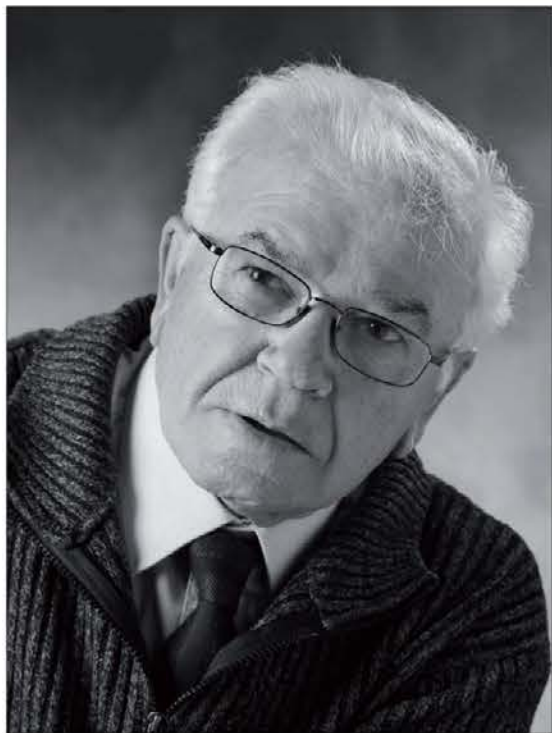
Šin

SNG Nova Gorica Žalna seja

Občuten poklon Stanetu Lebanu

Na žalni seji v sredo, 19. junija 2013, popoldne so se v mali dvorani SNG Nova Gorica z občutenimi in ganljivo podanimi nagovori prijatelji in gledališki sodelavci poklonili dolgoletnemu igralcu, upokojenemu članu Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica Stanetu Lebanu, ki je za-

sodelavca. Ko je že obnemogel, smo mu želeli kar dvakrat omogočiti ogled in obisk novozgrajene male dvorane, a je moral ta obisk odkloniti zaradi slabega počutja. Danes je z nami v tej dvorani. V imenu celotnega kolektiva Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica se mu zahvaljujem za požrtvovalno in

pustil ta svet po dolgi bolezni, potem ko je bil zvest, predan sopotnik s pomembnimi mejniki zamejeni poti tega teatra in soustvarjalec v vseh njegovih treh obdobjih, od skromnih začetkov, preko profesionalizacije do pridobitve statusa narodnega gledališča. Medtem ko so si na velikem ekranu sledile njegove fotografije-izseki iz raznih predstav, v katerih je bil soudeležen, se je na traku živo oglašal njegov glas. Ob spominih na prehojeno dramsko popotovanje je poudaril to, da se sam "najlažje izpoveduje skozi gledališko delo, neštet vloge, ljudi, misljenja". In teh vlog je bilo res ogromno, kot je izhajalo iz seznama del, v katerih je nastopal od 50. let prejšnjega stoletja pa do sezone 2009/10. Igralca, ki je z vsem srcem služil celih 55 let očarljivi, a zahtevni gledališki muzi, so se hvaležno spomnili sedanjí in nekdanji direktor Jožko Čuk in Sergij Pelhan, nekdanji umetniški vodja Janez Povše, novogoriški župan Matej Arčon in predstavnik amaterskega gledališča Kontrada iz Kanala Franc Krnel, ki je o Lebanu dejal, da je bil velik igralec tudi na ljubiteljskih gledaliških deskah, saj je bil na vajah izredno natančen. Direktor Čuk je med drugim spomnil, da je bil Stane Leban igralec z najdaljšim delovnim stažem. "Živel je z gledališčem in za gledališče s posebnim igral-skim slogom in posebno igral-sko življenjsko zgodbo. (...) Nekoč mi je potarnal nad sodobnim industrijskim duhom slovenskih gledališč. Kot mlademu direktorju mi je priporočil zavzemanje za klasične vrednote kolektiva, ki mora delovati kot požrtvovalna družina z iskrenimi in prijateljskimi odnosi in spoštovanjem posebnosti vsakega umetnika in

ustvarjalno vseživljenjsko delo in za njegov igralski in pedagoški doprinos v našem gledališču", je sklenil svoje misli direktor Čuk. Župan Matej Arčon je podčrtal to, da je bil Stane Leban "predstavnik dobre stare gledališke šole, ki je pomembno vplivala na kasnejše generacije" in da je bil ena ključnih osebnosti, ki so z znanjem, izkušnjami in predanostjo pripomogli k profesionalizaciji tega gledališča. Posebno globoko in pronicljive so bile misli Janeza Povšeta, ki se je spomnil na to, da se je z Lebanom srečal pred skoraj 45 leti, "spoznal sem nenavadno slikovito osebo z veliko energijo, močnim govorom tudi v vsakdanjem življenju in s posebno odgovornostjo za to gledališče: Stane je bil skoraj nerealen s svojim žarom in odločnostjo (...). Ni bil gledališki sanjač, naše sanje v določenem trenutku je obvladal z osupljivo pronicljivo presojo svoje že kar ostre misli, s katero je povezano navdušenje s stvarnostjo in pletenje v oblakih s trezno in neizpodbitno ugotovitvijo. (...) Bil je vedno prisoten, na izčrpen pogovor vedno pripravljen, če je le šlo za

gledališče, če je le šlo za umetnost. (...) Gledališki oder, filmski in televizijski zaslon, in Stane je postal vse bolj del tega in tudi širšega prostora ter njegovih ljudi, predvsem pa vse bolj priljubljen (...). Z nenavadno zavzetostjo se je zanimal za nastajanje predstav, v katerih sam ni nastopal, z vsemi močmi si je prizadeval, da bi bile tudi te predstave kar najboljše in bi bili njegovi prijatelji, igralke in igralci, v njih kar najbolj uspešni. (...) Nazadnje mu je usoda namenila vlogo, ki si je ni izbral, a jo je v celoti sprejel, namreč hudo bolezen brez imena, ki počasi, a zanesljivo uničuje telo, vendar ohranja čisto misel in zavest. V tej bridki resnici sem imel srečo in čast", je dejal Povše, "da sem ga spremljal in po svojih močeh spodbujal in strmel. Stane je zrl bolezen v oči mirno in neustrašno, pri tem pa še natančno opisoval njeno grozečo napredovanje. Ni se bal te svoje poslednje bolezni, ni se bal konca, za katerega je vedel, da zagotovo pride. V tem dramatičnem obdobju se je najraje pogovarjal o svojem gledališču, o svojih kolegih, o novi premieri, o prihodnjih predstavah, vedno ostre misli in duhovitih pripomb. In njegova veličina je v tem, da se svoje nemara enkratne držbe niti ni zavedal, da pa je zlomil hrbtnico strahu, in to

gotovo tudi za vse nas. V višjem smislu je bil od bolezni in konca močnejši. (...) Gledališki zastor se sicer enkrat spusti in luči ugasnejo, vrednost človeka in umetnika ne ugasne nikoli". Sergej Pelhan je naglasil, da je Stane Leban vodil šestdesetletno rast tega gledališča in je k tej rasti tudi največ pripomogel. Bil je med tistimi igralci, ki so z gledališčem hodili po vsej Primorski in se niso spraševali, kakšno je vreme, kakšni so pogoji, ali bodo dnevnice... Spomnil je, da je l. 1968 v Primorsko gledališče pripeljal Jožeta Babiča, kar je pomenilo preobrat v umetniškem in upravnem smislu. Poudaril je tudi, da je imel Leban velik posluš za talente, saj je pohvalil mlade igralce in jim nudil pri njihovi rasti najlepšo pomoč. "To gledališko prst je Stane bogato oplemenitil in mi smo dolžni, da to njegovo obvezo tudi nadaljujemo", je dejal Pelhan. Ob koncu je kolegu Stanetu v poklon Radoš Bolčina z ožnostjo in prizadetostjo v glasu podal interpretacijo Gradnikove pesmi Poslednji gost.

Iva Koršič

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (8)

Mariza Perat

Stara Gora pri Čedadu

Leta 1469 je cerkev zelo poškodovala strela, zato so jo obnovili in povečali. Dela so trajala deset let. Takrat so na glavni oltar postavili kip Mater Božje z Detetom v naravni velikosti. Kip je iz kamna, o njem pa pravijo, da je to eden najlepših Marijinih kipov, kar jih sploh obstaja. Starogorski Materi Božji romarji pravijo tudi "Živa Marija". Njene oči so v resnici kot žive, izraz njene obraza je živahen in ljubezniv, da ima romar vtis, da bo ta dobra Mati vsak hip spregovorila. Na levi roki Božja Mati drži Jezuščka. Oba imata zlato krono. Pri-povedujejo, da se je ob slovesnosti blagoslovitve nove cerkve zbrala na Stari Gori velikanska množica romarjev. Ob tisti priložnosti so ustanovili bratovščino "Svete Marije na Gori". Med člani nove bratovščine so bili predvsem Slovenci. Leta 1737 so cerkev povečali in jo preuredili in čez sedem let, torej leta 1744, jo je na novo posvetil zadnji oglejski patriarh Daniel Delfino.

V cerkvi in tudi v kriпти je bilo že od vsega začetka mnogo svetih podob in raznih predmetov, ki so jih tja za uslišane prošnje prinesli hvaležni romarji. Tako so leta 1570 romarji iz Humina poklonili Materi Božji na Stari Gori srebrno ploščo v zahvalo, da jih je rešila kuge. Z leti se je, žal, marsikaj izgubilo, nekatere dragocene-pa so tudi ukradli. Še posebno med raznimi vojaškimi zasedbami, pa tudi pozneje.

Posebno pozornost zaslužita dve sliki, ki ju opazimo v cerkvi. Na prvi vidimo dominikansko tretjerednico, blaženo Benvenuto iz družin Bojanov, že od otroških let vneto častilko Starogorske Mater Božje, druga pa predstavlja sv. Benedikta Jožeta Labreta, romarja-berača. Rojen je bil v kraju Amettes v Franciji 26. marca 1748. Želel je vstopiti k trapistom, bil je sprejet v njihov samostan, a je spoznal, da to ni njegova pot. Kot romar in berač je nato obiskoval Božje poti po Evropi in Italiji in leta 1774 obiskal tudi Staro Goro. Umril je v Rimu leta 1783 in je tu pokopan v Marijini cerkvi (Santa Maria dei Monti). Papež Leon XIII. ga je 8. decembra 1881 proglasil za svetnika. V preteklih stoletjih so romarji na Staro Goro romali peš, včasih tudi bosí. Romarska pot se je začela pri cerkvi Sv. Trojice v Čedadu, ko pa te

cerkve ni nilo več, so romarji na Staro Goro odhajali izpred čedajske stolnice. Ob romarski poti so že ob samem nastanku Božje poti stale kapelice s kamnitimi reliefi. To so bile tako imenovane "kažipotne Marije". Eden teh reliefov je danes vzidan na pročelju starogorskega svetišča. V starih časih je bila tudi navada, kot na Sv. Višarjah ali na Sveti Gori, da je vsak romar, ki je prvič romal na Staro Goro, nesel s seboj lesen križec, ki ga je potem pustil pri katerem izmed znamenj oz. kapelic, ki so stale ob poti.

Največja romanja so bila seveda ob Marijinih praznikih, zlasti na Veliki in Mali šmaren. Ob tej priložnosti so na Staro Goro prišli romarji iz Kranjske, Koroške in celo Istre in Dalmacije. Korošci so sploh radi romali na Staro Goro. Kot poročajo zgodovinarji, jih je bilo zlasti mnogo leta 1725. Prišli so peš čez Trbiž v Benško Slovenijo. Stari viri tudi pripovedujejo, da so se ob Marijinih praznikih na Stari Gori zbrale tolikšne trume romarjev, da je čedajski kapitelj moral poslati dvanajst oboroženih vojakov, da so vzdrževali red.

Romanja so se bolj ali manj nemoteno nadaljevala vse do prve svetovne vojne. Takrat se je tudi Stara Gora znašla sredi vojne vihere in romanja so tako seveda bila zelo ovirana. Stara Gora je v tem času postala nekakšna vojaška trdnjava, ki so jo zasedli italijanski vojaki. V vojnem času so bila v cerkvi izvršena razna bogoskrunska dejanja, Marijin kip pa je ostal nedotaknjen. Po vojni so se romanja obnovila in takrat je spet zaživela misel, da bi Marijo na Stari Gori kronali, kar so si verniki že dolgo želeli. To se je zgodilo 3. septembra 1922. Slovesnost je potekala na prostem na tako imenovani Planjavi, prisotnih pa je bilo 30.000 romarjev. Kronanje bi bil moral izvršiti kardinal Ahil Ratti, ki pa je bil ravno takrat izvoljen za papeža, zato ga je nadomestil videmski nadškof Anastazij Rossi. Leta 1932, torej točno deset let kasneje, pa so neznanci obe kroni ukradli. Ljudstvo pa je v enem letu zbralo toliko zlata, da so izdelali dve novi kroni in tako je bilo spet kronanje Starogorske Mater Božje in Deteta Jezusa, in sicer 15. avgusta 1933.

/ dalje

NOVA GORICA Odprtje razstave na OŠ Kozara

S fotografijami so učenci izpovedali svoje misli

V četrtek, 20. junija, je na Osnovni šoli Kozara Nova Gorica, ki izvaja prilagojen in poseben izobraževalni program, potekalo odprtje fotografske razstave z naslovom *Jaz sem*, na katerem so bila predstavljena dela učencev Osnovne šole Kozara, ki so v letošnjem šolskem letu sodelovali pri projektu Fototerapija. Ta je nastal pod okriljem Ustanove Silvane Furlana in mentorstvom sodelavke Zavoda za Fotografsko terapijo Anite Zelič. Fototerapija je uporaba fotografije kot ustvarjalne

katera so menili, da najbolje predstavljajo njih same, in tako obiskovalce povabili v svoj svet. Razstavo je slavnostno odprla

vom poljskega umetnika Mareka Wysoczyńskiego, ki si je ta projekt zamislil, da bi pomagal bolnim / zapostavljenim otrokom in jih podprl pri njihovi poti. V ta namen je zaprosil slavne politike, igralce, glasbenike ali športnike, kot npr. Michaela Jacksona, Angelo Merkel, Lizo Minelli in Paula Coelho za t. i. SMILES. V obliki risb, karikaturn ali fotografij je v zadnjih 30

Anita Zelič in Miranda Brataševac

ustanoviteljica Ustanove Silvane Furlana ga. Miranda Brataševac, medtem ko je župan Mestne občine Nova Gorica Matej Arčon mentorici in otrokom podaril fotoaparater ter tako prispeval k nadaljevanju projekta tudi v naslednjem šolskem letu. Temu je sledila mednarodna delavnica projekta "Smile-narišimo otrokom nasmehe" pod vodst-

letih za svojo zbirko tako zbral že več kot 1.000 nasmeškov in s temi posebnimi avtogrami razveselil otroke po celem svetu. Dogodka sta se udeležila tudi poljski veleposlanik g. Cezary Król z ženo ter častni konzul Republike Poljske g. Nedjan Brataševac. Z glasbenim vložkom pa je vse prisotne, predvsem pa otroke, razveselila Julija Kramar.

Lani na potovanjih 65 odstotkov Slovencev

Lani se je vsaj enega zasebnega potovanja udeležilo 1,12 milijona prebivalcev Slovenije, starih 15 ali več let. To pomeni, da je bila udeležnost na zasebnih potovanjih 64-odstotna, pri čemer je bil delež turistov najvišji v starostni skupini 15 do 24 let. Najpogostejše so se za potovanje odločili med julijem in septembrom. Vsi skupaj so se lani odpravili na dobre štiri milijone zasebnih potovanj, to je pet odstotkov manj kot v letu 2011, so izračunali na državnem statističnem uradu. Od teh je bilo malo več kot polovico potovanj v tujino, pri čemer je bila daleč največkrat obiskana država Hrvaška, sledile so BiH, Italija in Avstrija. Slovenci večinoma potujejo z osebnim cestnim motornim vozilom (87 odstotkov), letalo je bilo prevozno sredstvo na desetih odstotkih potovanj. V povprečju je eno potovanje zajemalo 4,3 prenočitve. Tisti, ki se lani niso odpravili na nobeno potovanje, so med razlogi najpogostejše navajali finančne težave, sledili so zdravstveni vzroki in delovne obveznosti. Na vsaj eno poslovno ali študijsko potovanje se je lani

Dubrovnik

odpravilo 227.000 prebivalcev Slovenije, starih 15 ali več let; to pomeni, da je bila udeležnost na poslovnih potovanjih 13-odstotna. Kar štiri petine tovrstnih potovanj so bile v tujino, največkrat v Nemčijo in Italijo. Tokrat so na statističnem uradu prvi izračunali tudi podatke o enodnevnih izletih. Lani so se prebivalci Slovenije odpravili na okoli 8,8 milijona enodnevnih izletov po Sloveniji in na približno dva milijona enodnevnih izletov v tujino. Med temi sta kot cilja prevladovali Avstrija in Italija.

Odnos države do katoliške Cerkve v Sloveniji je sovražen

Človeške vrednote in demokracija so pogoji za razvoj države

Na Dan državnosti, 25. junija, smo se spominjali osamosvojitve Slovenije, toda sodeč po proslavah in obeleževanjih v Ljubljani in v mnogih drugih krajih, naš osrednji praznik še ni postal del zavesti in duha te družbe in države. Rdeče zvezde in prapori iz obdobja med vojno in po njej pač ne bi smeli prevladati nad zastavo, grbom in drugimi simboli Slovenije kot samostojne in neodvisne države. Vendar, ali se je v Sloveniji o tem sploh mogoče pogovarjati in se sporazumeti, saj je država čedalje bolj razdeljena po ideoloških in političnih merilih. Tako smo postali država z dvojno dušo in različnimi hotenji. Slovenija je skratka v marsičem ostala socialistična država, edina v Evropi, drugi pol države pa se razvija v smeri demokracije. O tem dve novi pobudi.

Enaintrideset organizacij in gibanj je ustanovilo Deklaracijo za pravično državo Slovenijo. Pobudniki so prepričani, "da je Slovenija čedalje bolj talec centrov moči, ki jim je več za preživetje svojih skupin in lobijev kot pa za blaginjo naših državljanov in državljanek. Vse vlade so delale napake, mi v Deklaraciji za pravično družbo pa si želimo, da bi Slovenija v resnici postala druga Švica. Hočemo skratka narediti boljšo državo". Takšno programsko usmeritev novega civilno družbenega gibanja, Deklaracije za pravično državo Slovenijo, je častnikarjem podrobno razložil in utemeljil Boris

Pleskovič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa. Med drugimi pobudami in predlogi za izboljšanje političnih razmer in pomiritev duhov v slovenski družbi in državi bo zagotovo odmevna zahteva SDS, da parlament čim prej na izredni seji razpravlja o stanju demokracije v Sloveniji, in to v skladu z

Dr. Boris Pleskovič

izhodišči resolucij evropskih organov. V stranki Janeza Janše menijo, da nekatere resolucije niso v celoti uresničene, saj tudi v EU opozarjajo, "da v Sloveniji z demokracijo nekaj ni v redu". Vrednote, ki bi jih morala tudi Slovenija uveljaviti in upoštevati, so izražene predvsem v Resoluciji o evropski zavesti in v Resoluciji št. 1096, o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov. Zahtevani ukrepi v Sloveniji niso uresničeni v celoti, kar postaja čedalje bolj tudi razvojno vprašanje. Po mnenju poslanca SDS Branka Grimsa, ki je zahtevo za

parlamentarno razpravo predložil in utemeljil, "se v Sloveniji razvojno vprašanje vleče od ekonomskega področja pa vse do pravosodja".

V javnosti in delih politike še nadalje odmevajo ocene obiska premierke Alenke Bratušek v Vatikanu pri papežu Frančišku. Oster komentar o tem je v novi

številki slovenskega katoliškega tednika Družina objavil Franci Petrič, odgovorni urednik omenjenega tednika. Zapisal je: "Zdaj, ko imamo v Sloveniji najbolj levo vladno v kratki zgodovini naše državnosti, je ta poskrbela za posebno darilo Cerkev in vernim. V razpravo je dala predlog o obdavitvi sakralnih objektov in spomenikov, kar s polodstotno stopnjo. Če bo zakon sprejet, bo Slovenija edina država v Evropi, ki ima obdavitvene cerkve in verska znamenja. Navajamo, da cerkveni spomeniki predstavljajo skoraj 85 odstotkov vseh spomenikov v Sloveniji. Mladi finančni minister, ki se sicer še ni izkazal s kakšnimi za državo pomembnejšimi zaslugami, se s tem predlogom o obdavitvi za vedno zapisuje v zgodovino slovenskega protiverstva in protikatolištva, pa tudi slovenske neumnosti".

In naprej iz komentarja odgovornega urednika tednika Družina. Zapisal je: "Ob takem protiverskem in protikatoliškem razpoloženju se človek sprašuje o

zdravi pameti ali namerni hudobiji, ko bere, da se je predsednica vlade nedavno srečala s papežem Frančiškom. Medtem ko njeni strankarski kolegi ustvarjajo izrazito sovražno razpoloženje do katoliške Cerkve, zvonjenje iz cerkva naj bi povzročalo hrup in teror nad prebivalstvom, mlada dama govori 'o tradicionalno prijaznih odnosih med Slovenijo in Vatikanom'. Še več, 'hvali zgodovinski prispevek Cerkve v življenju države in poudarja pomen verske zaščite za harmoničen razvoj slovenske družbe'. Koga Alenka Bratušek pri papežu 'vleče za nos', Vatikansko diplomacijo ali slovenske državljane, med katerimi je še vedno večina katoličanov? V svetu bi sedanja oblast rada veljala za predstavničo resne države, ki ima dobre odnose s Svetim sedežem, pri nas doma pa so skrajno sovražni do Cerkve. Še več: delajo vse, da bi jo zlomili, ponižali in porinili na rob družbe".

Še zanimiva novica iz sveta slovenskega izseljenstva. Dejan Valentinčič, izvedenec za ustavno pravo in človekove pravice, je razkril primer skupine slovenskih izseljencev iz 70. let 19. stoletja v Entre Riosu, v Argentini. Tja se je takrat izselilo okoli 170 velikih družin iz Goriških Brd. Po več kot stoletni popolni asimilaciji in stopljenosti v argentinsko družbo so šele pred dobrim desetletjem skoraj po naključju odkrili svoj izvor in ga navdušeno sprejeli. V šole so uvedli izbirne predmete slovenskega jezika in kulture, ustanovili prosvetno društvo, posadili lipice in postavili slovenske kozolce.

Marijan Drobež

Lep gospodarski dosežek

Hidrio razglasili za najbolj inovativno podjetje v Evropi

Korporacijo Hidria so v izboru European Business Awards pred kratkim v Carigradu razglasili za najbolj inovativno podjetje v Evropi. Za naziv se je potegovalo več kot 15.000 podjetij v 10 kategorijah, Hidria pa se je v sklepi del izbora uvrstila kot edina predstavnik Slovenije. "Za najbolj inovativno evropsko družbo smo bili izbrani zaradi naših dosežkov v segmentu globalno prebojnih inovacij proizvodov, tehnologij in procesov ter poslovnih modelov, ki odločno prispevajo k zeleni mobilnosti prihodnosti in k dvigu kakovosti zraka v naravno okolje integriranih zgradb, vse pa s poudarkom na integriranju inovativnih obnovljivih virov energije", je ob prejemu priznanja poudaril predsednik poslovnega odbora Hidrie Iztok

Iztok Seljak in Borut Pahor

Seljak, ki nagrado razume kot "izjemno priznanje" vsem, ki so v Hidrii ali z njo povezani.

Med dosežki korporacije podčrtuje Seljak "radikalno" znižanje izpustov v novih generacijah dizelskih motorjev, visoko učinkovite hibridne in električne pogone avtomobilov prihodnosti, sončno klimatizacijo stavb in gradbeni konzorcij jugovzhodne Evrope Feniks. Hidria je vlogo za ocenjevanje na natečaju European Business Awards oddala pred dobrim letom dni. Sledile so predstavitev mednarodni žiriji, v katerih je bil izpostavljen zlasti Hidriin celovit pristop oz. koncept uvajanja in podpiranja inovativnih modelov, in sicer od strategije rasti razvoja, preko razvoja novih poslovnih modelov, razvoja podpornega okolja, povezovanja s partnerji, do vključevanja v lokalno okolje.

Organizatorji natečaja so Hidrio, ko gre za inovativnost, uvrstili pred vsa številna preostala evropska podjetja ter jo s tem postavili za zgled širši evropski in svetovni javnosti, poudarjajo v podjetju. Strokovna žirija je ob podelitvi povedala, da je bilo ocenjevanje letos še posebej zahtevno. "V vseh kategorijah smo se morali odločiti med samimi izjemno uspešnimi podjetji, ki se, sodeč po njihovih rezultatih, tudi v zaostrenih gospodarskih razmerah odlično znajdejo", je poudaril direktor European Business Awards Adrian Tripp.

Dodal je še, da je namen podeljevanja teh nagrad predvsem spodbujanje povezovanja uspešnih podjetij in s tem "izgradnje" gospodarsko močnejše in uspešnejše Evrope.

Nagrade European Business Awards podeljujejo od leta 2007. Letos se je za nagrade potegovalo prek 15.000 prijavljenih organizacij, ki skupno ustvarjajo skoraj desetino celotnega bruto domačega proizvoda EU in zaposlujejo skoraj tri milijone ljudi.

Ob dnevu državnosti

Presežki Slovenije 2013

Slovenija, moja dežela. To je bilo pred dvaindvajsetimi leti geslo, pod katerim so Slovenci prvič samostojno stopali na pot državnosti. V teh dneh, ko obeležujemo najpomembnejši slovenski državni praznik, se seveda tistih mesecev in tednov zelo pogosto spominjamo. Veliko je spominov na tisti večer, ko je na Trgu republike pred parlamentom prvič zaplapolala slovenska zastava. In v nacionalno zavest so prišle besede: "Danes so dovoljene sanje, jutri je nov dan". Tisti nov dan je bil sicer poln nepredvidljivosti, a kljub temu je zanj veljala zelo izrazita "gotovost": Slovenci so lahko o svoji usodi odločali sami.

Po 22 letih se Slovenci te odločitve še vedno veselijo, jo pozdravljajo in ob njej praznujejo. Vse več pa je kritičnih komentarjev, kako je bil ta čas izkoriščen. Gospodarska kriza, ki je močno udarila po Sloveniji, je na dan privlekla številne nepravilnosti in malomarnosti, ki so si jih Slovenci privoščili v obdobju osamosvojitve. Te nepravilnosti in te malomarnosti so nas pripeljale (seveda poleg zunanjih objektivnih razlogov) v stanje, ko mnogi o Sloveniji govorijo samo še kot o naslednjem Cipru. A ker je v teh dneh čas praznovanja, bomo tokrat poskušali za trenutek poz-

abit na negativne implikacije ekonomske krize, ki je Slovenijo pripeljala na rob prepada, in se osredotočiti na presežke današnje Slovenije in na tiste pozitivne in spodbudne novice, ki prihajajo z onkraj meje. O tej temi so Finančne priprave zelo zanimiv zapis, v katerem so izpostavile nekaj ključnih primerov, ki pod začetne postavljajo tiste pregovorne pridne, marljive in delavne Slovence, ki so povrh še zelo uspešni ne samo v domovini, ampak tudi in predvsem z-

Igor Akrapović

naj nje. Pa pogledimo nekaj takih "primerov odličnosti".

1) **Izobrazbena struktura slovenskih državljanov:** na evropski ravni so slovenski državljani nadpovprečno izobraženi. Povprečje ljudi z visoko izobrazbo v državah EU je danes 35,8 %. Slovenija je po povprečju presega za 3 % in pol in se z 39,2 % uvršča na tretje mesto za Irsko in Švedsko. Ta podatek nas seveda lahko spodbudi k razmišljanju o vzrokih: pri tem ne moremo mimo ugotovit-

ve o brezplačnem dodiplomskem študiju, ki ga ponujajo slovenske javne univerze. V primerjavi z Italijo, kjer se vsak letnik univerze zelo drago plača, je slovenski brezplačni študij izjemno socialni dosežek.

2) **Inovacije in odličnost na specifičnih trgih:** Tukaj prav posebnost pojasnila najbolj niso potrebna, če poudarimo dve imeni: Ivo Boscarol in Igor Akrapović. Podjetji, ki sta ju postavila na noge, sta danes na trgih, kjer delujeta, primer prvotne odličnosti. Boscarol je s Pipistrelom odprl novo poglavje na področju ultralahkih letal. Njegov cilj je graditi letala, ki so osnovana čim bolj ekološko in so sposobna čim daljših poletov. Zaradi izjemnih dosežkov na tem področju je Boscarolov Pipistrel prejel že tri nagrade ameriške vesoljske agencije Nasa. To je ajdovskemu podjetniku odprlo številna nova vrata, ki jih Boscarol skuša izkoristiti tudi za preboj na ameriški trg. Ob tem je Pipistrelu uspelo svoj kakovostni izdelek javnosti tudi primerno predstaviti s številnimi odmevnimi pobudami: nazadnje sta bila to dva podviga fotografa, pilota in naravovarstvenika Matjeva Lenarčiča, ki je najprej s Pipistrelom letalom obkrožil svet in pred kratkim tudi uspešno preletel severni tečaj.

Igor Akrapović je tudi primer podobne uspešne zgodbe. Njegovo podjetje sestavlja izpušne sisteme za motorje. In na tem trgu je na svetovni ravni dejansko neprekosljiv. Pa da pojasnim, kaj to pomeni: izpušne cevi znamke

Akrapović lahko opazite skoraj na vseh tekmovalnih motorjih svetovne elite, tudi tistih, ki tekmujejo za svetovni pokal vse do razreda Moto GP. Njegove proizvode uporabljajo Kawasaki, Honda, Yamaha, Suzuki, Ducati in drugi. To še ni vse: njegove izpušne cevi najdemo tudi v avtomobilski industriji, vključno s formulo 1.

3) **Slovenci in high tech:** Še eno uspešno poglavje je tisto o Slovencih, ki delujejo na področju visoke tehnologije. Delo na področju razvijanja internetne tehnologije in tehnologije najnovejših tehnoloških pripomočkov je mnoge Slovence odpeljalo v Siliciovo dolino. Že danes lahko brez velikih naprezanj najdemo številne Slovence, ki so zaposleni na primer na osrednjem sedežu brskalnika Google. Še zanimivejša pa so zgodbe tistih Slovencev, ki jim je uspelo s svojim podjetjem in s svojo t. i. start-up idejo. Tudi tukaj lahko najdemo izvrsten primer: podjetje Outfit 7, ki ga vodita zakonca Samo in Iza Loggin. Onadva sta ustvarila eno od najbolj priljubljenih aplikacij za vse mobilne aparate, naj bodo to pametni telefoni ali tablice, pa naj gre za operativni sistem Ios ali Android. Njihove govoreče živali (Talking animals), med katerimi je najbolj znan govoreči maček Tom (Talking Tom), so obnorele ves svet, številni uporabniki teh aplikacij pa se meri v stotinah milijonov.

4) **Tradicionalno podjetništvo:** Tudi na področju "tradicionalnega" podjetništva lahko v Sloveniji najdemo kar nekaj častnih iz-

jem, ki na glavo postavljajo logiko o tem, da je slovensko gospodarstvo popolnoma v razsulu. Gre za dva primera iz istega poslovnega okolja, farmacevstva, eden v slovenski, drugi v tuji lasti. Govorimo o Leku in Krki. Lek

Ivo Boscarol

je v lasti švicarskega Novartisa in z dobrim poslovanjem omogoča širši "vpogled" v svetovno farmaceutstvo tudi drugim slovenskim dobaviteljem. Hkrati imajo kljub krizi še vedno izrazit promet, veliko zaposlenih in dobro poslovno mrežo. Krka je po drugi strani še vedno v slovenskih rokah, največji delničarji so paradržavni skladi: in kljub temu Krka služi zelo uspešno. V Sloveniji Krka največ zaposluje, zelo dobro jim uspeva tudi inovativnost in poslovna učinkovitost. Obe podjetji sta dokaz, kaj bi Slovenci lahko bili, in postavljajo v kriče nasprotje, kaj dejansko so. In to ne glede na tuje ali domače lastništvo. Dovolj je le razviti podjetniške sposobnosti namesto političnih mešetarjenj.

5) **Dodana vrednost športa:** Tina Maze je prejela iz rok predsednika republike zlati red za zasluge, najvišje slovensko državno od-

likovanje. V lansk sezoni je namreč za svojo državo opravila izredno "marketinško" akcijo prepoznavnosti. Svetovni pokal, zmaga na svetovnem prvenstvu, rekordi v točkovanju in v stopničkah... vse to je na vrh lestvice smučarske priljubljenosti izstrelilo ne samo Mazejevo, ampak celotno slovensko državo. Presežki v vrhunskem športu pa seveda dobivajo tudi primeren medijski odmev, od katerega ima koristi ne samo športnik, ampak tudi njegova država, predvsem

ko gre za manjši in v splošnem manj poznano državo. Tina Maze je samo zadnji in najodmevnejši primer športnika, ki igra vlogo ambasadorja Slovenije. Pred dobrim letom je s podobnim neverjetnim podvigom slovenski državi naredil isto uslugo hokejist Anže Kopitar: lani je namreč s svojim moštvom kot absolutni protagonist in najboljši strelec končnice osvojil Stanleyjev pokal v najtežavnejšem in najprestižnejšem hokejskem tekmovanju, ameriškem prvenstvu NHL. To sta morda samo najodmevnejša športna uspeha zadnjih let, ki pa jim je treba dodati še vrsto uspehov na olimpijskih igrah in drugih pomembnih mednarodnih tekmovanjih. Šport je s tega vidika lahko izjemno orodje za promocijo slovenske države po Evropi in po svetu.

Andrej Černic

DOBERDOB Ob 45-letnici SKD Hrast

Dva zanimiva glasbena večera

Ob 45. obletnici delovanja je SKD Hrast iz Doberdoba v prejšnjem tednu priredil dva zanimiva glasbena večera. Doberdobsko društvo je bilo ustanovljeno daljnega 14. oktobra 1968, od tedaj deluje nepretrgoma na več področjih. Najpo-

Koncert je na violončelu sooblikoval tudi Alešev brat Jurij, ki se je prav tako suvereno in brez odvečnega strahu predstavil domačemu občinstvu. Na klavirju je Aleša in Jurija spremljal oče Hilarij. Ob bučnem ploskanju med samim izvajanjem in predvsem ob

otroških glasov je staršem, prijateljem in vsem prisotnim poslušalcem pričarala zanimiv otroški repertoar, v katerem so se prepletali ljudski napevi in otroške pesmi. Publika je nastop najmlajših nagradila z bučnim aplavzom. Po otrocih sta na oder

Foto AJ

membnejše je seveda glasbeno področje. Glasba je tako bila tudi rdeča nit obeh večerov, s katerimi je doberdobsko društvo uvedlo praznovanje pomembne obletnice.

Številni poslušalci in ljubitelji instrumentalne glasbe so v sredo, 19. junija, do zadnjega kotička napolnili cerkev sv. Martina v Doberdobi. Z zelo kakovostnim violinskim recitalom je Aleš Lavrenčič prikazal domačinom in vsem prisotnim izrazit talent in glasbeno disciplino. Večer je organiziralo društvo Hrast v sodelovanju s SCGV Emil Komel in doberdobsko župnijsko skupnostjo. Aleš je pripravil program, ki je posegel v različna zgodovinska obdobja in glasbene smeri. V doberdobski cerkvi je tako dovršeno izvenela Bachova Partita v d-molu. Izstopale so tudi Teme in variacije v A-duru izpod peresa Nicolaja Paganinija in Koncert št. 22 Henryka Wieniawskiego. Program je vključeval še druge skladateljske velikane kova Franza Schuberta, Pierra Rodeja, Mathiasa Georga Monna in Edwarda Elgarja.

sklepu večera se je trio nastopajočih odločil publiki ponuditi še dodatek: Slo je za irski motiv, ki ga je uglasbil sodobni angleški skladatelj Alec Rowley (ustvarjal je v prvi polovici 20. stoletja). V soboto, 22. junija, je bil na vrsti prijeten zborovski večer ob sklepu letošnje pevske sezone. Koncert *Veselo zapojmo* je, tudi po zaslugi zelo ugodnih vremenskih razmer, lahko potekal na odprtem pred župnijsko dvorano v Doberdobi, kar mu je vdahnilo poseben čar dogodka v enem od prvih poletnih večerov. Rdeča nit, ki so jo ustvarili štirje nastopajoči zbori, je bilo domače ljudsko petje in različnih slovenskih območij. Koncert so poudarili štirje doberdobski zbori, dva otroška in dva "odrasla". Na odru se je najprej predstavil OPZ Mali veseljaki pod vodstvom Mateje Jarc in Tamarje Podveršič. Gre za najmlajše pevce, ki še obiskujejo otroški vrtec in prve razrede osnovne šole. Za njimi so nastopili nekoliko starejši vrstniki iz OPZ Veseljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič. Radoživost

stopila še ženski pevski zbor Jezero pod vodstvom Daria Bertinazija in MePZ Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča. Oba zbora sta predstavila izbor iz slovenske ljudske zakladnice. ŽePZ Jezero je izbral napeve, ki so povezovali dva različna svetova, ki pa ju družijo nevhvalna usoda dokajšnje odrinjenosti od preostalih slovenskih pokrajin: govornostjo o Prekmurju in o Benečiji. MePZ Hrast pa je kot osrednjo temo svojega nastopa izbral primorsko ljudsko pesem od Trsta do Kanina. Večer sta zbora sklenila skupaj z izvedbo Vrabčeve Zdravljice. Ob tem gre poudariti tudi zelo zabavno povezovanje programa, za katerega sta poskrbela člana mladinske dramske skupine društva Hrast Jakob Podveršič in Mateja Ferfolja. Klavirsko spremljavo jima je nudil Jurij Lavrenčič. Uspešen večer se je sklenil s priigrizkom v kmečkem turizmu "Pri Cirili", kjer so vsi prisotni lahko prisluhnili novoustanovljenemu bendu "Prešpiljana barka".

AČ

Ko bo Hrvaška vstopila v Evropsko zvezo

Cene telefoniranja se bodo očitno znižale

S hrvaškim vstopom v Evropsko unijo prihodnji mesec se bodo cene mobilnega gostovanja v državi občutno spremenile oz. poenile, tudi do 80 %. Z vstopom Hrvaške v EU bodo tam začela veljati evropska pravila, ki omejujejo cene mobilnih storitev, ta pa se ravno s 1. julijem še dodatno znižujejo.

Cene klicev na Hrvaškem in tudi v drugih članicah Unije bodo tako z julijem omejene na 24 centov na minuto za odhodne klice v Slovenijo brez DDV, sedem centov za prejete klice, osem centov za SMS-sporočila in 45 centov za prenos enega megabajta podatkov.

Na področju gostovanja na Hrvaškem bo tako pri večini operaterjev prišlo do okoli 80 odstotkov nižjih cen, na področju prenosa podatkov pa tudi do skoraj 90-odstotnega znižanja.

Večina slovenskih ponudnikov mobilnih storitev - Telekom Slovenije, Simobil, Tušmobil, Debitel in T-2 - bo sicer gostovanje v državah sedemindvajseterice po 1. juliju zaračunavala po najvišji še dovoljeni ceni, torej 24 centov na minuto za odhodne klice brez DDV.

Kot pravijo pri Simobilu, se bodo cene tako močno približale domačim slovenskim tarifam, kar bo uporabnikom, ki poleti še vedno večinoma potujejo prav na Hrvaško, omogočalo bistveno bolj brezskrbno uporabo telefona.

Kot dodajajo, njihove statistike kažejo, da povprečen uporabnik na Hrvaškem gostuje vsaj dvakrat letno, skupaj pa na Hrvaškem preživi nekaj več kot en teden na leto. V poletnih mesecih je približno 60 odstotkov vsega prometa, ki ga Simobil-

cija tudi za ponudnika mobilnih storitev Debitel in Izimobil. Ta cen za gostovanje na Hrvaškem po 1. juliju sicer še ni določil.

Pri operaterju T-2 v povprečju na Hrvaškem gostuje približno 50 odstotkov uporabnikov. Kot

vi uporabniki ustvarijo v gostovanju, opravljenega na Hrvaškem, poleg tega pa njihovi uporabniki pogosto obiskujejo tudi Avstrijo, Italijo, Nemčijo ter Bosno in Hercegovino.

Za Tušmobil je Hrvaška prav tako najpomembnejša destinacija, po pomembnosti pa sledijo ostale sosednje države, države nekdanje Jugoslavije in ostale države Evropske unije. Pri Telekomu Slovenije so s podatki skopi, razkrivajo le, da je "Hrvaška med pomembnejšimi destinacijami" za njihove uporabnike. Hrvaška je pomembna destina-

so sporočili, stroški gostovanja po mesecih močno nihajo, povprečen mesečni strošek pa znaša do 5 evrov na gostujočega uporabnika.

Vodilni, 50,3-odstotni tržni delež po številu aktivnih uporabnikov mobilne telefonije je konec lanskega leta sicer imel operater Telekom Slovenije. Sledili so Simobil (29,5 odstotka), Tušmobil (11,2 odstotka), Debitel (štirje odstotki), Izimobil (2,4 odstotka), T-2 (2,4 odstotka), Telemach (0,1 odstotka) in Teleing, kažejo podatki Agencije za pošto in elektronske komunikacije (Apek).

Po polemikah in dolgem razmišljanju Bliški vinogradniki so izbrali: tokaj bo jakot

Nekdanje vino tokaj bo spet dobilo novo ime. Po neuspelem preimenovanju v točaj in nato v sauvignonasse ga bodo sedaj preimenovali v jakot. To ime nekateri slovenski in italijanski vinogradniki že uporabljajo, zdaj pa naj bi ga razširili na celotno sorto.

Tokaj je za rebulo druga vinska sorta med belimi vini v Goriških Brdih. V tem delu Slovenije predstavlja 12 odstotkov vseh vinogradniških površin, medtem ko se v Italiji vinogradi tokaja raztezajo na več kot 2000 hektarjih.

Imenu vina sta se zaradi zahtev Madžarske, ki je vinsko sorto tokaj zaščitila kot vino s poreklom, morali odpovedati tako Slovenija kot Italija ter ga preimenovali. Izbira točaj je bila preveč podobna prvotnemu imenu, zato so morali vina z etiketo umakniti s trgovskih polic. Slovenski vinogradniki so se zato odločili vino poimenovati po starem imenu vinske trte v sauvignonasse, ki je dokaj uveljavljeno v Franciji, ali zeleni sauvignon.

"Vendar se to ime med uporabniki ni prijelo, poleg vsega pa

ima v Evropi in svetu še priznava slabega vina. Zato smo se odločili to vino ponovno preimenovali in za pomoč prosili tudi uporabnike", je za STA povedal direktor Konzorcija Brda Aleš Kristančič.

stančič. Vendar bo potreben čas, da se ljudje navadijo tudi na novo ime. Jakot je bil zelo dobro sprejet med tistimi, ki so glasovali o novem imenu, v finalnem

delu so lahko izbirali med imeni jakot, bric, bart in zlatin.

"Vino tokaj je tista vinska sorta, ki najbolj identificira Brda, njegove lastnosti najbolj izžarevajo bliško krajino, zato mora biti tudi ime temu primerno", je še dejal Kristančič.

Izbrano ime za Kristančiča pomeni ponovno uspešno čezmejno zgodbo, narediti pa bo treba še precej, da se bo tudi prijelo. Poleg razglasitve pa bo potrebnih tudi nekaj birokratskih postopkov, da bodo ime registrirali kot ime vinske sorte.

V postopku preimenovanja jim je doslej stala ob strani Občina Brda, v prihodnje pa bodo potrebovali podporo tudi na državni ravni.

Kristančič je povedal še, da je bil tokaj nekoč vinska trta, ki je bila zaradi prilagoditev in svojih dobrih lastnosti najbolj razširjena po Goriških Brdih. Pred več stoletji je goriška grofica ob poroki z madžarskim plemičem kot doto odnesla s seboj na Madžarsko nekaj vinskih trsov tokaja. Vinska sorta se je nato zaradi dobrih lastnosti in velike odpornosti na boleznih hitro razširila tudi po novi domovini. Ob zahtevi Madžarske za zaščito tokaja kot vina s poreklom so na to pozabili tako v Italiji kot v Sloveniji in Madžarom je uspelo uveljaviti svojo zahtevo. Domačim vinogradnikom tako ostaja le zgodba, ki ima svoje dokaze tudi v arhivskih listinah.

Povprečen Slovenec lani za prehrano porabil največ žit in zelenjave

Prebivalec Slovenije je lani v povprečju za prehrano porabil največ žit. Povprečen Slovenec je lani za prehrano porabil 115,4 kilograma žit, s 95,4 kilogrami sledi zelenjava. Hkrati je porabil 88,3 kilograma mesa, največ - 38 kilogramov - prašičjega in devet kilogramov jajc.

Medtem ko je zelenjava pri prehrani v samem vrhu, pa je drugačna zgodba pri samooskrbi, torej pri razmerju med domačo proizvodnjo in potrošnjo. Ta je namreč pri zelenjavi zelo nizka. Stopnja samooskrbi pri zelenjavi je bila lani 34-odstotna, pri krompirju 55,1-odstotna. Domača proizvodnja zelenjave je lani znašala 70.800 ton, porabili pa smo je 208.000 ton. Pridelali smo 79.300 ton krompirja, medtem ko smo ga porabili 143.900

ton. Stopnja samooskrbe pri žitu je lani znašala 71,2% in je bila enaka kot leta 2011. Domača proizvodnja žit je lani dosegla 576.400 ton, porabili pa smo 809.200 ton žit oz. pet odstotkov manj kot v predhodnem letu. Delež potrošnje žit za prehrano je lani predstavljal približno 29% celotne potrošnje žit. Domača prireja mesa je lani dosegla 151.200 ton, kar je nekoliko manj kot leta 2011. Nekoliko, za odstotek, se je znižala tudi domača potrošnja mesa, ki je sicer v celoti namenjena za prehrano - znašala je 181.600 ton. Ker so Slovenci doma priredili in tudi potrošili nekoliko manj mesa, je bila stopnja samooskrbe z mesom v primerjavi s prehodnim letom približno enaka in je znašala 83,3%.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,
naslovljen: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi leteh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 25. junija, ob 14. uri.

Želja po miru in gorski tišini

Hiti počasi

Hiti počasi, je pred mnogimi leti pel naš kantavtor Andrej Šifrer in tedaj, ko smo bili mladi in je bilo pred nami še veliko, celo preveč časa, smo v to tudi verjeli. Sicer so bili to drugačni časi, več prostora je bilo za sanje, za oblake, za ideale, za poezijo. In za večere, ko smo skupaj zape- li.

Sedaj živimo v času hitenja, ki nam je tako priraslo k srcu, da je postalo del nas, del naših življenjskih navad. In hitenje narekuje ritem tudi prostemu času, tudi dopustovanju.

Nekoliko utrujena ravno od tega vsakdanjega hitenja sva z možem odločila, da preživiva štiri dni na avstrijskem Belem jezeru. In v običajni naglici sva pripravila vse potrebno, spravi- la v potovalko poleg kopalk in topografskih kart tudi nekaj knjig in se naslednjega dne, navsezgodaj, odpeljala.

Moževa vožnja me je sicer nekoliko motila. Ker je rezal ovinke in pritiskal na plin, sem ga opozorila, da se nama nika- mor ne mudi, da je življenje sa- mo eno, Soška dolina, po kate- ri sva se peljala, pa tako lepa, da je vredno tudi pogledati skozi okno. A odgovoril mi je, da ne bova nikoli prišla, če bova ovinkarila, da je časa malo, da se nama mudi na kopanje. Tudi sama sem kovala načrte za

štiridnevne počitnice. Navsez- godaj zjutraj sprehod, morda celo tek, potem naku- povanje hrane v marketu, kopanje, s plavanjem in z ve- slanjem, potem pa še visokogorska tura, večerja in seveda počit- tek. Na karti sem iskala primerne planinske poti, veliko jih je bilo, ki so me mikale, časa pa seveda malo, tako da sem se spraševala, kam bi vtaknila števil- ne načrte za štiridnev- no bivanje ob jezeru. Ob jezeru, ki nas je sprejelo v enakih bar- vah in enako prelestno kot pred letom. V hiši priletnega Johana, ki mu teža enaindevetde- setih pomladi ni v na- potu. In z nasmehom uživa gore in oskrbuje vrt in številne panje. Johanu časa nikoli ne zmanjkuje, ker se mu v objemu gora nikamor ne mudi. In čas je z njim radodaren.

Pozdravi, objem, poljub, razto- varjanje prtljage in že si nade- nava kopalke in s psoma hitiva na plažo. Tam sva sama, ker je to zasebna Johanova plaža, na- menjena hišnim gostom, in je šele junij, letoviščarjev pa malo. Brisače raztegneva na mehko trato, odpreva senčnik in že ne

vem, ali naj grem plavat ali pa naj že prvi dan vzamem čoln in odveslam v objem modrine in gozdov. Polna sem zamisli, ki me preganjajo. Nenadoma se me poloti utruje- nost, telo me sili, da ležem med trave in se za trenutek zastr-

mim v nebo. Ujeta sem med načrte, ki mi pravijo, da je časa za vse premalo, in skoraj ne- poznano željo, da bi samo leža- la, gledala v nebo in prepustila času, naj gre svojo pot. A je ško- da, pomislim, tako malo bova tu ... A sem že na travi, nebo nad menoj je modro, kot bi ga komaj narisala na platno, son- ce je ravno prijetno toplo in ne- nadoma se mi ne da več nika- mor. Jezero me ujame in pre- pustim se pesmi, ki pripove- duje o večnosti. V tišini, ki je

polna not, v trenutkih, ki so večnost, v lepoti, ki je neminlji- va. Čas zaostaja, ujet v veter, ki polni pokrajino in šelesti v tra- vah in krošnjah. Vse miruje in vse se premika v valovanju tren- utkov med modro in zeleno. Tiho mi pripovedujejo trave,

tiho se pripogibajo breze in jelke. Pozabila sem na njihov čarobni napev, pozabila, ker ga morda tam, kjer živim, ni sliša- ti, ali sem ga enostavno pre- slišala. V soncu sledim oblakom, ni ga trenutka, da se ne bi podili nad jezerom, beli in nedolžni. Vem, da jim je tu lepo in bi bilo brez njih nebo prazno. Ko se podijo in lovijo, se zra- cijo v jezeru in tekmujejo z valovi. Gledam in ne mudi se mi več nikamor. Morda sem tu samo zara- di te glasne tišine, zaradi pesmi vetra, zaradi poza- bljenih zgodb in mur- nov, ki polnijo poletje. Morda sem tu zaradi te- ga, ne pa zaradi veslanja, plavanja in tur. Samo za- radi tega ...

Zaprem oči in pustim ve- tru, da pripoveduje. Ko se umiri, sežem po knjigi in začutim užitek branja in časa, ki ga ni več. Koliko je že od tega, ko sem

zadnjič uživala v branju! Doma si odtržem nekaj minut, pred večerjo, pa še to redkokdaj. Se- daj se z užitkom zatopim v knji- go in pustim uram, da gredo. In kmalu je konec strani in be- sed. Občutek imam, da sem spet študentka in se na začetku počitnic veselim neskončno dolgih dni, sonca in poletnega branja. Občutim mir in tišino, skozi katero utripajo trave. Pe- sem ptic je vse glasnejša, sprašujem se, ali tudi pri nas doma tako pojejo. In me je sram, ker ne vem odgovora. Ne vem, kam se mi je mudilo, a jezero je ujelo moj beg v nez- nana. Na njegovih brežinah sem našla mir, vsaj za nekaj dni. Vem, da doma ne bom pri- povedovala o dolgih turah in veslanju, težko bom kaj pove- dala o štiridnevnih počitnicah. A v moji duši bodo še dolgo še- lestele trave in veter bo nežno odnašal moje misli v nebo. V tišini, ki je polna neizrečenih besed.

Suzi Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

160

Kaj je lepšega kot vzeti knjigo v roke, imeti čas za branje in biti razporejen za novo zgodbo, novo branje, nove dogodivščine, novo pašo po duhov- nih poljanah?

Kaj je lepšega kot imeti poleti nekaj časa zase, poiskati senco blizu hladne reke ali ob morju in se prepustiti novi knjigi, ki te popelje daleč, te s svojo zgodbo potegne vase tako, da se še bolj približa sebi in včasih naravnost boleče lepo začu- tiš globoko v sebi tisto nostalgijo po večnem, ki ti jo da sicer lahko samo pogled na valovanje morja, ki ga proti obali nemirno potiska mornik, ali pa sveže, sijajno, kristalno čisto jutro v hribih, ko se ti zdi, da te bodo ostri robovi gora urezali že samo zato, ker jih preveč časa gledaš?

Ja, kaj je lepšega kot najti trenutek časa zase, ko se prepustiš tistemu, kar so stari Latinci imeno- vali s plemenito besedo "otium", a to sicer neved- neži žal prevajajo z brezdeljem, pa to gotovo ni. To so tisti posvečeni trenutki, ko se človek v tiši- ni prepusti pisateljevi mojstrski roki, odide dru- gam, daleč stran, da pride bližje sebi, to so zares posvečeni trenutki, ki presegajo vsakdanjost, jo delajo znosno in življenja vredno.

Že v Svetem pismu, knjigi vseh knjig, lahko pre- beremo, da je Jezus odšel na samo, v samoto, v puščavo, da bi samega sebe razmisli in se znova našel, v evangelijih pa tudi piše, da je odšel v puščavo, kjer se je postil, in zato da bi tam molil, a prav tja, v samoto, ga je prišel iskat in skušat hudič...

Samota je prostor, kjer najdeš Boga, a v samoto te pride tudi iskat Hudič, sem pred časom prebral v eni tistih knjig, ki so stalno na moji nočni oma- rici.

Če greste v kako enciklopedijo slikarstva ali pa kar na svetovni splet poiskat neverjetno sliko si- cer danes zelo razvpitega španskega mojstra Sal- vadorja Dali'ja Skušnjave svetega Antona, boste na njej videli spektakularen prizor ter upodobi- tev drobnega, majhnega, nepomembnega svet- nika, ki v rokah drži razpelo in se z njim bori pro- ti skušnjavam, ki so naslikane kot čudne, a zelo prepoznavne in simbolov polne gromozanske pošasti na trhljih, zelo trhljih nogah.

Na to znano nadrealistično Dali'jevo sliko, na poznan odlomek iz evangelijev in na samoto sem pomislil te vroče dni letošnjega čudnega poletja, ko sta iz sosednje hiše ponovno zazvenela otož- na melodija in petje dveh priletnih Rusinj, ki tam živita in ju prav na poletje, po navadi pod večer ali pa sredi vročega popoldneva, prime tisto občutje, ki je nekje vmes med melanholijo in no- stalgijo, a mu pravzaprav ne vemo pravega ime- na, saj gre za zmes žalosti, lepega, dobrega, glo- bokega in tudi končnega, ki kar kliče po večnem ter prav zato govori o samoti.

In Rusinji, ki živita v sosesčini, vsako poletje, ko pritisne prava vročina, v popoldanskem času po navadi, ko sta prisiljeni ostati v stanovanju, za- pojeta svojo nostalgijo po brezmejnih stepah, po daljni domovini, ubrano in presunljivo lepo za- pojeta otožno pesem o svoji tihi bolečini in obe- nem tudi sreči, ki je ne znata izraziti drugače, kot da pojeta in igrata zraven na pianolo.

"Letos je prvič, ne, tata"? me je pod latnikom, kjer sva v senci prebirala najini knjigi, od branja odvrnil sin Luka.

"Ja, prvič pojeta letos, je pritisnila vročina, ne"? sem rekel.

"Bog ve, zakaj pojeta te otožne melodije", je rekel Luka in svetloval sem mu, tam, pod latnikom v neznošno samotni ter vroči Furlanski nižini, naj samo poslušaj, dodal sem še, da bo že sam razu- mel, pa čeprav ne razume ruščine.

"Ja, o samoti pojeta", je čez čas rekel Luka, ki se

je naveličal branja in mi mimogrede rekel, da je žalosten.

Tako sva se zagovorila v ta čustvena stanja, ki jih otrok navadno poimenuje z enostavno besedo žalost, a to ni samo žalost, ker je več, saj govori o tem, da bi človek, ki se znajde v takem čustvenem stanju, rad odšel drugam; nemir in žalost se mešata z neznosnim občutjem končnosti.

Še danes se spominjam svojih otroških poletij na Vipavskem in tega, da sem bil včasih v vročih pol- letnih popoldnevih čudno zamišljen ter še bolj čudno sam, sam nekje v senci, žalosten in nemi- ren, da sem hotel stran, a mi je življenje šele ve- liko let kasneje zgovorno samo povedalo, da ta stanja pridejo za teboj tudi v svet, v katerega si bil za vedno odšel.

To je tisto stanje, ko ti kdo iznenada reče: "Jaz bi nekam šel"! Ko te prime sredi dela, da pomisliš, kako bi rad "odklopil za vedno"; iz vtičnice bi preprosto potegnil vse, kar moraš za vsakdanje življenje, v katerega si ujet, imeti priključeno, in bi odšel nekam stran", daleč od norega sveta", od samega sebe in vseh, ki te obkrožajo, za vedno bi odšel!

To je tista želja, ki te prime, da bi enostavno šel, začel vse na novo, a drugače, precej bolj enostav- no in preprosto.

In sem se nasmešnil, ko sem sinu pripovedoval, tam, pod zelenim latnikom sredi samotne Fur- lanske nižine, kako je moj profesor Janez Župet briljantno lepo prevedel Pascalove Misli in za svoj prevod prejel Sovretovo nagrado, ki je na Sloven- skem namenjena najboljšim prevajalcem.

"Zakaj mi govoriš o tem, tata"? me je vprašal Luka.

"Nanj sem se spomnil zato, ker je sloviti Pascal med drugim tudi zapisal, da se vse težave za vsakega človeka začne samo zato, ker ne zna bi- ti doma v svoji sobi"! sem odvrnil Luki, ki pa je bil še vedno žalosten, odvrnil je tudi, "da je že ves dan doma, da je že bral nekaj ur, da se je tudi igral, a da je žalosten vseeno, po televiziji pa tu- di ni nič, ecco".

Odložil sem knjigo, pravzaprav tudi meni ni šlo več branje, Rusinji sta utihnili, naš psiček Bobi "je ležal, kot da bi bil krepan", kot je rekel Luka, vroč poletni večer se je pripravljaj.

Sinu sem svetloval, da bi šla poiskat star zemlje- vid zvezd, ki jih vidimo nad našim nebesnim svo- dom, oče ga je kupil v takratni Jugoslaviji v pet- desetih letih minulega stoletja in mi ga nekaj let pred smrtjo podaril z besedami: "Vem, da so da- nes lepši zemljevidi, a vedi, da je bil ta takrat ze- lo drag in sem ga dolgo skrival doma, kot danes na skrivaj ti nosiš določene knjige domov in si zraven domišljaš, da žena tega ne opazi!"

Zvečer sva potem z Lukcem šla na polje, vzela sva tudi Bobija s seboj, da bi gledala zvezde, a je sija- la luna, tako je sijala, da je Luka hotel že reči ene- ga tistih njegovih "ecco, sem vedel"! ko sem rekel bolj sebi kot njemu, kako smo včasih ob taki luni na Vipavskem z mrežo lovili ribe.

"Ma niste imeli dovoljenja, ne"? je bil jasen Luka.

"Seveda ne, a smo bili lačni"! sem odvrnil.

"In če bi vas dobili"? "Niso nas mogli dobiti niti pod razno..." sem odločno rekel in mu živo pripovedoval naprej,

kako smo iz Vipave potegnili v neki svetli noči za- res veliko postrvi, da je jedla odlične ribe na- slednji dan vsa naša vaška četr.

"Ja, če bi poslušali Pascala, bi jih ne, a, tata"? je rekel Luka.

"Točno tako"! sem približ še sam, a se nisem ute- gnil niti nasmejati, ker je že spraševal naprej, kdo je med krivolovom stražil, da nas niso nikdar do- bili.

MAVHINJE 10. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin

Jubilejno srečanje prijateljev ljubiteljskega gledališča

Slikovit trg sredi prijazne va- sice Mavhinje pod kraškim hribom Grmada je spet oživel. Od sobote, 22. junija, do nedelje, 7. julija, se namreč na njem zvrščajo ljubiteljske gleda- liške skupine, ki svoje nav- dušenje nad gledališko ustvarjal- nostjo gojijo v društvih našega malega "zamejstva". Zamilsel za to srečanje z ljubiteljskim gleda- liščem je vzklikla pri skupini za- nesenjakov l. 1994 ob 50-letnici požiga štirih kraških vasi, Cero- velj, Mavhinj, Vižovelj in

Gojc, bo podelila nagrade za pr- vo, drugo in tretje mesto za vsako izmed treh kategorij, otroško (igralci rojeni do vključ- no l. 1999), mladinsko (igralci, rojeni do vključno l. 1991) in odraslo; morda pa bo "navrgla" še kako posebno priznanje. Tudi tokrat občinstvo, ki je vsa leta množično spremljalo festivalske dni, ima "volilno pravico" za iz- biro svoje najljubše predstave. Na sobotnem slovesnem uvodu v festival so pred mikrofon stopi-

Prav štrandreški igralci so v tej de- setletni zgodovini festivala bili deležni vrste nagrad, tudi občin- stva. Tekmovalna mrzlca se je začela v nedeljo, 23. junija, ko se je na odru pojavila otroška dramska skupina Tamara Peta- ros, ki je v režiji Manice Maver odigrala igrco Lučke Susič Torta za mamo št. 5. Za njo so v trpki komičnosti zazvenele *Pravljice (za odrasle)* v izvedbi Tik Tak Teatra iz Gorice. Tri monologe italijanskega pisca Stefana Beni- nija je dognano poslovenil in zrežiral Robert Cotič, tu- di izvajalec ene izmed teh izpovedi, v ka- terih nasto- pajoči liki (Mademoisel- le Lycantrope -Nadja Šuli- goj, Grimilda -Solange De- genhardt in Zidarjeve sanje - Robet Cotič) mimo svojih prikri- tih zablod in hib iščejo člo-

Prizorišče dogajanja (foto DPD)

utirala pot misel na zamejski lju- biteljski gledališki festival, na ka- terem bi se širši publiki lahko predstavile dramske skupine, ki sicer delujejo in nastopajo v ožjem domačem okolju. Po bolj skromnih začetkih je festival v organizaciji ŠKD Cerovlje- Mavhinje pridobil razpoznav- no moč in je postal "izložbeno okno", v katerem si gledalec lahko ogleduje, kaj je v zadnjih dveh letih nastalo na naših ljubi- teljskih odrih. Festival ima od vsega začetka tekmovalni značaj in temu ostaja zvest tudi pri le- tošnji jubilejni izvedbi. Žirija, ki jo sestavljajo Loredana Gec, Sa- manta Kobal in Gojmir Lešnjak-

li predstavniki raznih ustanov in pokroviteljev ter župan devin- sko-nabrežinske občine Vladi- mir Kukanja in izrazili veselje nad lepim jubilejem, ki ga je do- segla ta množična gledališka ma- nifestacija. Čar gledališča pa je publiki - izven tekmovalnega sporeda - posredovala igralka dramske skupine KD Radovljica Linhartov oder z igrjo *Mostarska češnjeva pita ali Oradina zgodba*, povzeta po romanu Luke Novaka Zlati dež. V progra- mu napovedan nastop dramske- ga odseka Štrandrež s komedijo *Cvetje hvaležno odklanjamo* v režiji Jožeta Hrovata je žal odpa- del zaradi bolezni v ansamblu.

večnost v sebi in skušajo prežive- ti v tem današnjem kratičnem svetu. Naj spomnimo, da je Ro- bert Cotič za vlogo Feliceja na Srečanju ljubiteljskih gledaliških skupin Severne Primorske 2013 prejel priznanje za najboljšo moško vlogo.

V ponedeljek, 24. junija, so se udeleženci igralske šole Studio Art pred mavhinskimi občinst- vom predstavili izven tekmoval- nega programa s prikazom *Odvznoter -navzven*. ŠKD Ce- rovlje Mavhinje pa je ob tem le- pem festivalskem mejniku spet stopilo na odrske deske s sladko predstavo *Čokoladne sanje*.

IK

Razmišljanje ob zadnjem koncertu v Villi Manin

KISS - ko rock postane business

Vila Manin pri Codroipu je bila spet fantastično scensko prizorišče za velik rock koncert: v ponedeljek, 17. junija 2013, je na orjaškem odru nastopila slavna ameriška skupina Kiss. Po dveh letih odsotnosti je bil ta prvi italijanski

Foto D&M

koncert z letošnje turnee Monster tour.

Kiss so v dolgoletni karieri (nastali so leta 1973 v New Yorku) prodali več kot 120 milijonov plošč. Pod vodstvom karizmatičnih liderjev Gena Simmons in Paula Stanleyja so postali svetovno znani še posebno s pesmimi "Detroit Rock City", "Love Gun", "Shout it out Loud", "I was made for Loving You", "Black Diamond", "Lick it Up" in "I wanna Rock & Roll All Night".

Tokrat so Kiss s svojo glasbo, a tudi z izvirno scenografijo, ognjem in izjemnim obvladovanjem odra navdušili osemstisočglavo množico, ki se je že veliko ur pred začetkom koncerta zbrala pred vstopom na travnik vili Manin. Kiss so med celotnim koncertom držali stik z občinstvom in ga vključevali v

svoj show. Zaigrali so brezhibno in na izredno visokem glasbenem nivoju (nekaj se je zataknilo le med predzadnjo pesmijo "I was made for Loving You").

Nastop je trajal nekaj manj kot dve uri in popolnoma navdušil ne samo prisotne na travniku pred odrom, ampak tudi izredno veliko skupino ljudi, ki si niso mogli privoščiti vstopnice in so koncert spremljali za ovirami pred vstopom v park vile. Tokrat je namreč listek za koncert stal 75 evrov in na blagajni so bile na prodaj celo vstopnice za "Ultimate VIP KISS experience", za katere je bilo treba odšteti 753 (!) evrov. Zanimalo me je izvedeti,

Foto D&M

kaj je sploh vključeno v tako ceno (veliko ljudi nima niti tako visoke pokojnine!), zato sem vprašala vljudno gospodično pri blagajni za pojasnilo in izvedela, kaj sploh spada k fantastični "Ultimate VIP KISS experience". Vstopnica "za bogataše" vključuje ogled koncerta, vstop

na backstage, srečanje s člani skupine in sliko z njimi. Poleg tega ima lastnik vstopnice pravico, da mu glasbeniki podpišejo dva predmeta, ki jih mora sam prinesiti s seboj (seveda ne sme to biti glasbilo, da ne bi jih slučajno potem prodal na ebayju in s tem kaj zaslužil!), lahko je prisoten na sound check-u pred koncertom in ima možnost kupiti celo vrsto predmetov trgovske znamke Kiss pred vsemi ostalimi "revnimi" gledalci.

Kasneje sem doma malo pobrskala po spletu in odkrila tudi, kaj sestavlja celotni svet merchandising skupine. Kiss so pravi mojstri marketinga, znajo prodajati katerikoli predmet s svojo sliko. Zaslugo za to, da so postali prava multinacionalka in da je Kiss svetovno znana blagovna znamka, ima predvsem 64-letni Simmons, basist in soustanovitelj skupine, ki ima od nekdaj podjetniške lastnosti. Na njihovi spletni strani so na prodaj najrazličnejši pred-

Foto D&M

meti: od banalnih igrač (na voljo je tudi mucka Hello Kitty s

smrčkom, pobarvanim v stilu Kiss), majic, čevljev, opreme za

Foto D&M

mobitel, knjig, stripov in klobukov do drugih predmetov, kot so steklenice vina Kiss, bas v obliki sekire, ki je na voljo za 5000 dolarjev in ga kupcu podpiše in izroči Simmons v back stage-u med koncertom, krste v stilu (za 3990 dolarjev si lahko kupiš krsto, ki je okrašena s podobami Kiss ne samo v zunanosti, ampak tudi v notranjosti!) in seveda žare za vse okuse.

Poleg celotnega merchandisinga obstajajo tudi Kiss-igrisce za golf v Las Vegasu, Kiss-pivo, Kiss-kavarne, Kiss-restavracije in kmalu bomo lahko obiskali tudi Kiss-tematski

park z najrazličnejšimi Kiss-zanimivostmi.

Tudi sam Gene Simmons je postal pravi brand, saj je lastnik Simmons Records in televizijska postaja MTV v ZDA prenaša že deveto sezono njegov "reality show". Za revijo Forbes je pred

vojakom, onkološkim bolnikom in prispeva denar za prehranjevanje 2200 afriških otrok. O sebi pravi: "Ne rad govorim o svojih dobrodelnih akcijah, ne zanima me dokazati, da sem dober dečko. Ponoči spim v miru, ker vem, da moja dejanja nekaj

pomenijo".

V svetu glasbe imajo vse znane skupine svoj marketing, skušajo se čim bolj "prodajati" in čim več zaslužiti in Kiss so v tem pravi mojstri.

Ljubezen do glasbe je velikokrat na podrejeni ravni: predvsem je denar! Pravi fans skupine, ki spremljajo njeno 40-glasbeno pot, ljubijo njene pesmi in kupujejo plošče, seveda pa se ne ozirajo na celoten denarni business, ki se skriva za njenim imenom. Tudi srečneži, ki so si privoščili vstopnico za "Ultimate VIP KISS experience", so prepričani, da je glasba vedno na prvem mestu; če pa jim vest očita, da so zapravili preveč denarja, se lahko tolažijo ob misli, da bo del tega gotovo šel revnemu afriškemu otročičku!

Katja Ferletič

Banovci na Solčavskem

Zanimiv izlet, poln lepih doživetij

Po muhasti, dokaj mrzli in deževni pomladi se je drugo nedeljo v juniju prikazalo obetajoče sončno jutro, ki je pevce MeCPZ Sv. Florijan in ostale spremljevalce navdajalo z dobro voljo, ko so se zbirali na vaškem trgu za izlet v manj poznan predel Slovenije. Ta izlet je bil zahvala pevcem za nesebično

drugega javnega prostora za vsakodnevno srečevanje. Tedenka sv. maša, pri kateri je peščica vedno istih obrazov, ki vztrajajo kljub rastoči sekularizaciji, ne more nadomestiti medsebojnih vezi v vasi, ki so potrebne za složno delovanje vaške skupnosti. Načrtovano je bilo, da bi bil z nami župnik ali vikar; to pa se žal ni

na Solčavsko. Pot se je kar vlekla, ko smo na obrobju Ljubljane po kratkem postanku zapustili avtocesto. Šofer Bojan je pokazal spretnost na "ridah" strmega pobočja kamniškega hribovja, ko nas je varno pripeljal v Solčavo. V turističnem centru Rinka nas je pričakala vodja gospa Darja, najprej je bila na vrsti "Bicka",

nih copat. Nato smo se vrnili v Rinko, kjer je sledil ogled stalne razstave o naravnih danostih in življenja v tem kraju. Kot je povedala naša spremljevalka, rastejo na Solčavskem nekatera znamenita drevesa, ki so zavarovana kot naravna vrednota lokalnega pomena. Najbolj poznan je brinj v Logarski dolini v bližini Doma planincev, ki meri v višino 11m, ocena starosti je 200 let. Sledi tisa nad Solčavo, ki je največje tovrstno drevo v Sloveniji: višina 13m, ocena starosti od 700 do 1200 let. Nad vse zanimiva je bila multimedijška predstavitev *Harmonija treh dolin*. Pri tej so prišle do izraza značilnosti in lepote teh alpsko ledeniško oblikovanih dolin, od katerih je najbolj poznana Logarska dolina, sledita Matkov kot in Robanov kot z enkratnim pogledom na kamniško-savinjsko hribovje. Zapustili smo turistični center in se napotili po strmi poti v župno cerkev Marije Snežne nad Solčavo (na sliki). Tu smo spoznali zgodovino cerkve z njenimi umetniškimi zanimivostmi. Zgrajena naj bi bila

na pobudo menihov iz Gornjega Grada. Iz posvetilne listine izhaja, da je bila zgrajena leta 1461-1485. Posvetilo jo je škof Žiga Lamberger. Novejše poslikave je naslikal Tomaž Fantoni iz Hu-

mina (r. 16.12.1822 - u. v Slovenskih Konjicah 31.5.1892). S pesmijo *Marija pomagaj nam sleherni čas* smo sklenili ogled te cerkve. Vse te zanimivosti so bile blizu, tako da smo se kar sprehodili od enega kraja do drugega. Nato nas je avtobus odpeljal na kosilo v Robanov kot, na prijetno turistično kmetijo h Golcu. Po kosilu smo z vodičem Janezom odpotovali po panoramski cesti do visokogorske kmetije Klemenšek na 1145m nadmorske višine; tam smo si ogledali muzej starega kmečkega orodja in se seznanili s trdim življenjem v visokogorju. Z razgledne točke nad kmetijo je bil veličasten pogled na lepoto gozdov, skalnatega hribovja v daljavi in Logarske doline. Po serpentinasti, deloma makadamski poti smo se vračali proti Solčavi, spotoma smo se ustavili pri izviru Kisla voda in na kmetiji, na kateri so nam ponudili doma pridelan sir in druge domače dobrote. Hitro se je iztekal dan in posloviti smo se morali od prijaznega vodiča. Nadaljevali smo pot po dolini, ki jo obkrožajo na eni strani Kamniško-Savinjske Alpe na drugi, severni strani pa Karavanke. Pogled v te

delo, ki ga opravljajo v cerkvi s petjem pri bogoslužju. Obenem je bila to tudi priložnost za širše družabno srečanje s sovaščani, s katerimi se bolj redko srečujemo, odkar v vasi ni ne trgovine ne

zgodilo zaradi neodložljivih obveznosti, ki so se pojavile v zadnjem času.

Po teh besedah o vse bolj zrahljanem vaškem življenju se pa povrnimo na izlet, ki nas je popeljal

ogled in prikaz unikatnih izdelkov iz polsti-filca (blago iz med seboj prepletenih ali zlepljenih naravnih ali umetnih vlaken), kjer smo si lahko neposredno ogledali izdelavo volne-

na pobudo menihov iz Gornjega Grada. Iz posvetilne listine izhaja, da je bila zgrajena leta 1461-1485. Posvetilo jo je škof Žiga Lamberger. Novejše poslikave je naslikal Tomaž Fantoni iz Hu-

Pavel Vidau